

Cuprins

CAPITOLUL 1.....	3
CONSIDERAȚII GENERALE	3
1.1. CONSIDERAȚII CU CARACTER METODOLOGIC	8
CAPITOLUL 2.....	10
AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007.....	10
2.1. CARACTERIZARE GENERALĂ	10
2.2. DOMENIILE BENEFICIARE ALE AJUTORULUI DE STAT	12
2.2.1. Instrumente financiare utilizate.....	16
2.3. CLASIFICAREA AJUTOARELOR DE STAT ÎN FUNCȚIE DE OBIECTIVUL PRINCIPAL.....	20
2.3.1. Obiectivele orizontale	25
2.3.2. Obiectivele sectoriale.....	27
2.3.3. Obiectivele regionale	29
CAPITOLUL 3.....	32
AJUTORUL DE STAT ACORDAT INDUSTRIEI PRELUCRĂTOARE DIN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007	32
3.1. VOLUM ȘI TENDINȚE.....	32
3.2. CLASIFICAREA AJUTOARELOR DE STAT PENTRU INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE ÎN FUNCȚIE DE OBIECTIVUL PRINCIPAL URMĂRIT LA ACORDARE.....	34
3.2.1. Obiectivele orizontale	37
3.2.2. Obiectivele sectoriale.....	43
3.2.3. Obiectivele regionale	45
3.3. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE	48
CAPITOLUL 4.....	52
AJUTORUL DE STAT ACORDAT INDUSTRIEI EXTRACTIVE ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007	52
4.1. OBIECTIVELE AJUTOARELOR DE STAT PENTRU INDUSTRIA EXTRACTIVĂ	59
4.1.1. Obiectivele orizontale	62
4.1.2. Obiectivele sectoriale.....	65
4.2. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE	68
CAPITOLUL 5.....	78
AJUTORUL DE STAT ACORDAT ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007, ÎNȚREPRINDERILOR CE AU PRESTAT SERVICII DE INTERES ECONOMIC GENERAL.....	78
CAPITOLUL 6.....	96
AJUTORUL DE STAT ACORDAT PENTRU FORȚA DE MUNCĂ ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 - 2007	96
6.1. VOLUM ȘI TENDINȚE.....	103
6.2. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE	107
CAPITOLUL 7.....	108
AJUTORUL DE STAT ACORDAT PENTRU SERVICII FINANCIARE, TURISM, MEDIA ȘI CULTURĂ, ÎN PERIOADA 2005 – 2007	108
7.1. VOLUM ȘI TENDINȚE.....	108
7.2. OBIECTIVELE ALOCĂRII AJUTOARELOR DE STAT ȘI SUBDOMENIILE BENEFICIARE.....	110
7.2.1. Ajutorul de stat pentru sectorul servicii financiare	111
7.2.2. Ajutorul de stat pentru sectorul turism.....	112
7.2.3. Ajutorul de stat pentru sectorul media și cultură	113

7.3. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE	114
CAPITOLUL 8.....	118
AJUTORUL REGIONAL.....	118
CAPITOLUL 9.....	126
AJUTORUL DE MINIMIS ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007	126
9.1. CARACTERIZARE GENERALĂ	126
9.2. DOMENIILE BENEFICIARE ALE AJUTORULUI DE MINIMIS	129
9.2.1. Instrumente financiare utilizate.....	131
CAPITOLUL 10.....	132
AJUTORUL DE STAT ACORDAT ÎN SECTORUL TRANSPORTURI, ÎN PERIOADA 2004 – 2006.....	132
10.1. VOLUM ȘI TENDINȚE ÎNREGISTRATE	132
10.2. SUBDOMENIILE BENEFICIARE DE AJUTOR DE STAT ÎN SECTORUL TRANSPORTURI	135
10.2.1. Ajutorul de stat pentru transportul feroviar	137
10.2.2. Ajutorul de stat pentru transportul aerian	138
10.2.3. Ajutorul de stat pentru transportul naval	139
10.2.4. Ajutorul de stat pentru transportul auto combinat	140
10.2.5. Ajutorul de stat pentru alte subdomenii ale transporturilor	141
10.3. INSTRUMENTE FINANCIARE	143
CAPITOLUL 11.....	147
AJUTORUL DE STAT ACORDAT AGRICULTURII ȘI PESCUITULUI DIN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007	147
11.1. VOLUM ȘI TENDINȚE.....	147
11.2. FURNIZORII DE AJUTOR DE STAT	154
11.3. DOMENII BENEFICIARE	159
11.4. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE	166
CAPITOLUL 12.....	171
RECUPERAREA AJUTOARELOR DE STAT ÎN ROMÂNIA.....	171
CAPITOLUL 13.....	179
CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE.....	179
ANEXA I.....	184
ANEXA TEHNICĂ.....	184
I. Sfera ajutoarelor de stat analizate în Raport	184
II. Categorii și obiective ale ajutorului de stat	185
III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor.....	190
ANEXA II	193
LISTA ACTELOR NORMATIVE	193
ANEXA III.....	214
ANEXA STATISTICĂ – SITUAȚII CENTRALIZATOARE	214

R A P O R T

privind ajutoarele de stat acordate în România în perioada 2005-2007

CAPITOLUL 1

CONSIDERAȚII GENERALE

Politica în domeniul ajutoarelor de stat este o parte integrantă a politicii de concurență. Ajutoarele de stat reprezintă măsuri selective de sprijin financiar public, acordate unor întreprinderi, zone sau activități în vederea atingerii unor obiective de interes general, cum ar fi: protecția mediului, dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, dezvoltarea zonelor defavorizate și, respectiv, salvarea sau restructurarea unor agenți economici strategici. Chiar dacă sprijinul acordat întreprinderilor de către autorități este un interes public major, acesta denaturează mediul concurențial normal.

Denaturarea concurenței poate afecta, la rândul său, în mod indirect, interesul general. De aceea, este necesară elaborarea și aplicarea cu strictețe a regulilor cu privire la modalitățile în care autoritățile pot interveni pe piață prin acordarea de ajutoare de stat. Ajutorul de stat poate fi compatibil dacă urmărește obiective de interes comun clar definite, având efecte benefice generale asupra dezvoltării economice, și nu afectează comerțul cu statele membre ale Uniunii Europene.

Comisia Europeană încurajează statele membre să acorde prioritate acțiunii de consolidare a competitivității economiei lor, precum și de consolidare a coeziunii sociale și regionale.

Reforma ajutoarelor de stat întreprinsă de Comisie în ultimii ani, vizează redirectionarea ajutoarelor către obiectivele stabilite în Strategia de la Lisabona, precum: cercetarea, dezvoltarea și inovarea, măsuri de capital

de risc, formare profesională, energii regenerabile și alte măsuri de protecție a mediului. Reglementările comunitare impun părților interesate să verifice dacă ajutorul de stat reprezintă un instrument politic adecvat pentru atingerea obiectivelor de interes comun. Controlul ajutoarelor de stat contribuie astfel la evitarea utilizării neraționale a resurselor publice, pentru care, în final, cetățenii sunt cei care trebuie să plătească.

Până în anul 2007, Consiliul Concurenței, ca singura autoritate administrativă autonomă în domeniul concurenței, a depus eforturi susținute pentru abordarea pro-activă în implementarea regulilor comunitare de concurență și ajutor de stat. *Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, republicată*¹, a stabilit rolul Consiliului Concurenței și a reglementat atribuțiile privind autorizarea, monitorizarea, inventarierea și elaborarea rapoartelor privind ajutoarele de stat acordate în România.

Începând cu 1 ianuarie 2007, urmare a aderării României la Uniunea Europeană, piața românească a devenit o parte componentă a pieței unice europene, iar operatorii economici din România au intrat în concurență directă cu operatorii economici din celelalte state membre.

În domeniul ajutorului de stat, aderarea României la Uniunea Europeană a condus la modificarea competenței de autorizare a ajutoarelor, competență ce a fost preluată de Comisia Europeană. De la data aderării, reglementările comunitare în materie de ajutor de stat au devenit direct aplicabile în România, iar acordarea oricărui ajutor de stat trebuie să fie, ca regulă, precedată de obținerea unei decizii de autorizare din partea Comisiei Europene. Aceasta implică o responsabilitate sporită pentru România, care va trebui să fundamenteze corespunzător, din punct

¹ Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, republicată, în vigoare până la data de 1 ianuarie 2007

de vedere juridic și economic, orice intenție de acordare a unui ajutor de stat.

În cursul anului 2007 au fost inițiate de către furnizori și avizate de către Consiliul Concurenței, în vederea transmiterii spre informare Comisiei Europene, un număr de 12 scheme exceptate de la notificare din care 11 au ca obiectiv dezvoltarea regională și o schemă pentru servicii de interes economic general (SIEG). În același timp, furnizorii au transmis Consiliului Concurenței pentru informare și consultare un număr de 24 scheme de minimis.

Având în vedere că și după data aderării României la Uniunea Europeană, exista interesul public major de continuare a acordării de ajutoare de stat, conform politicilor economice ale Guvernului, a fost abrogată *Legea nr.143/1999 privind ajutorul de stat, cu modificările și completările ulterioare*, intrând în vigoare *O.U.G nr.117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat*, publicată în Monitorul Oficial al României nr.1042/28.12.2006².

În fapt, în materie de ajutor de stat, prin prevederile O.U.G. nr.117/2006, au fost reglementate procedurile naționale, în vederea aplicării art. 87-89 din Tratatul de instituire a Comunității Europene și a legislației secundare adoptate în baza acestuia, direct și imediat aplicabile după 1 ianuarie 2007.

Pentru Consiliul Concurenței, anul 2007 a marcat exercitarea unui nou rol, acela de „*autoritate națională de contact*” în problematica ajutorului de stat, asigurând interfața între Comisia Europeană, pe de o parte, și autoritățile naționale inițiatoare și furnizoare de ajutor de stat, pe de altă parte.

² aprobată prin Legea nr. 137/2006, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 354/24.05.2007

Monitorizarea de către Comisia Europeană a ajutoarelor de stat acordate de către statele membre ale Uniunii Europene reprezintă una din activitățile cheie ale politicii comunitare în domeniul ajutorului de stat. Rezultatele acestei activități se concretizează într-un raport numit Scoreboard, care reflectă situația la nivelul Uniunii Europene.

În acest context, România are obligația de a monitoriza în plan intern acordarea ajutoarelor de stat și de a raporta Comisiei Europene toate datele și informațiile solicitate de către aceasta.

Conform prevederilor *O.U.G nr.117/2006*, Consiliul Concurenței elaborează, în continuare, anual, raportul privind ajutoarele de stat acordate în România, care cuprinde informații despre ajutoarele de stat acordate în ultimii 3 ani, inclusiv pentru anul în care se face raportarea, în special cu privire la valoarea, obiectivul, tipul și modalitățile de acordare a acestora.

Spre deosebire de Scoreboard-ul³ ajutoarelor de stat, publicat de către Comisia Europeană, Raportul anual tratează ajutoarele de stat acordate în toate sectoarele economice, inclusiv serviciilor de interes economic general, precum și ajutoarele de minimis acordate agenților economici fie sub formă de scheme de ajutor, fie individual.

Prezentul raport cuprinde analiza volumului, structurii și tendințelor înregistrate în acordarea ajutoarelor de stat în România în perioada 2005 – 2007 și este al IX-lea Raport elaborat de România.

Raportul reprezintă un instrument statistic, destinat asigurării transparenței în materia ajutorului de stat, și a fost întocmit pe baza datelor și informațiilor transmise prin raportările anuale de către furnizorii de ajutor

³ instrument statistic al Comisiei Europene

de stat precum și de organisme care administrează surse ale statului sau ale colectivităților locale, în conformitate cu prevederile *Regulamentului privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat*⁴, emis de Consiliul Concurenței.

Măsurile de sprijin financiar inițiate de autorități, reprezintă în condițiile respectării reglementărilor în domeniul ajutorului de stat, instrumente eficiente pentru îndeplinirea obiectivelor de interes național. Dacă sunt bine direcționate, acestea pot să corecteze anumite disfuncționalități ale pieței și să contribuie la creșterea competitivității agenților economici, precum și la reducerea disparităților regionale.

Cu toate acestea, ajutorul de stat trebuie utilizat numai atunci când reprezintă un instrument adecvat pentru realizarea unor obiective precise, atunci când crează motivațiile corespunzătoare, când este proporțional cu scopul urmărit și distorsionează concurența într-o mică măsură.

Aderarea României la Uniunea Europeană a presupus eforturi susținute orientate spre atingerea obiectivelor stabilite de Comisia Europeană în „*Planul de acțiune în domeniul ajutorului de stat*”, al cărui deziderat, mereu actual, este acordarea de ajutoare de stat mai puține, dar mai bine orientate.

Consiliul European, din martie 2005 a dat un nou impuls Strategiei de la Lisabona și a solicitat Statelor Membre să acționeze ca parte a unei politici active de concurență, pentru reducerea nivelului general al ajutoarelor de stat, astfel încât acesta să se situeze la mai puțin de 1% din PIB, fără a compromite scopul acestora de a corecta eșecurile pieței.

⁴ Regulamentul privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat, pus în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/20.06.2007, publicat în Monitorul Oficial nr. 436/28.06.2007; Regulamentul înlocuiește Regulamentul Consiliului Concurenței din 13 iunie 2005 privind procedurile de raportare și monitorizare a ajutoarelor de stat, publicat în Monitorul Oficial cu numărul 564 din data de 1 iulie 2005, aflat în vigoare până la data de 1 ianuarie 2007

1.1. CONSIDERAȚII CU CARACTER METODOLOGIC

Elaborat pe baza raportărilor anuale primite, potrivit legii, de la instituțiile furnizoare de ajutor de stat responsabile, Raportul 2005-2007 cuprinde indicatori de volum exprimați, ca regulă, în prețuri curente (lei, respectiv euro). De asemenea, au fost calculați indicatorii respectivi și în prețuri constante 2004, în vederea facilitării conturării/desprinderii tendințelor de dinamică. În Raport sunt prezentate atât datele anuale aferente ajutorului de stat acordat în perioada analizată 2005-2007, precum și acelea corespunzătoare anului 2004, luat ca an de bază. La elaborarea prezentului Raport au fost operate corecții și s-au actualizat datele raportate în perioada anterioară.

Trebuie subliniat faptul că unitatea de măsură utilizată în Raport a fost leul nou (RON), devenit aplicabil potrivit legii, de la data de 1 iulie 2005. În acest scop, toate sumele aferente perioadei anterioare, exprimate în rapoartele precedente în lei vechi, au fost convertite în lei noi.

Actele normative cuprinse în Raport sunt menționate în **“Lista actelor normative care conțin scheme de ajutor de stat sau ajutoare individuale”** ce au generat efecte în perioada analizată (2005 – 2007).

Deși ajutoarele de stat acordate în agricultură fac obiectul unor reglementări specifice acestui domeniu, prezentul raport cuprinde valoarea acestora evidențiată separat pe cele patru mari sectoare, respectiv culturi agricole vegetale, zootehnie, servicii agricole și piscicultură.

Situația sintetică a ajutoarelor de stat acordate anual în România în perioada 2005 – 2007 pe obiective și naturi, cuprinse în ***Inventarul*** întocmit de Consiliul Concurenței, este prezentată în **Anexa statistică**.

Raportul 2005 – 2007 extinde perioada analizată în Raportul 2004 – 2006, prin adăugarea în analiză a ajutoarelor de stat acordate în anul 2007 cât și a celor din perioada anterioară. S-a urmărit, astfel, atât asigurarea comparabilității informațiilor, cât și clarificarea metodologică în concordanță cu noile reglementări în domeniul ajutoarelor de stat. La elaborarea acestui raport s-a aplicat metodologia și tipologia utilizată în Scoreboard-ul ajutoarelor de stat. Astfel, în vederea unei comparații, în termeni reali, cu statele membre ale Uniunii Europene s-a utilizat, după caz, ajutorul de stat național, respectiv valoarea acestuia exclusiv în agricultură, pescuit și transporturi.

CAPITOLUL 2

AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007

2.1. CARACTERIZARE GENERALĂ

Raportul reflectă o imagine cuprinzătoare a ajutorului de stat național acordat în România în perioada 2005 – 2007 și cuprinde totalitatea măsurilor identificate pentru această perioadă, inclusiv măsurile de ajutor a căror valoare se situează sub pragul de minimis prevăzut de legislația europeană în vigoare⁵.

Evoluția nivelului și a dinamicii ajutorului de stat național în România, în perioada 2005 – 2007, este redată în Tabelul 2.1.

Tabel 2.1.

Ajutorul de stat identificat la nivel național

	2004	2005	2006	2007
Ajutorul de stat național exprimat în:				
Mii Lei prețuri curente (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)	6.510.497,14	2.860.438,24	3.383.648,79	2.248.763,58
Mii Euro *	1.606.256,65	789.426,57	960.036,54	673.827,22
Mii Lei prețuri constante 2004**	6.510.497,14	2.549.410,20	2.728.749,02	1.608.557,64
Dinamica %	100,00	39,16	41,91	24,71
Pondereajutorului de stat național în PIB % (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)	2,64	1,00	0,99	0,56
Ajutorul de stat național pe locuitor – Lei prețuri constante 2004 (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)	299,87	117,71	126,27	74,59
Ajutorul de stat național pe salariat - lei prețuri constante 2004 (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)	1.456,87	559,21	584,66	329,26

* calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE;

** s-a utilizat deflatorul PIB pentru transformarea în prețuri constante 2004, sursa INSSE (deflator PIB anul 2004=100%; 2005=112,20%; 2006=124,00%; 2007=139,80%);

⁵ Conform Regulamentului (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 dec. 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutorului de minimis – 200.000 euro cumulați în trei ani.

Astfel, din tabelul 2.1. reiese că ajutorul de stat național exprimat în lei prețuri constante 2004, prezintă o tendință generală de scădere de la 2,55 mld. lei în anul 2005 la 1,60 mld. lei în 2007, cu o ușoară creștere în anul 2006 la 2,73 mld. lei.

Ca pondere în Produsul Intern Brut, ajutorul de stat național a avut o tendință de scădere continuă, de la 1% în anul 2005 la 0,56% în anul 2007, inclusiv în anul 2006 (0,99%), deoarece P.I.B.-ul a crescut mai mult decât ajutorul de stat acordat în acest an.

Exprimat în Euro, ajutorul de stat național a avut următoarele valori aproximative: 790 mil. Euro în anul 2005, 960 mil. Euro în anul 2006 și 670 mil. Euro în anul 2007.

Nivelul mai ridicat înregistrat în anul 2006, s-a datorat în special intensificării procesului de restructurare și privatizare al companiilor cu capital majoritar de stat din acea perioadă, precum și faptului că a fost ultimul an în care schemele de ajutor de stat și ajutoarele de stat individuale mai puteau fi autorizate, pe plan național, de către Consiliul Concurenței.

După 1 ianuarie 2007, România a devenit membru cu drepturi depline al Uniunii Europene, iar sarcina de autorizare a tuturor ajutoarelor de stat a revenit Comisiei Europene.

Din punct de vedere al dinamicii, se constată că volumul ajutorului de stat acordat în anul 2007 reprezintă un sfert din nivelul anului 2004 (24,7%).

De asemenea, se poate constata că ajutorul de stat național acordat pe salariat și pe locuitor a scăzut în perioada analizată, chiar în condițiile scăderii populației României.

2.2. DOMENIILE BENEFICIARE ALE AJUTORULUI DE STAT

Evoluția distribuției ajutorului de stat național pe domenii este prezentată în Tabelul 2.2.

Tabel 2.2.

Volumul global al ajutoarelor de stat acordate pe principalele domenii beneficiare în România, în perioada 2005 - 2007* (inclusiv ajutoarele de minimis)

	UM	2004	2005	2006	2007
Ajutor de stat național (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile) din care pentru:	Mii Lei prețuri curente	6.510.497,14	2.860.438,24	3.383.648,79	2.248.763,58
	Mii Euro	1.606.256,65	789.426,57	960.036,54	673.827,22
	%	100,0	100,0	100,0	100,0
industria prelucrătoare	Mii Lei	3.052.508,88	358.484,93	386.826,86	144.799,44
	Mii Euro	753.108,80	98.935,03	109.753,68	43.388,20
	%	46,89	12,53	11,43	6,44
industria cărbunelui	Mii Lei	859.184,59	411.951,15	370.582,00	374.800,00
	Mii Euro	211.976,28	113.690,69	105.144,56	112.306,36
	%	13,20	14,40	10,95	16,67
cercetare - dezvoltare	Mii Lei	58.501,65	54.960,33	110.180,40	104.778,83
	Mii Euro	14.433,41	15.168,01	31.261,29	31.396,29
	%	0,90	1,92	3,26	4,66
protecția mediului înconjurător	Mii Lei	43.770,90	28.982,97	40.075,98	17.485,77
	Mii Euro	10.799,07	7.998,75	11.370,69	5.239,50
	%	0,67	1,01	1,18	0,78
întreprinderi mici și mijlocii	Mii Lei	9.434,35	35.680,80	71.511,58	420,99
	Mii Euro	2.327,62	9.847,22	20.289,85	126,15
	%	0,14	1,25	2,11	0,02
creare locuri de muncă	Mii Lei	21.571,77	8.403,07	3.624,78	1.004,73
	Mii Euro	5.322,14	2.319,09	1.028,45	301,06
	%	0,33	0,29	0,11	0,04
alte obiective (comerț, construcții, servicii, industria extractivă)	Mii Lei	782.493,07	598.085,44	701.881,33	111.539,76
	Mii Euro	193.055,10	165.060,21	199.143,52	33.422,16
	%	12,02	20,91	20,74	4,96

servicii de interes economic general	Mii Lei	1.511.000,29	1.271.155,57	1.616.064,15	1.429.783,91
	Mii Euro	372.790,93	350.814,77	458.522,95	428.425,35
	%	23,21	44,44	47,76	63,58
ajutor de minimis	Mii Lei	555,34	117,38	5.176,89	67.126,77
	Mii Euro	137,01	32,39	1.468,83	20.114,10
	%	0,01	0,004	0,15	2,99

* nu sunt incluse ajutoarele de stat pentru turism, servicii financiare, media și cultură.

Din analiza datelor prezentate în tabel rezultă că în anul 2007, cea mai mare pondere este deținută de ajutoarele de stat acordate pentru servicii de interes economic general (63,58%), urmată de cele acordate industriei cărbunelui (16,67%) și industriei prelucrătoare (6,44%).

Astfel:

- în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate agenților economici pentru realizarea de **servicii de interes economic general**, cea mai importantă pondere este deținută de ajutoarele de stat acordate în baza „Ordinului nr. 125/2007 privind aprobarea Schemei de ajutor de stat pentru compensarea pierderilor înregistrate ca urmare a prestării serviciilor de interes economic general de către societățile care produc, transportă, distribuie și furnizează energie termică, conținută de Ordonanța Guvernului nr. 36/2006 privind instituirea prețurilor locale de referință pentru energia termică furnizată populației prin sisteme centralizate” (53,16% din totalul ajutorului de stat acordat pentru servicii de interes economic general a fost acordat pentru serviciile de furnizare a energiei termice). Această schemă de ajutor de stat a fost exceptată de la obligația notificării către Comisia Europeană, în conformitate cu prevederile „Deciziei Comisiei Europene 2005/842/CE privind aplicarea prevederilor art. 86 alin. (2) din Tratatul de instituire a Comunității Europene a ajutorului de stat sub forma compensării serviciului public realizat de către anumite

întreprinderi cărora le-a fost încredințată operarea de servicii de interes economic general”, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) nr. L 312 din 29 noiembrie 2005. Cu toate că acest tip de ajutor de stat nu afectează semnificativ comerțul între România și statele membre ale Uniunii Europene, Comisia Europeană a decis monitorizarea din trei în trei ani a acestor ajutoare de stat, începând cu data de 19 decembrie 2008;

- ponderea ajutoarelor de stat acordate **industriei cărbunelui** în total ajutor de stat național a avut un trend ascendent, fiind de 16,67% în anul 2007, față de 14,40% în anul 2005. Cel mai scăzut nivel s-a înregistrat în anul 2006, când ponderea acestor ajutoare de stat a fost de 10,95%. Această creștere s-a datorat, în special, autorizării și acordării de către Comisia Europeană a ajutorului de stat pentru Compania Națională a Huilei Petroșani (ajutorul de stat nr. N 239/2007), având ca obiectiv restructurarea industriei carbunelui. Acest ajutor de stat, acordat pentru perioada 2007 – 2010, a avut ca bază legală *„Hotărârea Guvernului nr. 112/2007 pentru aprobarea subvențiilor pe produse, a subvențiilor privind protecția socială acordate companiilor, societăților naționale și societăților comerciale din sectorul minier, precum și a cheltuielilor de procesare pentru obținerea a 1 kg de octoxid de uraniu prin reprocesarea concentratelor tehnice neconforme”*;
- ajutoarele de stat acordate agenților economici din **industria prelucrătoare** au scăzut la jumătate, înregistrând o pondere de 6,44% în anul 2007, față de 12,53% cât reprezentau în anul 2005, în total ajutor național. Acest lucru s-a datorat, în special, reducerii ajutoarelor de stat acordate în baza *„Legii nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării”*, care au avut ca obiectiv

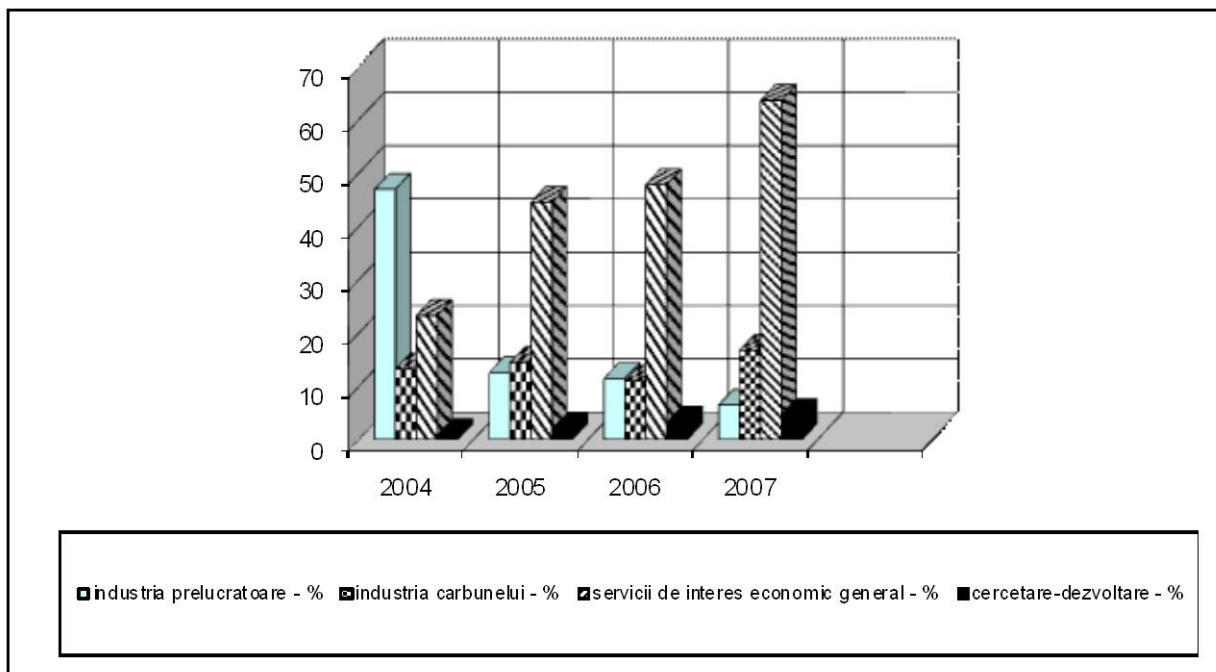
principal de acordare *salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate*, precum și a ajutoarelor de stat acordate pentru dezvoltare regională, mai ales a ajutoarelor de stat acordate în zone defavorizate;

- în ceea ce privește domeniul **cercetării-dezvoltării**, în conformitate cu *Planul național de cercetare-dezvoltare și inovare*, în anul 2007, Ministerul Educației și Cercetării a acordat ajutoare de stat agenților economici care își desfășoară activitatea în domeniu, în cadrul unor programe autorizate de către Consiliul Concurenței, dintre care amintim „Programul cercetare de excelență - CEEX”, aprobat prin „Hotărârea Guvernului nr. 368/2005 privind aprobarea Programului Cercetare de Excelență - CEEX” și ajutoarele de stat autorizate de Comisia Europeană prin Decizia N 542/2007, acordate în cadrul Planului național de cercetare, dezvoltare și inovare II, pentru perioada 2007 – 2013, aprobat prin „Hotărârea Guvernului nr. 475/2007 privind aprobarea Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare II, pentru perioada 2007-2013”, având ca obiectiv principal de acordare, inovarea (proiecte C.D.I. orientate) și parteneriatele (proiecte complexe pentru dezvoltarea regională). Acest lucru a dus în anul 2007, la creșterea ponderii ajutoarelor de stat acordate pentru acest sector la 4,66% în total ajutor de stat național, față de 1,92% cât reprezenta în anul 2005.

Structura ajutorului de stat acordat pe principalele domenii beneficiare este prezentată în Graficul 2.1.

Graficul 2.1.

Evoluția structurii ajutorului de stat național pe principalele domenii beneficiare*

* ponderea fiecărui domeniu beneficiar în total ajutor de stat național exceptând agricultura, pescuitul și transporturile (prețuri curente)

2.2.1. Instrumente financiare utilizate

În tabelul următor este prezentată structura ajutorului de stat național în funcție de natura acestuia.

Tabel 2.3.**Structura ajutorului de stat național în funcție de natura ajutorului**

	2004	2005	2006	2007
AJUTORUL DE STAT NAȚIONAL – Mii Lei prețuri curente (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)				
TOTAL	6.510.497,14	2.860.438,24	3.383.648,79	2.248.763,58
din care de natura:				
Renunțării la venituri	5.339.518,08	731.968,56	675.260,30	114.832,02
Pondere în AN (%)*	82,01	25,59	19,96	5,11
din care:				
Scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale	1.618.520,94	474.727,03	296.596,70	67.982,01
Pondere în AN (%)*	24,86	16,60	8,77	3,02
Scutiri și reduceri la plata majorărilor de întârziere	2.479.335,01	167.745,60	263.457,43	17.986,16
Pondere în AN (%)*	38,08	5,86	7,79	0,80
Garanții de stat	1.241.662,13	89.495,93	115.206,17	28.863,85
Pondere în AN (%)*	19,07	3,13	3,40	1,28
Cheltuieli bugetare	1.170.979,06	2.128.469,68	2.708.388,49	2.133.931,56
Pondere în AN (%)*	17,99	74,41	80,04	94,89
din care:				
Subvenții, alocații, prime, dobândă subvenționată, alte sume nerambursabile	1.039.959,99	2.049.958,01	2.654.084,39	2.045.955,01
Pondere în AN (%)*	15,97	71,67	78,44	90,98
Participarea cu capital a statului, conversia datoriilor	131.011,40	75.963,27	52.477,76	86.989,92
Pondere în AN (%)*	2,01	2,66	1,55	3,87
Credite bugetare	7,67	2.548,40	1.826,34	986,63
Pondere în AN (%)*	0,0001	0,09	0,05	0,04

* AN = ajutor de stat național (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)

Din datele prezentate rezultă că în anul 2007 a continuat tendința înregistrată pentru prima dată în anul 2005, de creștere a ponderii ajutoarelor de stat de natura „*cheltuielilor bugetare*” în total ajutor de stat național, în defavoarea ajutoarelor de stat de natura „*renunțării la venituri*” din partea statului; în anul 2007 ***cheltuielile bugetare*** au deținut o

pondere de 94,89%, față de 17,99% cât dețineau în anul 2004, în total ajutor de stat național.

Acest lucru s-a datorat, în special, nivelului ridicat al ajutoarelor de stat de natura subvențiilor, granturilor, alocațiilor, primelor, creditelor cu dobândă subvenționată, altor sume nerambursabile (90,98%) acordate de către furnizorii de ajutor de stat, în principal, agenților economici cărora le-a fost încredințată prestarea unor servicii publice de interes economic general precum și subvențiilor acordate sectorului minier (Compania Națională a Huilei Petroșani).

Tot în cadrul cheltuielilor bugetare sunt cuprinse și ajutoarele de stat de natura participărilor cu capital ale statului sau conversiei datoriilor în acțiuni, care în anul 2007 au avut o pondere de numai 3,87% în total ajutor de stat național; cele mai importante sume fiind acordate de către Ministerul Economiei pentru activități de investiții generale, realizate la *Compania Națională a Uraniului S.A. București*.

Ajutoarele de stat de natura creditelor bugetare au înregistrat pe toată perioada analizată ponderi nesemnificative, sub 1% din total ajutor de stat.

Ajutorului de stat de natura **renunțărilor la venituri** îi revine în anul 2007, o pondere de 5,11% din ajutorul de stat național, cu o tendință accentuată de scădere, față de 82,01% cât deținea în anul 2004, an în care s-a înregistrat cea mai mare pondere în ajutorul de stat național, acest fapt datorându-se, în special, valorii ridicate a ajutoarelor de stat acordate sub forma scutirii agenților economici de la plata dobânzilor, majorărilor și penalităților de întârziere, în baza *O.U.G. nr. 40/2002 pentru recuperarea arieratelor bugetare*, inclusiv în domeniul siderurgic, act normativ care a fost abrogat în cursul anului 2005.

Scutirile și reducerile de la plata majorărilor de întârziere și a penalităților au cea mai scăzută pondere în cadrul ajutorului de stat de natura *renunțării la venituri* în anul 2007 (0,80%) și acest lucru se datorează, în special, renunțării din partea furnizorilor la acordarea de ajutoare de stat de natura facilităților fiscale pentru restructurarea unor agenți economici, în baza *O.U.G. nr. 26/2004 privind unele măsuri pentru finalizarea privatizării societăților comerciale aflate în portofoliul Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului și consolidarea unor privatizări* precum și *Legii nr. 266/2006 pentru aprobarea OG. nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale*.

Dacă în anul 2004 ajutorul de stat acordat sub forma **garanțiilor de stat** avea cea mai ridicată pondere (19,07% din ajutorul de stat național), acest lucru datorându-se, în principal, ajutorului de stat acordat de către Ministerul Finanțelor Publice pentru Termoelectrica⁶, în anul 2007 ponderea acestor ajutoare de stat a scăzut la 1,28% în total ajutor de stat național (cel mai important ca valoare fiind ajutorul de stat acordat de către Primăria Municipiului Pitești, în baza Hotărârii Guvernului nr. 1469/2004 privind aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai obiectivului de investiții cuprins în programul ISPA "Reabilitarea stației de epurare, a rețelei de canalizare și a sistemului de alimentare cu apă din municipiul Pitești și zonele arundate", județul Argeș pentru S.C. Apa Canal 2000 S.A.).

Structura instrumentelor financiare utilizate la alocarea ajutorului de stat național **sub forma cheltuielilor bugetare** (100%), este prezentată în Tabelul 2.4.

⁶ în baza H.G nr. 341/2004 privind refinanțarea împrumutului contractat de Societatea Comercială de Producere a Energiei Electrice și Termice "Termoelectrica" - S.A. București în baza Hotărârii Guvernului nr. 250/2001 privind garantarea de către Ministerul Finanțelor Publice a unui împrumut extern contractat de Societatea Comercială "Termoelectrica" - S.A. sub forma unei emisiuni de obligațiuni denominate în euro pe piața externă de capital

Tabel 2.4.**Ajutorul de stat național de natura cheltuielilor bugetare**

- în procente -

Specificație	2004	2005	2006	2007
Cheltuieli bugetare , din care:	100,0	100,0	100,0	100,0
Subvenții, alocații, prime, dobânzi subvenționate, alte sume nerambursabile	88,81	96,31	97,99	95,87
Participarea cu capital a statului	11,19	3,57	1,94	4,08
Credite bugetare	0,001	0,12	0,07	0,05

Evoluția structurii instrumentelor financiare utilizate pentru acordarea ajutorului de stat național, **de natura renunțării la venituri din partea statului** (100%), este prezentată în Tabelul nr. 2.5.

Tabel 2.5.**Ajutorul de stat național de natura renunțării la venituri**

- în procente -

Specificație	2004	2005	2006	2007
Renunțare la venituri , din care:	100,0	100,0	100,0	100,0
Scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale	30,31	64,85	43,92	59,20
Scutiri și reduceri la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente	46,43	22,92	39,02	15,66
Acordarea de garanții de stat	23,26	12,23	17,06	25,14

2.3. CLASIFICAREA AJUTOARELOR DE STAT ÎN FUNCȚIE DE OBIECTIVUL PRINCIPAL

Potrivit practicii europene, evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat cu un mediu concurențial normal și, în consecință, autorizarea acestora, se face în funcție de obiectivul principal avut în vedere la alocarea lor. Aceasta, deoarece se are în vedere, pe de o parte, impactul anticoncurențial generat de acordarea ajutoarelor de stat în domeniul în care acționează agenții economici beneficiari, iar pe de altă parte, scopul urmărit de Statele Membre (obiectivul principal), prin promovarea schemelor și ajutoarelor individuale.

Raportul ajutoarelor de stat acordate în România în perioada 2005 - 2007 s-a realizat pe baza informațiilor transmise de către furnizorii de ajutor de stat, inclusiv a datelor referitoare la ajutoarele de stat acordate în baza unor scheme de ajutor de stat sau ajutoare de stat individuale.

În concordanță cu legislația europeană, în prezentul raport, grupăm ajutoarele de stat în nouă mari categorii, în funcție de obiectivul principal urmărit la acordare, după cum urmează:

- ajutoare de stat pentru **agricultură și pescuit** (care fac obiectul unui capitol distinct în Raport);
- ajutoare de stat pentru **obiective orizontale**:
 - *cercetare – dezvoltare, inovare;*
 - *mediul înconjurător;*
 - *întreprinderi mici și mijlocii;*
 - *comerț;*
 - *economisirea energiei;*
 - *salvare – restructurare;*
 - *crearea de locuri de muncă;*
 - *pregătire profesională;*
 - *capital de risc;*
 - *alte obiective;*
- ajutoare de stat pentru **obiective sectoriale**, respectiv ajutoare acordate sectoarelor sensibile din punct de vedere concurențial:
 - *siderurgie (oțel);*
 - *construcții navale;*
 - *alte sectoare ale industriei prelucrătoare;*
 - *cărbune;*
 - *transporturi (ajutorul de stat acordat sectorului transporturi face obiectul de analiză al unui capitol distinct în cadrul raportului);*

- *turism;*
- *servicii financiare;*
- *alte obiective;*
- **ajutoare regionale** care se acordă:
 - *zonelor pentru care au fost elaborate programe de dezvoltare regională altele decât zonele defavorizate;*
 - *zonelor defavorizate;*
- **cultură și conservarea patrimoniului;**
- **ajutoare de stat cu caracter social;**
- **ajutoare de stat pentru înlăturarea efectelor cauzate de dezastre naturale;**
- **ajutoare de stat acordate pentru servicii de interes economic general;**
- **ajutoare de minimis.**

Criteriile și modalitățile de evaluare a ajutoarelor de stat, în vederea autorizării lor, sunt specifice fiecărei grupe și subgrupe.

Menționăm că, exceptând agricultura, pescuitul și transporturile, care au un regim special de reglementare în cadrul Uniunii Europene, domeniile beneficiare se regăsesc la nivelul tuturor grupelor de obiective. De exemplu: agenții economici beneficiari de ajutor de stat care operează în industria prelucrătoare, se regăsesc ca beneficiari, atât în cadrul obiectivelor orizontale și regionale, cât și în mod direct, în profil sectorial, prin sectoarele sensibile din punct de vedere concurențial.

Așa cum a fost identificat din centralizarea raportărilor primite de la furnizorii de ajutor de stat și din inventarul anual întocmit, având ca bază actele normative care conțin scheme de ajutor de stat și alocări individuale,

ajutorul de stat național pe obiective, în perioada 2005 – 2007, se prezintă sintetic în Tabelul nr. 2.6.

Tabel 2.6.

Nivelul și structura ajutorului de stat național pe obiective, în perioada 2005 – 2007

	2004	2005	2006	2007
Ajutorul de stat național (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile), exprimat în:				
Mii Lei prețuri curente	6.510.497,14	2.860.438,24	3.383.648,79	2.248.763,58
Mii Euro prețuri curente	1.606.256,65	789.426,57	960.036,54	673.827,22
Mii Lei prețuri constante 2004	6.510.497,14	2.549.410,20	2.728.749,02	1.608.557,64
din care pentru:				
➤ obiective orizontale				
Mii Lei prețuri curente	2.643.544,24	973.300,64	1.279.253,70	369.946,13
Mii Euro prețuri curente	652.209,88	268.612,47	362.960,33	110.851,93
pondere în total ajutor %	40,60	34,03	37,81	16,45
➤ obiective sectoriale (exceptând transporturile)				
Mii Lei prețuri curente	2.106.598,96	516.337,13	392.937,38	400.506,96
Mii Euro prețuri curente	519.735,82	142.499,23	111.487,41	120.009,28
pondere în total ajutor %	32,36	18,05	11,61	17,81
➤ obiective regionale				
Mii Lei prețuri curente	249.353,65	99.644,90	95.393,56	48.526,58
Mii Euro prețuri curente	61.520,03	27.500,10	27.065,84	14.540,67
pondere în total ajutor %	3,83	3,48	2,82	2,16
➤ ajutor de stat acordat pentru servicii de interes economic general				
Mii Lei prețuri curente	1.511.000,29	1.271.155,57	1.616.064,15	1.429.783,91
Mii Euro prețuri curente	372.790,93	350.814,77	458.522,95	428.425,35
pondere în total ajutor %	23,21	44,44	47,76	63,58

Din datele prezentate în tabel rezultă:

- ponderea ajutoarelor de stat acordate pentru realizarea unor servicii de interes economic general a înregistrat cea mai mare valoare în anul 2007 - 63,58% față de 44,44% cât reprezenta în anul 2005, acest lucru datorându-se investițiilor realizate de către autoritățile administrației publice locale și subvențiilor acordate în domeniul

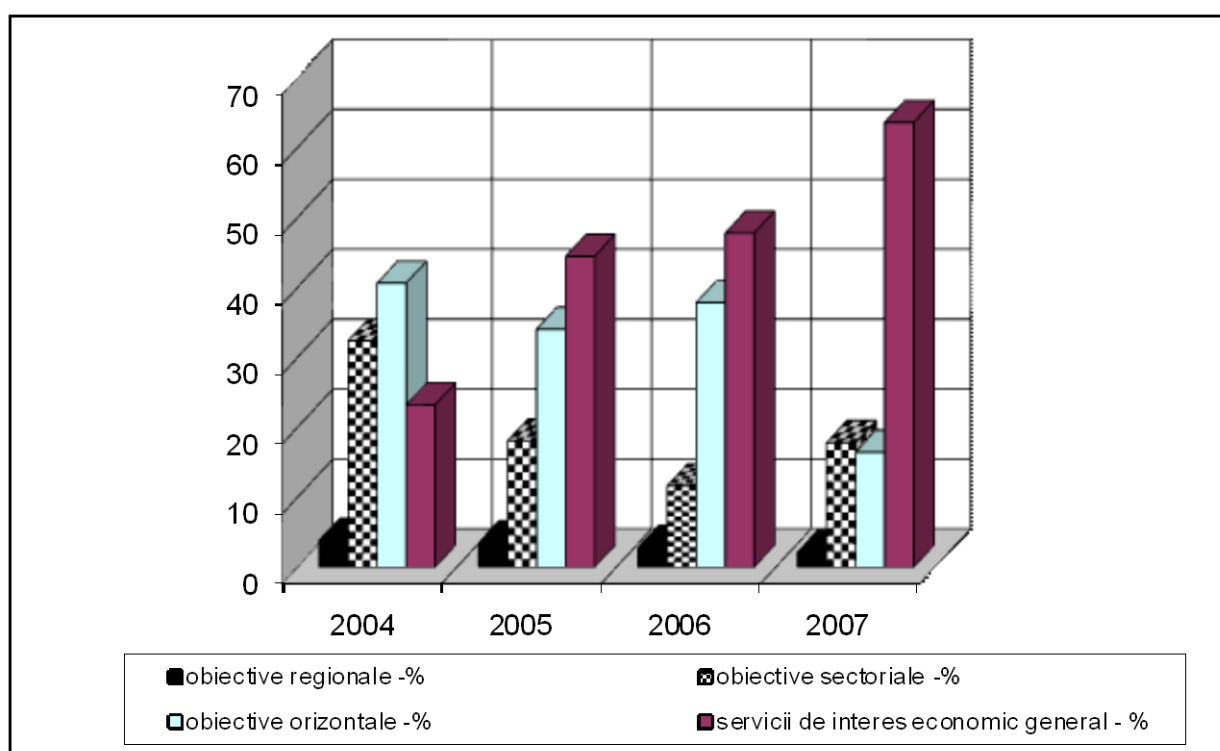
producerii de energie termică și electrică precum și pentru reabilitarea stațiilor de epurarea apei, a rețelelor de canalizare și a sistemelor de alimentare cu apă, care au crescut de la an la an;

- ajutoarele de stat acordate pe **obiective orizontale**, în anul 2007, au înregistrat cea mai mică pondere - 16,45% față de 34,03% cât reprezentau în anul 2005, datorită numărului scăzut al ajutoarelor de stat acordate pentru restructurarea firmelor aflate în dificultate și pentru crearea de locuri de muncă. În același timp, trebuie evidențiat faptul că, în anul 2007, cea mai mare parte a ajutoarelor de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii au fost acordate sub forma unor ajutoare de minimis, ajutoare mult mai permissive și mai ușor de obținut de către agenții economici, acestea fiind în concordanță cu prevederile legislației comunitare în domeniul ajutorului de stat;
- în același an (2007), ponderea ajutoarelor de stat acordate pentru **obiectivele sectoriale** a scăzut la 17,81% din totalul ajutoarelor de stat acordate, față de 18,05% în anul 2005, cu o scădere mai accentuată în anul 2006 - 11,61%. Tendința de reducere a ajutoarelor de stat acordate pentru obiective sectoriale, sensibile din punct de vedere concurențial, este în concordanță cu politica europeană în domeniul ajutoarelor de stat, susținută și promovată de Comisia Europeană. În anul 2007 ajutorul de stat acordat de către Ministerul Economiei pentru Compania Națională a Huilei – Petroșani a fost cel mai important ca valoare;
- ponderea ajutoarelor de stat având ca obiectiv principal **dezvoltarea regională** în ajutorul de stat național a înregistrat o scădere, de la 3,48% în anul 2005 la 2,16% în anul 2007, scădere explicată în principal de numărul mai mic, de la an la an, al agenților economici care pot beneficia de facilități fiscale în zone defavorizate, în baza

O.U.G. nr. 24/1998 privind regimul zonelor defavorizate – republicată,
prin atingerea intensității maxime sau prin terminarea perioadei de
existență a zonelor defavorizate.

Graficul 2.2.

**Ajutorul de stat național în funcție de obiectivul principal al acordării,
în perioada 2005 – 2007***

* ponderea fiecărui obiectiv principal de acordare în total ajutor de stat național exceptând agricultura, pescuitul și transporturile (prețuri curente)

2.3.1. Obiectivele orizontale

În concordanță cu clasificările comunitare în vigoare, ajutoarele de stat din această grupă se acordă pentru: cercetare-dezvoltare, inovare, mediu, întreprinderi mici și mijlocii, comerț, economisirea energiei, salvare-restructurare, creare de locuri de muncă, pregătire profesională și alte obiective – categorie în care ponderea cea mai mare o au ajutoarele de stat acordate în domeniul industriei extractive, excepție făcând numai o

parte din industria cărbunelui, mai precis industria extracției huilei, care face parte din obiectivele sectoriale.

Structura acestor ajutoare de stat evidențiază necesitatea corelării programelor de dezvoltare macroeconomică cu orientarea resurselor financiare ale economiei românești (Tabelul 2.7.).

Tabel 2.7.

Structura ajutorului de stat național pe obiective orizontale

- în procente -

Obiective orizontale	2004	2005	2006	2007
TOTAL , din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
cercetare – dezvoltare	2,21	5,65	8,61	28,32
Mediu	1,66	2,98	3,13	4,73
întreprinderi mici și mijlocii	0,36	3,67	5,59	0,11
salvare – restructurare	65,34	25,38	27,11	18,27
creare locuri de muncă	0,82	0,86	0,28	0,27
alte obiective	29,60	61,45	54,87	30,15
ajutor de minimis	0,02	0,01	0,40	18,15

Din datele prezentate în tabel, rezultă că ajutoarele de stat având ca obiectiv principal salvarea-restructurarea firmelor aflate în dificultate au înregistrat o scădere accentuată în total ajutor de stat acordat pentru obiective orizontale, de la 25,38% cât dețineau în anul 2005 la 18,27% în anul 2007.

Acest lucru s-a datorat în principal, neacordării de către furnizorii de ajutor de stat a unor ajutoare de stat dăunătoare unei economii de piață viabile, din categoria cărora fac parte și ajutoarele de stat acordate pentru salvarea-restructurarea unor agenți economici aflați în dificultate și reorientării acestora către ajutoarele de stat cu obiective mai puțin dăunătoare unui climat concurențial normal, din rândul cărora fac parte cercetarea, dezvoltarea, inovația, protecția mediului, pregătirea profesională și crearea de locuri de muncă și ajutoarele de minimis.

Ajutoarele de stat pentru cercetare - dezvoltare și inovare au crescut la 28,32% în anul 2007, față de 5,65% cât reprezentau la nivelul anului 2005 în structura ajutorului de stat acordat pe obiective orizontale.

Comisia Europeană încurajează promovarea de scheme de ajutor de stat care să conducă la dezvoltarea cercetării, dezvoltării, inovării, protecției mediului înconjurător, la crearea de locuri de muncă și promovarea pregătirii profesionale, ajutoare de stat mai puțin dăunătoare într-un mediu concurențial normal și care pe viitor trebuie să dețină o pondere cât mai însemnată în obiectivele orizontale.

În ceea ce privește ajutoarele de stat evidențiate în cadrul grupei „alte obiective”, acestea dețineau în anul 2007 cea mai mare pondere (30,15%), ca urmare a includerii ajutoarelor de stat acordate în industria extractivă, excepție făcând industria extracției de cărbune – huiă.

2.3.2. Obiectivele sectoriale

Ajutoarele de stat din această grupă sunt acordate agenților economici care operează în următoarele sectoare de activitate:

- industria prelucrătoare;
- siderurgie (oțel);
- construcții navale;
- producția de vehicule cu motor (autoturisme, camioane, autobuze, tractoare etc.);
- fire și fibre sintetice;
- industria extractivă:
 - extracția cărbunelui;

- transporturi (feroviare, maritime, fluviale, combinate, aeriene) care fac obiectul analizei unui capitol separat;
- turism;
- servicii financiare;
- media și cultură.

Structura ajutoarelor de stat pe obiectivele sectoriale este prezentată în tabelul următor:

Tabel 2.8.

Structura ajutorului de stat național pe obiective sectoriale (exceptând sectorul transporturi)

- în procente -

Obiective sectoriale	2004	2005	2006	2007
TOTAL , din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
oțel	33,69	0,00	0,00	0,00
construcții navale	1,12	6,82	0,00	0,00
alte sectoare sensibile concurențial din industria prelucrătoare	22,32	10,45	0,00	0,00
cărbune: ajutoare de stat pentru producția curentă	11,59	39,15	77,09	93,58
cărbune: alte ajutoare	29,20	40,63	17,22	0,00
turism	0,59	0,74	1,45	0,98
servicii financiare	0,02	0,13	0,46	0,00
media și cultură	1,47	2,08	3,78	5,44

Ajutoarele de stat acordate în cadrul sectoarelor sensibile concurențial vor fi analizate separat în cadrul fiecărui capitol, pe domeniile de activitate în care acționează agenții economici beneficiari, în funcție de specificul piețelor concurențiale și de importanța sectorului în ansamblul economiei naționale.

Menționăm faptul că în anul 2007, furnizorii de ajutor de stat nu au mai acordat ajutoare de stat în sectoarele sensibile din punct de vedere

concurențial, respectiv industria siderurgică, industria construcțiilor de nave, industria vehiculelor cu motor și industria firelor și fibrelor sintetice.

În ceea ce privește sectorul siderurgic, trebuie amintit faptul că în urma angajamentelor asumate de către România prin Tratatul de aderare la Uniunea Europeană, 2004 a fost ultimul an în care s-au mai acordat ajutoare de stat, astfel începând cu 1 ianuarie 2005, în sectorul siderurgic nu s-au mai acordat ajutoare de stat.

În anul 2007, în cadrul obiectivelor sectoriale, cea mai importantă pondere o au ajutoarele de stat acordate în industria cărbunelui (93,58%), ajutoare acordate pentru producția curentă de cărbune - huilă (ex. subvențiile directe pe produs acordate de către Ministerul Economiei pentru Compania Națională a Huilei Petroșani) și ajutoarele de stat acordate sub forma unor credite de către Centrul Național al Cinematografiei în domeniul media și cultură (5,44%), în baza Legii nr. 630/2002 privind cinematografia.

2.3.3. Obiectivele regionale

Ajutorul de stat regional se prezintă pe cele 2 componente:

- ajutoare de stat acordate în zonele pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare regională, altele decât zonele defavorizate;
- ajutoare de stat acordate pentru zone defavorizate.

Tabel 2.9.**Structura ajutorului de stat național pe obiective regionale**

Obiective regionale	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat regional	Mii Lei	249.353,65	99.644,90	95.393,56	48.526,58
	Mii Euro	61.520,03	27.500,10	27.065,84	14.540,67
	Mii Lei prețuri constante 2004	249.353,65	88.810,07	76.930,29	34.711,43
Zone pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare regională, altele decât zonele defavorizate	Mii Lei	26.168,35	35.277,90	20.535,21	39.161,19
	%	10,49	35,40	21,53	80,70
Zone defavorizate	Mii Lei	223.185,30	64.367,00	74.858,35	9.365,39
	%	89,51	64,60	78,47	19,30

Ajutoarele de stat acordate în „zone pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare regională, altele decât zonele defavorizate”, în anul 2007, au deținut o pondere de 80,70% din total ajutor de stat acordat pentru obiective regionale, față de 35,40% cât reprezenta în anul 2005. Cele mai importante ajutoare au fost acordate de către Administrația Fondului pentru Mediu în baza unor scheme de ajutor de stat exceptate de la obligația notificării către C.E., în cadrul unor proiecte de dezvoltare regională, dintre care amintim „Proiectul privind prevenirea, reducerea și controlul integrat al poluării”, „Proiectul privind gestionarea deșeurilor lemnoase și a rumegușului provenite de la exploatările forestiere și pomicole și din industria de prelucrare a lemnului” (XR 107/2007), „Proiectul privind incinerarea deșeurilor periculoase și sterilizarea deșeurilor provenite din activități medicale” și „Proiectul privind promovarea tehnologiilor curate și a producerii energiei din surse regenerabile de energie” (XR 150/2007).

În cadrul „zonelor defavorizate”, ajutoarele de stat au fost acordate în baza *O.U.G. nr. 24/1998 privind regimul zonelor defavorizate – republicată*.

Ponderea ajutoarelor de stat acordate pentru zone defavorizate a scăzut în total ajutor de stat acordat pentru obiective regionale, de la 64,60% în anul 2005 la 19,30% în anul 2007. Acest lucru s-a datorat în special, atât scăderii de la an la an a numărului de agenți economici beneficiari de ajutor de stat, eligibili să primească facilități fiscale în limita intensității maxime admise, cât și reducerii numărului de zone defavorizate prin expirarea perioadei pentru care au fost declarate zone defavorizate.

CAPITOLUL 3

AJUTORUL DE STAT ACORDAT INDUSTRIEI PRELUCRĂTOARE DIN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007

3.1. VOLUM ȘI TENDINȚE

În perioada 2005 – 2007, față de nivelul atins în 2004, ajutoarele de stat acordate industriei prelucrătoare au scăzut accentuat (de la 46,89% în anul 2004 la 6,44% în anul 2007), ca urmare a reducerii intervenției directe a Guvernului în economia românească și a creșterilor înregistrate de ramurile prelucrătoare la capitolele competitivitate și productivitate a muncii.

De asemenea, aplicarea directă și fără degrevări a legislației europene în materie de concurență și ajutor de stat, încă înainte de 1 ianuarie 2007, dată la care România a aderat la Uniunea Europeană, a contribuit semnificativ la reducerea ajutoarelor de stat acordate în economie.

Principalii indicatori care caracterizează evoluția ajutorului de stat acordat industriei prelucrătoare în perioada 2005–2007 sunt prezentați în Tabelul 3.1.

Tabel 3.1.**Volumul ajutoarelor de stat acordate industriei prelucrătoare în perioada 2005 – 2007**

	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru industria prelucrătoare				
Mii Lei prețuri curente	3.052.508,88	358.484,93	386.826,86	144.799,44
Mii Euro prețuri curente	753.108,80	98.935,02	109.753,68	43.388,20
Mii Lei prețuri constante 2004	3.052.508,88	319.505,28	311.957,14	103.576,14
Dinamica ajutorului de stat acordat industriei prelucrătoare (%)	100,00	10,47	10,22	3,39
Cuantumul anual al ajutorului de stat pe salariat din industria prelucrătoare (Lei/salariat)	504,91	69,44	77,89	30,93
Ponderea ajutorului de stat pentru industria prelucrătoare în:				
Ponderea ajutorului de stat pentru industria prelucrătoare în ajutorul de stat național (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile) (%)	46,89	12,53	11,43	6,44

În perioada analizată observăm o scădere semnificativă a nivelului ajutoarelor de stat acordate, încă din anul 2005, acest lucru datorându-se scăderii accentuate, de la an la an, a ajutoarelor de stat acordate pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate, pentru combaterea șomajului, pentru sectorul construcțiilor navale, cel al producției de autovehicule și nu în ultimul rând pentru dezvoltarea regională (acordate firmelor care își desfășoară activitatea în zone defavorizate).

Astfel, dacă în anul 2005 ajutoarele de stat acordate agenților economici din industria prelucrătoare reprezentau 12,53% din ajutorul de stat național (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile), pe fondul transunerii legislației comunitare în România și a reformei politicii economice a furnizorilor de ajutor de stat, în anul 2007 s-a înregistrat un nivel minim de 6,44%.

În prețuri constante 2004, valoarea ajutorului de stat și-a menținut aceeași tendință descrescătoare, reprezentând în anul 2007 numai 3,39% din valoarea atinsă în anul 2004 (103.576,14 mii lei față de 3.052.508,88 mii lei).

Este de remarcat și faptul că un factor important, cu influență pozitivă în această perioadă, l-a constituit însăși politica aplicată de Consiliul Concurenței. Prin colaborarea permanentă cu furnizorii de ajutor de stat, Consiliul Concurenței a contribuit pe de o parte la conștientizarea și respectarea obiectivului politicii comunitare din domeniul ajutorului de stat (reducerea volumului și mai buna focalizare a ajutoarelor de stat), iar pe de altă parte, la creșterea competitivității industriale și la progresul economiei românești în ansamblu.

3.2. CLASIFICAREA AJUTOARELOR DE STAT PENTRU INDUSTRIA PRELUCRĂTOARE ÎN FUNCȚIE DE OBIECTIVUL PRINCIPAL URMĂRIT LA ACORDARE

În prezentul capitol, ajutoarele de stat acordate industriei prelucrătoare au fost grupate în funcție de obiectivul principal avut în vedere la acordare de furnizorii ajutoarelor de stat, astfel:

- **ajutoare de stat pentru obiective orizontale:** cercetare, dezvoltare și inovare, protecția mediului înconjurător, înființarea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, salvarea și/sau restructurarea firmelor aflate în dificultate, combatere șomajului, economisirea energiei și alte obiective orizontale;
- **ajutoare de stat pentru obiective sectoriale:** siderurgie, construcții navale, producția de vehicule cu motor (autoturisme, camioane, autobuze, tractoare etc.), fire și fibre sintetice (sectoare sensibile concurențial);

- **ajutoare de stat acordate pentru obiective regionale:** zone defavorizate și zone pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare.

În Tabelul 3.2. sunt prezentate sintetic, valorile care reflectă nivelul și structura ajutoarelor de stat acordate industriei prelucrătoare, în perioada 2005 – 2007, evidențiate în funcție de obiectivul principal pentru care au fost alocate.

Tabel 3.2.

Ajutoarele de stat acordate industriei prelucrătoare pe obiective principale în perioada 2005 – 2007

	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat acordat industriei prelucrătoare				
Mii Lei prețuri curente	3.052.508,88	358.484,93	386.826,86	144.799,44
Mii Euro prețuri curente	753.108,80	98.935,02	109.753,68	43.388,20
Mii Lei prețuri constante 2004	3.052.508,88	319.505,28	311.957,14	103.576,14
din care pentru realizarea unor:				
Obiective orizontale				
Mii Lei prețuri curente	1.644.156,33	207.664,65	324.631,31	117.408,04
Mii Euro prețuri curente	405.642,92	57.311,50	92.107,05	35.180,55
Mii Lei prețuri constante 2004	1.644.156,33	185.084,36	261.799,44	83.982,86
Pondere în ajutorul pentru industria prelucrătoare - (%)	53,86	57,93	83,92	81,08
Obiective sectoriale				
Mii Lei prețuri curente	1.203.535,33	89.186,03	0,00	0,00
Mii Euro prețuri curente	296.933,80	24.613,65	0,00	0,00
Mii Lei prețuri constante 2004	1.203.535,33	79.488,44	0,00	0,00
Pondere în ajutorul pentru industria prelucrătoare - (%)	39,43	24,88	0,00	0,00
Obiective regionale				
Mii Lei prețuri curente	204.817,22	61.634,25	62.195,55	27.391,40
Mii Euro prețuri curente	50.532,09	17.009,88	17.646,63	8.207,65
Mii Lei prețuri constante 2004	204.817,22	54.932,49	50.157,70	19.593,28
Pondere în ajutorul pentru industria prelucrătoare - (%)	6,71	17,19	16,08	18,92

Analizând tabelul de mai sus, se constată că, în perioada 2005 – 2007, ajutorul de stat acordat industriei prelucrătoare a fost destinat, în special, pentru realizarea unor **obiective orizontale**.

Această categorie a reprezentat principala componentă a ajutoarelor de stat destinate industriei prelucrătoare, înregistrând o creștere semnificativă a ponderii, de la 57,93% în 2005 la 81,08% în anul 2007.

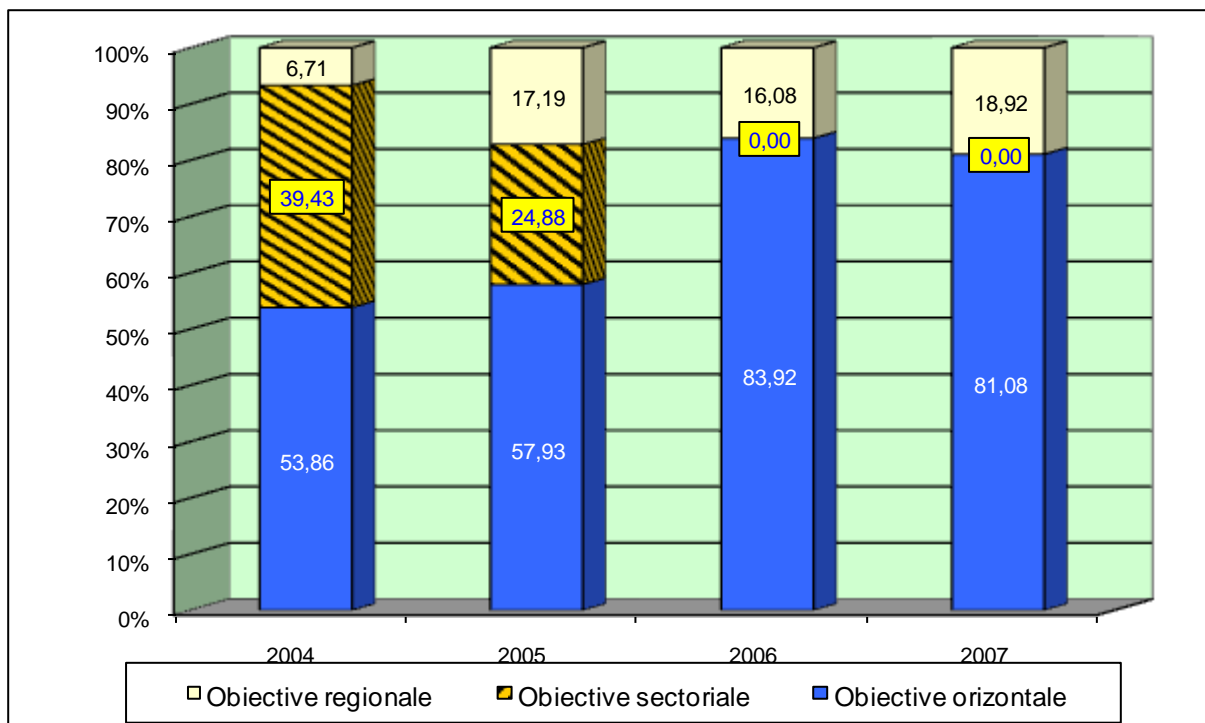
Ponderea ajutoarelor de stat acordate în anul 2005 pentru realizarea de **obiective sectoriale** a fost de 24,88% din totalul ajutoarelor de stat acordate industriei prelucrătoare; în schimb, în anii 2006 și 2007 nu s-au mai acordat ajutoare de stat pentru aceste obiective.

În perioada 2005 – 2007, ponderea ajutorului de stat acordat pentru realizarea de **obiective regionale** a înregistrat o evoluție ascendentă, de la 17,19% în anul 2005 la 18,92% în anul 2007.

În Graficul 3.1 sunt redate variațiile structurii ajutoarelor de stat destinate industriei prelucrătoare, în funcție de grupele de obiective urmărite la acordare de către furnizorul de ajutor de stat.

Graficul 3.1.

Ajutor de stat pentru industria prelucrătoare. Nivel și structură în funcție de obiectivul principal în perioada 2005–2007

Evoluția de structură redată mai sus s-a înscris în tendința generală manifestată la nivelul Uniunii Europene, de direcționare preponderentă a ajutoarelor de stat către obiectivele orizontale, care sunt mai puțin dăunătoare unui mediu concurențial normal, comparativ cu ajutoarele sectoriale (care sunt sensibile din punct de vedere concurențial).

În continuare, în funcție de obiectivul principal urmărit la acordare, sunt prezentate detalii pentru fiecare dintre cele 3 categorii de ajutoare de stat destinate industriei prelucrătoare.

3.2.1. Obiectivele orizontale

Ajutoarele de stat acordate pentru firmele care își desfășoară activitatea în industria prelucrătoare, pentru obiectivele orizontale (dezvoltarea sectorului de întreprinderi mici și mijlocii, protecția mediului

înconjurător, stimularea realizării de investiții, salvarea și/sau restructurarea firmelor aflate în dificultate, combaterea șomajului, alte obiective, etc.), au deținut o pondere semnificativă pe întreaga perioadă analizată (57,93% în anul 2005, 83,92% în anul 2006 și 81,08% în anul 2007).

Atingerea acestor valori semnificative a ponderilor a fost o consecință a faptului că în anii 2006 și 2007 nu s-au mai acordat ajutoare de stat pentru obiective sectoriale.

În cadrul ajutoarelor de stat acordate pentru industria prelucrătoare în vederea realizării de obiective orizontale, ponderea cea mai însemnată a fost deținută de cele care au vizat restructurarea unor întreprinderi (spre exemplu: S.C. UMUC S.A. București, S.C. Agmus S.A. Iași, S.C. UCM S.A. Resița, S.C. Hiperion S.A. Ștei), având ca bază legală de acordare a ajutorului de stat *Legea nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării*.

Tot pentru obiective orizontale s-au acordat ajutoare de stat și în baza *Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă* și *O.U.G. nr. 120/2002 privind aprobarea Sistemului de susținere și promovare a exportului cu finanțare de la bugetul de stat (republicată)*.

În momentul acordării ajutoarelor de stat pentru obiective orizontale, trebuie să se țină cont de o serie de condiții, pentru a fi asigurată o eficiență corespunzătoare. Toate acestea au un efect negativ asupra concurenței.

În Tabelul 3.3. este prezentată evoluția structurii ajutoarelor de stat acordate pentru industria prelucrătoare în vederea realizării unor obiective orizontale, în perioada 2005 – 2007.

Tabel 3.3.**Structura ajutoarelor de stat pentru industria prelucrătoare pe obiective orizontale**

- în procente -

	2004	2005	2006	2007
Ponderea ajutorului de stat acordat pe obiective orizontale în total ajutoare pentru industria prelucrătoare				
TOTAL , din care pentru:	53,86	57,93	83,92	81,08
cercetare - dezvoltare	0,00	0,00	0,00	0,00
mediu	1,16	6,19	7,52	0,00
întreprinderi mici și mijlocii	0,22	5,04	13,19	0,06
ajutor de minimis	0,02	0,03	0,95	36,07
economisirea energiei	0,00	0,00	0,00	0,00
salvare-restructurare	44,89	36,18	51,44	29,04
combaterea șomajului	0,33	1,28	0,56	0,33
SIEG-uri	0,00	0,00	0,00	0,00
alte obiective	7,23	9,20	10,27	15,57
Structura ajutorului de stat acordat pe obiective orizontale în cadrul industriei prelucrătoare				
TOTAL , din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
cercetare-dezvoltare	0,00	0,00	0,00	0,00
mediu	2,16	10,68	8,96	0,00
întreprinderi mici și mijlocii	0,42	8,71	15,72	0,08
ajutor de minimis	0,03	0,06	1,13	44,49
economisirea energiei	0,00	0,00	0,00	0,00
salvare-restructurare	83,34	62,46	61,29	35,82
combaterea șomajului	0,62	2,22	0,66	0,41
SIEG-uri	0,00	0,00	0,00	0,00
alte obiective	13,43	15,88	12,24	19,21

Datele din tabel pun în evidență modificările de structură rezultate din aplicarea politicilor macroeconomice de sprijinire a economiei naționale prin măsuri de ajutor de stat.

În total obiective orizontale, ajutoarele de stat acordate pentru **restructurarea** întreprinderilor aflate în dificultate au avut cea mai mare pondere în primii doi ani ai perioadei analizate. Acest indicator a înregistrat

un trend descrescător pe întreaga perioadă analizată, de la 62,46% în anul 2005 la 61,29% în anul 2006, până la 35,82% în anul 2007.

Ajutoarele pentru restructurare au fost acordate în principal în baza *O.U.G. nr. 26/2004 privind unele măsuri pentru finalizarea privatizării societăților comerciale aflate în portofoliul Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului și consolidarea unor privatizări* și a *Legii nr. 137/2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării*; dintre beneficiari amintim pe S.C. UMUC S.A. București și S.C. Chimcomplex S.A. Borzești, respectiv S.C. UCM S.A. Reșița și S.C. Hiperion S.A. Ștei.

În ceea ce privește ponderea ajutoarelor de stat acordate pentru **protecția mediului** în totalul ajutorului de stat destinat industriei prelucrătoare, este de menționat că aceasta a înregistrat o tendință descrescătoare în perioada 2005 – 2006. Astfel, dacă în anul 2005 indicatorul respectiv avea valoarea de 10,68%, în anul 2006 a înregistrat un nivel inferior, de 8,96%, iar în anul 2007 ponderea ajutorului de stat acordat pentru protecția mediului în total obiective orizontale a avut valoarea zero, deoarece în acest an ajutorul de stat analizat a îmbrăcat forma ajutorului de minimis.

Un alt factor care a influențat, în perioada analizată, ponderea ajutoarelor de stat destinate unor obiective legate de protecția mediului, a fost și reglementarea comunitară specifică domeniului (Liniile Directoare). Aceasta a impus aplicarea principiului echilibrului între asigurarea liberei concurențe și cerințele politicii de protecție a mediului, în acest context, ambele politici - concurența, respectiv protecția mediului - fiind componente importante ale politicii generale a statului.

Se constată că în perioada analizată, ajutoarele de stat pentru mediu au vizat, mai ales, reducerea efectelor negative asupra mediului înconjurător, ca urmare a activităților desfășurate de unele întreprinderi precum: S.C. Romplumb S.A. Baia Mare, S.C. Antibiotice S.A. Iași sau S.N. Uraniu SA București.

O altă destinație a ajutorului de stat acordat în industria prelucrătoare pentru realizarea de obiective orizontale a fost cea legată de sectorul **întreprinderilor mici și mijlocii (IMM)**.

Evoluția ponderii acestor ajutoare de stat în total obiective orizontale a fost crescătoare în primii doi ani ai perioadei analizate, respectiv de la 8,71% în anul 2005 la 15,72% în anul 2006. În anul 2007, ajutoarele de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii au fost accesate prin intermediul schemelor de minimis, ponderea de 0,08% fiind înregistrată urmare a ajutoarelor de stat acordate de către Agențiile Județene de Ocupare a Forței de Muncă în baza *Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă*.

Întreprinderile mici și mijlocii au un rol important în economia de piață, contribuind în mod semnificativ la crearea de noi locuri de muncă și reprezentând un factor de stabilitate socială și de progres economic. Comisia Europeană a identificat între obstacolele întâmpinate de IMM-uri, pe cel legat de obținerea de capital și de credit, ca resurse vitale pentru susținerea activității. Pentru a veni în sprijinul IMM-urilor, în măsură sporită, a fost crescut plafonul ajutorului de minimis, de la 100.000 euro la 200.000 de euro.

Ca urmare a preluării în legislația națională a reglementărilor relevante din dreptul comunitar (*acquis communautaire*), cadrul normativ din România a devenit mai favorabil promovării investițiilor în întreprinderile

mici și mijlocii: au fost reduse facilitățile fiscale (măsuri predominante, inițial, pentru acest sector), accentul mutându-se pe acordarea de granturi destinate susținerii dezvoltării IMM-urilor.

În România, potrivit documentului „Strategia Guvernamentală pentru Susținerea Dezvoltării Întreprinderilor Mici și Mijlocii în perioada 2004 –2008”, elaborat de către Ministerul pentru IMM, Comerț, Turism și Profesii Liberale⁷, ponderea IMM-urilor care activează în industrie a fost de 14,4% în total IMM-uri.

Consiliul Concurenței a contribuit – în mod activ – la sprijinirea IMM-urilor, prin avizarea unor scheme de minimis, printre care amintim schemele prevăzute de: *Ordinul nr. 586/2007 pentru aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002 – 2009 de susținere a investițiilor realizate de către întreprinderi nou-înființate și microîntreprinderi, precum și a investițiilor de modernizare/retehnologizare a întreprinderilor mici și mijlocii, Ordinul nr. 54/2007 pentru aprobarea Procedurii de implementare a Programului pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin fonduri în limita sumelor plătite pentru profitul brut reinvestit și Ordinul președintelui ANIMMC nr. 52/2007 pentru aprobarea Procedurii de implementare a Programului de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață.*

Un loc important l-au ocupat, în perioada analizată, și ajutoarele de stat din categoria celor acordate industriei prelucrătoare pentru realizarea de „**alte obiective**” orizontale. Această categorie a cuprins acele ajutoare de stat care au fost acordate agenților economici care își desfășurau activitatea în industria prelucrătoare, în alte sectoare decât cele sensibile

⁷ http://www.mimmc.ro/files/imm/strategia_20042008.pdf

concurențial, ajutoare destinate sprijinirii agenților economici în vederea executării unor produse cu ciclu lung de fabricație etc.

Ajutoarele de stat pentru industria prelucrătoare incluse în grupa „alte obiective”, au deținut în perioada 2005 – 2007, o pondere importantă în total obiective orizontale, respectiv 15,88% în anul 2005, 12,24% în anul 2006 și 19,21% în 2007. Principalele ajutoare de stat în cadrul grupei au fost acordate în baza *O.U.G nr. 120/2002 privind aprobarea Sistemului de susținere și promovare a exportului cu finanțare de la bugetul de stat, republicată*.

Ponderea importantă a ajutoarelor de stat acordate obiectivelor orizontale s-a datorat, în special, eliminării ajutoarelor de stat acordate industriei prelucrătoare pentru obiectivele sectoriale sensibile din punct de vedere concurențial (fire și fibre sintetice, construcții navale, industria construcțiilor de autovehicule).

3.2.2. Obiectivele sectoriale

Obiectivele sectoriale trebuie abordate în contextul posibilelor incidente ale unor probleme de supracapacitate raportată la piața pe care activează agenții economici, astfel încât se impune interzicerea atât a ajutoarelor pentru producție, cât și a celor destinate investițiilor care ar conduce la o creștere a capacităților de producție. O abordare mai flexibilă este posibilă în privința măsurilor de salvare pentru companiile care intenționează punerea în aplicare a unor soluții pe termen lung, cu condiția ca aceste măsuri să rezolve probleme sociale importante.

O situație de ansamblu a evoluției structurii ajutoarelor de stat acordate pentru sectoarele sensibile din industria prelucrătoare este prezentată în Tabelul 3.4.

Tabel 3.4.**Structura pe obiective sectoriale a ajutorului de stat pentru industria prelucrătoare în perioada 2005 – 2007**

- în procente -

	2004	2005	2006	2007
Ponderea ajutorului de stat acordat pe obiective sectoriale în total ajutoare pentru industria prelucrătoare				
TOTAL , din care pentru:	39,43	24,88	0,00	0,00
Siderurgie (oțel)	23,25	0,00	0,00	0,00
Construcții de nave	0,77	9,83	0,00	0,00
Alte sectoare prelucrătoare	15,40	15,05	0,00	0,00
Ponderea ajutorului de stat acordat pe obiective sectoriale în total obiective sectoriale				
TOTAL , din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
Siderurgie (oțel)	58,98	0,00	0,00	0,00
Construcții de nave	1,95	39,50	0,00	0,00
Alte sectoare prelucrătoare	39,07	60,50	0,00	0,00

Întrucât problemele de supracapacitate și ajutoarele acordate până în anul 2004 în România pentru **industria siderurgică** au făcut obiectul negocierilor în procesul de aderare a României la Uniunea Europeană, conform Tratatului de aderare *“nu se acordă sau plătește, sub nici o formă, nici un ajutor de stat combinatelor siderurgice care intră sub incidența programului național de restructurare de la 1 ianuarie 2005 până la 31 decembrie 2008, sfârșitul perioadei de restructurare, și nu se acordă sau plătește sectorului siderurgic românesc nici un ajutor de stat pentru restructurare după 31 decembrie 2004”*.

În perioada analizată s-a constatat că șantierele navale au primit ajutoare de stat urmare a procesului de privatizare și re tehnologizare până în anul 2005, înregistrând o pondere în totalul industriei prelucrătoare 9,83% în acest an.

În total obiective sectoriale, ajutoarele de stat acordate pentru firmele care își desfășoară activitatea în sectorul construcțiilor navale au crescut de la 1,95% în anul 2004, până la 39,50% în anul 2005.

După anul 2005, acest sector a reușit să obțină contracte ferme și să-și continue în unele dintre cazuri retehnologizarea și dezvoltarea capacităților de producție, apelând chiar și la forța de muncă extracomunitară, așa cum este cazul Șantierului Naval Daewoo Mangalia Heavy Industries.

Efectele benefice ale ajutoarelor de stat acordate acestei industrii sunt demonstrate și de comenzile ferme pe care le-au obținut în perioada analizată o serie de șantiere navale. Aici putem aminti S.N. Orșova S.A. ale cărei acțiuni au cunoscut creșteri anuale semnificative la Bursa Română, S.N. Constanța, care după primirea ajutorului de restructurare aprobat prin Decizia Consiliului Concurenței nr. 314/2004 a devenit viabil, având la sfârșitul anului 2008 peste 2300 de angajați, precum și S.N. Damen Shipyards Galați.

3.2.3. Obiectivele regionale

„**Politica regională** poate fi privită ca incluzând toate activitățile care influențează în mod semnificativ dezvoltarea unei regiuni”⁸, aceasta constând într-un ansamblu de măsuri de politică publică pe care autoritatea executivă le aplică în scopul stimulării creșterii economice a regiunilor și al promovării dezvoltării durabile a acestora.

Investițiile realizate în zonele defavorizate din România până în anul 2007, ca o consecință a aplicării acestor politici, au confirmat caracterul

⁸ definiție preluată din lucrarea „*Economia integrării europene*”, autor Miron Dumitru, Editura Luceafărul, București, 2002, pag. 419.

eficient al facilităților acordate cu titlu de ajutor de stat (contribuția medie a beneficiarilor de ajutoare de stat a fost de 88,2%) - concluzie rezultată și din rapoartele de monitorizare întocmite de Consiliul Concurenței în urma controalelor efectuate în teritoriu.

În acest context, se cuvine subliniată contribuția esențială adusă de Consiliul Concurenței, prin implicarea sa activă, în direcția imprimării unei tendințe descrescătoare pentru ajutorul de stat din industria prelucrătoare destinat realizării de „obiective regionale”. În acest scop, pe baza rezultatelor acțiunilor repetate de control și investigație, efectuate potrivit legii, constatând depășiri ale intensității ajutoarelor de stat acordate în zonele defavorizate, Consiliul Concurenței a emis Decizii de recuperare sau de stopare, după caz, a acestor ajutoare.

În Tabelul 3.5. sunt prezentate evoluțiile ponderilor ajutoarelor de stat acordate unor obiective regionale în total ajutor de stat acordat industriei prelucrătoare, respectiv în total obiective regionale.

Tabel 3.5.

Structura pe obiective regionale a ajutorului de stat pentru industria prelucrătoare în perioada 2005 – 2007

- în procente-

	2004	2005	2006	2007
Ponderea ajutorului de stat acordat pe obiective regionale în total ajutoare pentru industria prelucrătoare				
TOTAL , din care pentru:	6,71	17,19	16,08	18,92
Zone pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare	0,61	3,06	1,48	12,45
Zone defavorizate	6,10	14,13	14,60	6,47
Structura ajutorului de stat acordat pe obiective regionale în cadrul industriei prelucrătoare				
TOTAL , din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
Zone pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare	9,16	17,79	9,21	65,81
Zone defavorizate	90,84	82,21	90,79	34,19

Conform datelor prezentate în tabelul de mai sus, în perioada 2005 – 2006, ponderea ajutoarelor de stat acordate pentru dezvoltarea zonelor defavorizate în total obiective regionale a fost foarte mare, înregistrând valori de 82,21% în anul 2005, respectiv 90,79% în anul 2006. În anul 2007 s-a înregistrat o scădere semnificativă a indicatorului analizat, care a atins numai 34,19%.

Această tendință descendentă a avut o explicație legată de evoluția situației zonelor defavorizate din România: în intervalul 2005 – 2007, perioada de existență a cinci dintre zonele defavorizate a expirat, urmare a atingerii termenului limită de constituire, iar numărul de agenți economici potențiali beneficiari ai acestei categorii de ajutor de stat s-a redus, de la an la an, ca urmare a atingerii intensității maxim admise a ajutorului de stat.

Din punct de vedere al naturii, ajutoarele de stat acordate pentru dezvoltare regională au constat, mai ales, în scutiri de taxe vamale, inclusiv TVA și alte taxe colaterale acestora, la importul de utilaje, echipamente și materii prime necesare dezvoltării investiției, precum și în scutiri de la plata impozitului pe profit pentru întreaga durată de existență a zonelor defavorizate (cu luarea în considerare a limitării impuse de respectarea intensității maxim admise a ajutorului de stat). Începând cu anul 2003, facilitățile fiscale de natura scutirilor la plata impozitului pe profit acordate în zonele defavorizate au fost preluate și în Codul Fiscal (art. 38 (1)).

Obiectivele generale ale politicii de dezvoltare regională urmăresc diminuarea dezechilibrelor regionale existente, prin stimularea dezvoltării echilibrate, revitalizarea zonelor defavorizate, prevenirea creării de noi dezechilibre, stimularea cooperării interregionale și crearea de noi locuri de muncă.

Acordând un interes special ajutorului regional, Uniunea Europeană a prefigurat încă din anul 2005, o nouă reglementare, stabilind un sistem complex de repartizare a ajutorului de stat regional între statele membre, definit de criterii și limite precise și transparente și a supus acestora spre dezbateri, proiectul unui set de **Linii Directoare pentru perioada 2007 – 2013**. Noile Linii Directoare au intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2007.

3.3. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE

În perioada 2005 – 2007 instrumentele financiare utilizate în procesul de acordare a ajutoarelor de stat au cuprins:

- subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile (A1);
- scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale (A2);
- participarea cu capital a statului (B1);
- scutiri și reduceri la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente (C2).

În următorul tabel se observă mecanismele prin care statul a intervenit în economie, în scopul susținerii industriei prelucrătoare aflate în plin proces de restructurare și viabilizare.

Evoluția structurii ajutorului de stat acordat industriei prelucrătoare, în perioada 2005 – 2007, în funcție de instrumentele financiare utilizate, este prezentată în Tabelul 3.6.

Tabel 3.6.**Structura ajutorului de stat acordat în industria prelucrătoare în funcție de instrumentele financiare utilizate**

- în procente -

Natura ajutorului de stat	2004	2005	2006	2007
A1 - subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile	2,73	18,75	28,36	61,70
A2 - scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale	28,95	32,00	29,34	25,88
B1 - participarea cu capital a statului	1,73	9,57	1,84	0,00
C1 - scutiri de dobândă la creditele bugetare	0,00	0,00	0,00	0,00
C2 - total scutiri și reduceri la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente	66,59	39,68	40,46	12,42
D1 - acordarea de garanții de stat	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00

În perioada 2005 – 2006, cele mai utilizate instrumente financiare prin care s-au acordat ajutoare de stat pentru industria prelucrătoare au fost scutirile și reducerile la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente precum și scutirile și reducerile la plata obligațiilor fiscale. În anul 2007 ajutorul de stat s-a acordat în principal sub formă de subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii precum și alte sume nerambursabile, ajutoare de stat mai puțin dăunătoare unui mediu concurențial normal.

În Tabelul 3.7. este prezentată evoluția volumului ajutoarelor de stat acordate industriei prelucrătoare, grupate în funcție de natura lor, în cele două mari categorii: cheltuieli bugetare, respectiv renunțări la venituri ale statului.

Tabel 3.7.**Ajutoarele de stat acordate în industria prelucrătoare în funcție de natura acestora**

	UM	2004	2005	2006	2007
1.Cheltuieli bugetare (A1+B1)					
Prețuri curente	Mii Lei	136.203,86	101.508,94	116.800,07	89.340,85
	Mii Euro	33.603,94	28.014,54	33.139,47	26.770,40
Pondere în total ajutor acordat industriei prelucrătoare	%	4,46	28,32	30,19	61,70
Prețuri constante 2004	Mii Lei	136.203,86	90,471.43	94,193.60	63.906,19
2. Renunțare la venituri (A2+C1+C2+D1)					
Prețuri curente	Mii Lei	2.916.305,02	256.975,99	270.026,79	55.458,59
	Mii Euro	719.504,86	70.920,49	76.614,21	16.617,80
Pondere în total ajutor acordat industriei prelucrătoare	%	95,54	71,68	69,81	38,30
Prețuri constante 2004	Mii Lei	2.916,305,02	229.033,86	217.763,54	39.669,95

Conform datelor din Tabelul 3.7. se observă că în perioada 2005 – 2006, ajutoarele de stat de natura renunțării la venituri din partea statului au deținut o pondere mare în total ajutoare de stat pentru industria prelucrătoare, atingând valori de 71,68% în anul 2005 și 69,81% în anul 2006. Această situație s-a datorat în special facilităților fiscale acordate în vederea restructurării firmelor în dificultate. În anul 2007, odată cu aderarea României la Uniunea Europeană, aplicarea directă a legislației comunitare a condus la reducerea facilităților fiscale și la acordarea de ajutoare de stat mai puțin dăunătoare, de natura cheltuielilor bugetare. În acest context, în anul 2007, ponderea ajutoarelor de stat de natura renunțării la venituri în totalul ajutorului de stat acordat industriei prelucrătoare a fost de numai 38,30%, iar cheltuielile bugetare (subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile și participarea cu capital a statului) au reprezentat 61,70%.

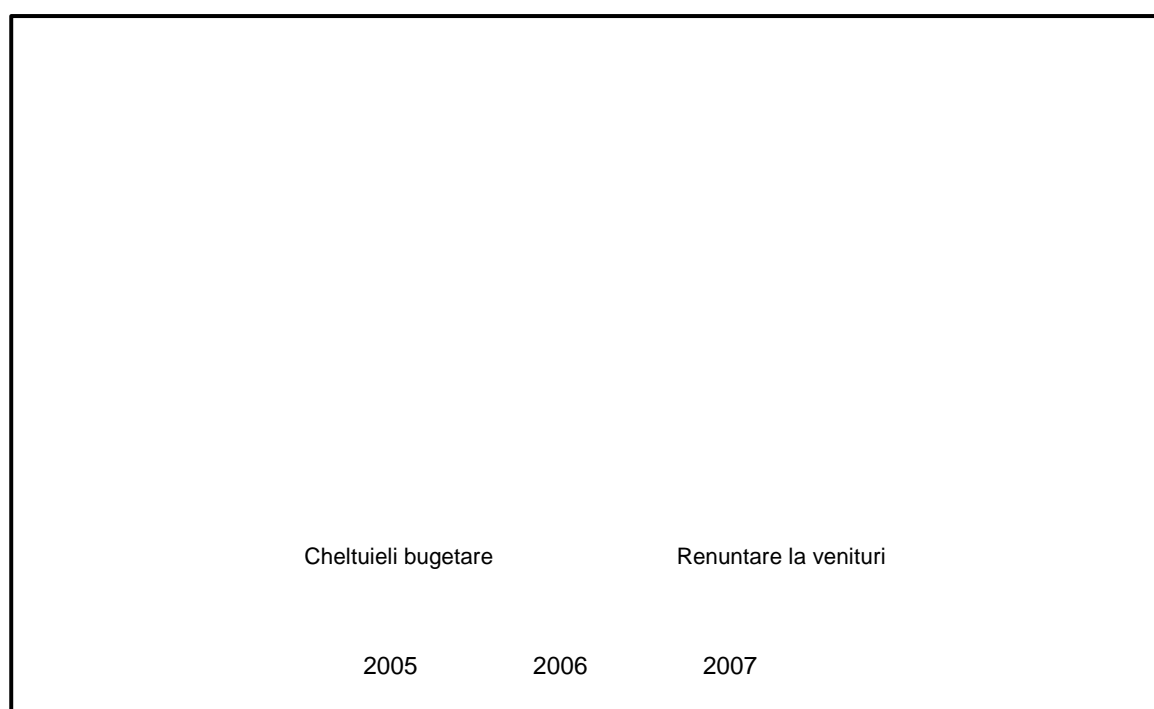
Concluzia care se desprinde din această evoluție este că furnizorii de ajutor de stat au încercat să reducă implicarea statului în economia de

piață, mai ales în perioadele de creștere economică, când disponibilul bugetar se îndreaptă preponderent către ajutoare de stat pentru dezvoltare regională, crearea de locuri de muncă, cercetare-dezvoltare, inovare.

Graficul 3.2. oferă o imagine de ansamblu privind evoluția structurii ajutorului de stat acordat în industria prelucrătoare, în funcție de natura acestuia.

Graficul 3.2.

Evoluția instrumentelor financiare utilizate la acordarea ajutoarelor de stat pentru industria prelucrătoare, în perioada 2005 – 2007

CAPITOLUL 4

AJUTORUL DE STAT ACORDAT INDUSTRIEI EXTRACTIVE ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007

Industria extractivă are un rol important în economia României, ea asigurând materiile prime pentru multe sectoare industriale majore, cum sunt construcțiile, sectoarele de metale și substanțe chimice, sectorul energetic, etc.

În perioada premergătoare aderării țării noastre la Uniunea Europeană, diverse studii au relevat faptul că industria extractivă din România funcționa pe principii neeconomice și că întâmpina mari dificultăți în a îndeplini cerințele Comisiei Europene cu privire la protecția mediului. Prin urmare, Comisia a recomandat urgentarea privatizării și restructurării acestei ramuri a industriei, precum și elaborarea unei strategii coerente care să asigure atât dezvoltarea industriei extractive și garantarea siguranței aprovizionării cu energie, cât și un nivel ridicat al protecției mediului.

Prin urmare, ajutoarele de stat acordate industriei extractive în România în perioada 2005 – 2007 au avut o pondere semnificativă în totalul ajutorului de stat național (fără agricultură, pescuit și transporturi).

Ajutoarele de stat pentru industria extractivă se regăsesc, cu excepția celor pentru industria cărbunelui, în categoria ajutoarelor acordate pentru obiective orizontale – protecția mediului (cheltuieli pentru ecologizări ca urmare a închiderii unor mine și cariere), salvare - restructurare și alte obiective.

Ajutoarele de stat de care au beneficiat companiile și societățile din industria cărbunelui, fac parte din categoria ajutoarelor acordate pentru

obiective sectoriale (sectoare sensibile) și s-au concretizat în „ajutoare pentru producția curentă” și „alte ajutoare”.

Ajutoarele de stat acordate în România în perioada 2005 – 2007 pentru industria extractivă, inclusiv industria cărbunelui, sunt prezentate în Tabelul 4.1.

Tabel 4.1.

Volumul ajutoarelor de stat acordate industriei extractive în perioada 2005 – 2007

TOTAL ajutor de stat pentru industria extractivă - prețuri curente	U.M.	2004	2005	2006	2007
	Mii Lei	1.328.787,98	965.819,80	1.125.480,61	499.950,09
	Mii Euro	327.835,88	266.547,90	319.330,57	149.806,76
TOTAL ajutor de stat pentru industria extractivă - prețuri constante 2004	Mii Lei	1.328.787,98	860.801,96	907.645,65	357.618,09
Quantum anual al ajutorului de stat/salariat din industria extractivă	Lei/Sal	11.301,33	8.449,79	11.907,33	5.916,01
	Euro/Sal	2.788,24	2.331,98	3.378,44	1.772,69
Pondereajutorului de stat pentru industria extractivă în total ajutor de stat național*	%	20,41	33,76	33,26	22,23

* Ajutorul de stat național mai puțin ajutorul acordat în sectoarele pescuit, agricultură și transporturi

În perioada 2005 – 2007 ajutorul de stat acordat industriei extractive (exprimat în prețuri constante 2004) a avut o evoluție oscilantă, maximul perioadei înregistrându-se în anul 2006 (907.645,65 mii lei), iar minimul în 2007 (357.618,09 mii lei). Totuși, comparativ cu anul 2004, ajutorul acordat industriei extractive este mai mic pe toată perioada analizată, datorită reducerii unor subvenții acordate pentru „Cărbune – producție curentă” și pentru „Alte obiective” precum și a unor scutiri/reduceri la plata obligațiilor bugetare pentru „Cărbune – alte ajutoare”, acordate de către Ministerul Economiei și Comerțului în baza legilor anuale ale bugetului, a H.G. nr. 311/1999 și a O.G. nr. 87/2003.

Evoluția descendentă a ajutorului de stat acordat în industria extractivă a fost influențată începând cu anul 2004, de o serie de factori și anume: restructurarea industriei miniere în perioada 2004 - 2010, reducerea treptată a implicării statului în susținerea activității miniere, accelerarea acțiunilor pentru privatizarea unităților miniere viabile cu perspectivă, astfel încât acestea să își poată desfășura activitatea în condițiile economiei de piață funcționale, în limita resurselor destinate sectorului și să asigure protecția socială a persoanelor ce urmează să fie disponibilizate din activitatea minieră. Acțiunea acestor factori a fost posibilă ca urmare a aprobării, prin H.G. nr. 615/2004, a *Strategiei industriei miniere pentru perioada 2004 - 2010*. Obiectivele strategiei miniere au în vedere principiile dezvoltării durabile a economiei naționale, siguranța în furnizarea resurselor de materii prime energetice și protecția mediului.

Principalii beneficiari de ajutor de stat din acest sector au fost: Compania Națională a Huilei Petroșani, Compania Națională Minvest S.A. Deva, Compania Națională Remin Baia Mare, Societatea Națională Lignit Oltenia S.A., Societatea Națională a Cărbunelui Ploiești.

Quantumul **ajutorului de stat acordat industriei extractive pe salariat**, exprimat atât în lei cât și în euro, a înregistrat de asemenea o evoluție oscilantă, dar un pic diferită față de cea a ajutorului total acordat industriei extractive, deoarece maximele perioadei (în lei și în euro), atinse în anul 2006, au fost mai mari decât valorile anului de referință 2004; valorile minime, înregistrate în anul 2007, au reprezentat o reducere până la aproape jumătate din valorile anului de vârf 2006, fiind mai mici și decât cele din anul de referință.

Astfel:

- în anul 2006 ajutorul acordat industriei extractive a crescut, concomitent cu reducerea numărului de salariați din acest sector, fapt ce a condus la atingerea vârfurilor de 11.907,33 lei/salariat, respectiv 3.378.44 euro/salariat;
- în anul 2007 ajutorul de stat acordat industriei extractive a suferit o reducere mult mai accentuată decât reducerea numărului de salariați din industria extractivă și, în consecință, indicatorul analizat a atins cele mai mici valori ale perioadei – 5.916,01 lei/salariat, respectiv 1.772,69 euro/salariat.

Ponderea ajutorului acordat industriei extractive în totalul ajutorului de stat național (mai puțin ajutorul acordat sectoarelor pescuit, agricultură și transporturi) a înregistrat o evoluție descendentă, de la 33,76% în 2005 la 33,26% în 2006, minimul fiind atins în anul 2007 (22,23%), an în care ponderea s-a diminuat cu 11,03 puncte procentuale, datorită reducerii mai accentuate a ajutorului acordat industriei extractive comparativ cu reducerea ajutorului de stat național (mai puțin ajutorul acordat sectoarelor pescuit, agricultură și transporturi).

Ajutoarele de stat acordate industriei cărbunelui în perioada 2005 – 2007 sunt prezentate în Tabelul 4.2.

Tabel 4.2.**Volumul ajutoarelor de stat acordate pentru industria cărbunelui în perioada 2005 – 2007**

TOTAL ajutor de stat pentru industria cărbunelui - prețuri curente	U.M.	2004	2005	2006	2007
	Mii Lei	859.184,59	411.951,15	370.582,00	374.800,00
	Mii Euro	211.976,28	113.690,69	105.144,56	112.306,36
TOTAL ajutor de stat pentru industria cărbunelui - prețuri constante 2004	Mii Lei	859.184,59	367.157,89	298.856,45	268.097,28
Cuantumul anual al ajutorului de stat/salariat din industria cărbunelui	Lei/Sal	25.523,87	12.513,32	13.461,02	14.117,29
	Euro/Sal	6.297,20	3.453,44	3.819,27	4.230,15
Ponderea ajutorului de stat pentru industria cărbunelui în:					
Ajutorul de stat național*	%	13,20	14,40	10,95	16,67
Total ajutor pentru industria extractivă	%	64,66	42,65	32,93	74,97

* Ajutorul de stat național mai puțin ajutorul acordat în sectoarele pescuit, agricultură și transporturi

În perioada 2005 – 2007, volumul **ajutoarelor de stat acordate pentru industria cărbunelui** (în prețuri constante 2004) s-a redus simțitor, reprezentând mai puțin de jumătate din ajutoarele acordate acestui sector în anul 2004. Această evoluție a fost determinată în principal de reducerea semnificativă a măsurilor de ajutor de stat de natura scutirilor/reducerilor la plată a obligațiilor către bugetul consolidat al statului acordate pentru obiectivul „cărbune – alte ajutoare”.

Principalii beneficiari ai ajutoarelor din acest sector au fost Compania Națională a Huilei Petroșani, Societatea Națională a Cărbunelui Ploiești și Societatea Națională Lignit Oltenia. Facilitățile au fost acordate sub forma subvențiilor și a scutirilor/reducerilor la plata unor obligații bugetare, furnizorul fiind Ministerul Economiei și Comerțului.

În anul 2007, singurul beneficiar de ajutor de stat din industria minieră a fost Compania Națională a Huilei Petroșani. Ajutorul s-a concretizat în

subvenții acordate de către Ministerul Economiei și Comerțului și a fost autorizat prin Decizia Comisiei Europene nr. N 239/2007.

Cuantumul anual al **ajutorului de stat pe salariat din industria cărbunelui**, exprimat atât în mii lei cât și în mii euro, a înregistrat un trend ușor ascendent, dar pornind de la un nivel reprezentând circa jumătate din valoarea înregistrată în anul 2004. Astfel:

- în anul 2005 s-a atins minimul perioadei – 12.513,32 lei/salariat, respectiv 3.453,44 euro/salariat. Această evoluție s-a datorat faptului că reducerea ajutorului de stat acordat industriei carbonifere a fost mai accentuată decât reducerea numărului de salariați din acest sector;
- în anul 2006, ajutorul de stat acordat industriei cărbunelui s-a diminuat mai puțin decât s-a diminuat numărul de salariați din acest sector, ceea ce a condus la o creștere a indicatorului analizat (13.461,02 lei respectiv 3.819,27 euro);
- anul 2007 a fost anul de vârf al perioadei analizate, în care ajutorul pe salariat din industria cărbunelui a ajuns la 14.117,29 lei/salariat, respectiv 4.230,15 euro/salariat, pe fondul creșterii ajutorului pentru acest sector și al reducerii numărului de salariați. Trebuie menționat totuși că aceste valori maxime au fost departe de a atinge valorile înregistrate în anul de referință (2004), deoarece ajutorul acordat industriei cărbunelui în anul 2007 a avut o valoare mult mai mică decât cel acordat în 2004.

Ponderea ajutorului de stat acordat industriei cărbunelui în ajutorul de stat național (mai puțin ajutorul acordat în sectoarele agricultură, pescuit și transporturi) în perioada 2005 - 2007 a avut o evoluție oscilantă, astfel:

- în anul 2005, indicatorul a înregistrat o valoare mai mare decât cea din anul de referință, deoarece ajutorul acordat industriei cărbunelui s-a diminuat mai puțin decât ajutorul de stat național (mai puțin cel acordat pentru pescuit, agricultură și transporturi);
- în anul 2006, indicatorul a atins minimul perioadei analizate, respectiv 10,95%, pe fondul reducerii ajutorului acordat sectorului carbonifer și a creșterii ajutorului de stat național (mai puțin cel acordat pentru pescuit, agricultură și transporturi);
- 2007 a fost anul în care indicatorul a înregistrat valoarea maximă a perioadei, 16,67%, pe fondul unei ușoare creșteri a ajutorului acordat industriei carbonifere și a unei reduceri substanțiale a ajutorului de stat național (mai puțin cel acordat pentru pescuit, agricultură și transporturi).

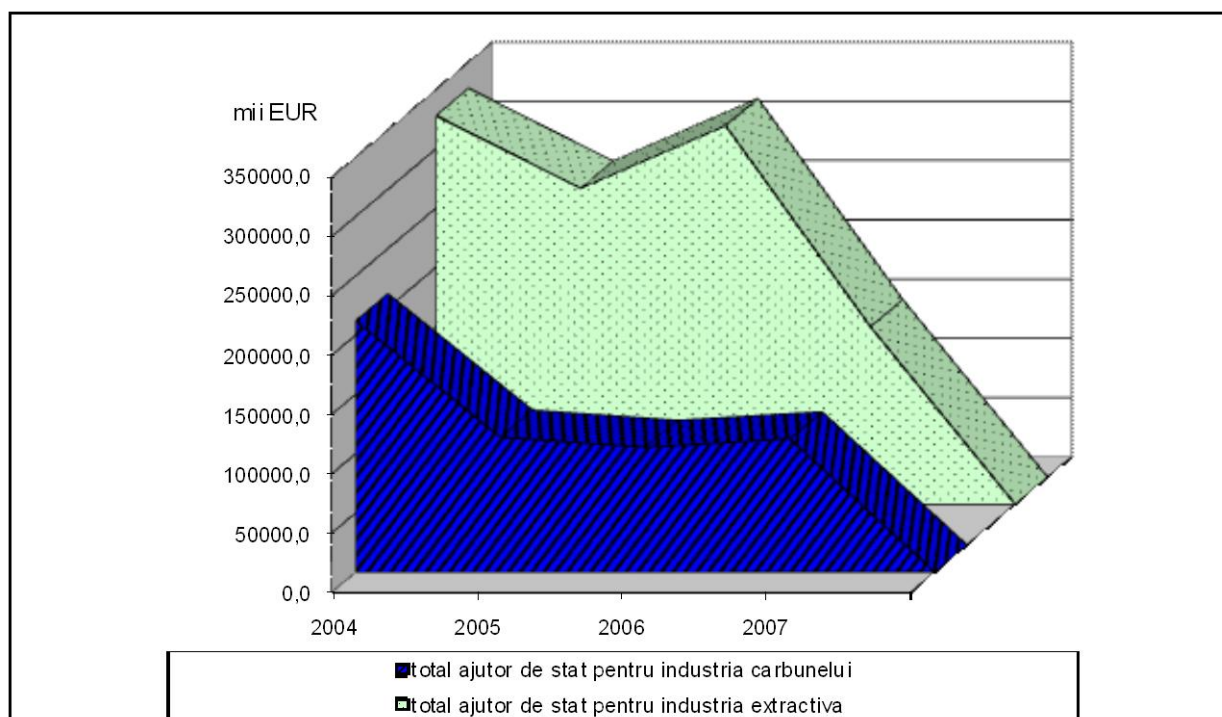
Ponderea ajutorului pentru industria cărbunelui în ajutorul acordat industriei extractive a înregistrat o evoluție similară indicatorului analizat mai sus:

- anul 2005 s-a caracterizat printr-o reducere substanțială a ponderii, comparativ cu anul de referință 2004 (42,65% față de 64,66%), datorită faptului că ajutorul acordat industriei carbonifere s-a diminuat mai mult decât s-a diminuat ajutorul acordat industriei extractive;
- în anul 2006 s-a înregistrat minimul perioadei, 32,93%, pe fondul diminuării ajutorului pentru industria cărbunelui și a creșterii ajutorului acordat industriei extractive;
- anul 2007 a fost unul de vârf pentru indicatorul analizat (74,97%), datorită creșterii ajutorului pentru industria carboniferă și a diminuării ajutorului acordat industriei extractive.

Evoluția ajutorului de stat acordat industriei extractive și industriei cărbunelui, în perioada 2005 – 2007, este prezentată în Graficul 4.1.

Graficul 4.1.

Evoluția ajutorului de stat acordat industriei extractive (total) precum și industriei cărbunelui, în mii EUR, în perioada 2005 – 2007

4.1. OBIECTIVELE AJUTOARELOR DE STAT PENTRU INDUSTRIA EXTRACTIVĂ

Conform practicii europene, ajutoarele de stat acordate industriei extractive au fost grupate, în funcție de obiectivul principal, în: ajutoare de stat pentru realizarea unor obiective orizontale (protecția mediului, salvare-restructurare, alte obiective), ajutoare pentru obiective sectoriale (ajutoarele de stat pentru industria cărbunelui) și ajutoare pentru obiective regionale.

Gruparea ajutoarelor de stat din industria extractivă în funcție de obiectivul principal avut în vedere la alocare, în perioada 2005 – 2007, este prezentată în Tabelul 4.3.

Tabel 4.3.

Ajutoarele de stat acordate industriei extractive pe obiective principale în perioada 2005 – 2007

	UM	2004	2005	2006	2007
Ajutor de stat acordat industriei extractive					
TOTAL ajutor de stat pentru industria extractivă – prețuri curente	Mii Lei	1.328.787,98	965.819,80	1.125.480,61	499.950,09
	Mii Euro	327.835,88	266.547,90	319.330,57	149.806,76
TOTAL ajutor de stat pentru industria extractivă - prețuri constante 2004	Mii Lei	1.328.787,98	860.801,96	907.645,65	357.618,09
OBIECTIVE ORIZONTALE					
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective orizontale - prețuri curente	Mii Lei	469.603,40	553.868,65	754.898,61	125.150,09
	Mii Euro	115.859,60	152.857,22	214.186,02	37.500,40
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective orizontale - prețuri constante 2004	Mii Lei	469.603,40	493.644,07	608.789,20	89.520,81
Pondere în ajutorul de stat acordat industriei extractive	%	35,34	57,35	67,07	25,03
OBIECTIVE SECTORIALE					
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective sectoriale - prețuri curente	Mii Lei	859.184,59	411.951,15	370.582,00	374.800,00
	Mii Euro	211.976,28	113.690,69	105.144,56	112.306,36
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective sectoriale - prețuri constante 2004	Mii Lei	859.184,59	367.157,89	298.856,45	268.097,28
Pondere în ajutorul de stat acordat industriei extractive	%	64,66	42,65	32,93	74,97
OBIECTIVE REGIONALE					
TOTAL ajutor de stat acordat industriei extractive pentru obiective regionale - prețuri curente	Mii Lei	0,00	0,00	0,00	0,00

Din datele prezentate în tabel rezultă că ajutoarele de stat din industria extractivă au fost acordate numai pentru obiective orizontale și sectoriale, astfel:

- în anul 2005, ajutoarele de stat au fost repartizate în proporții aproape egale între obiectivele orizontale și cele sectoriale (57,35% respectiv 42,65%), cu un plus pentru obiectivele orizontale, modificându-se astfel tendința din anul de referință 2004, când accentul a fost pus pe obiectivele sectoriale. În anul 2005 s-a continuat puternic procesul de restructurare a companiilor în dificultate din industria extractivă și s-au acordat subvenții pentru „alte obiective”;
- în anul 2006, ajutoarele pentru obiective orizontale și-au continuat creșterea, având cea mai mare pondere în total ajutor pentru industria extractivă în perioada analizată (67,07%), în timp ce ajutoarele pentru obiective sectoriale s-au redus, atât ca pondere, cât și ca valoare absolută. Ajutoarele au fost direcționate în principal pentru „alte obiective”, sub forma subvențiilor;
- anul 2007 s-a caracterizat printr-o schimbare a structurii ajutorului pe obiective: ponderea ajutoarelor pentru obiective orizontale în total ajutoare acordate industriei extractive s-a redus drastic, în timp ce ponderea ajutoarelor pentru obiective sectoriale a înregistrat o creștere semnificativă, ceea ce a condus la înregistrarea vârfului ponderii ajutoarelor pentru obiective sectoriale (74,97%). Singurul beneficiar al ajutoarelor de stat sectoriale acordate în anul 2007 a fost Compania Națională a Huilei Petroșani (ajutor autorizat prin Decizia Comisiei Europene nr. N 239/2007).

4.1.1. Obiectivele orizontale

În cadrul ajutoarelor de stat pentru obiective orizontale în industria extractivă sunt incluse:

- ajutoarele de stat pentru protecția mediului, indiferent de ramura industriei extractive care a generat fenomene de poluare și a impus un proces de ecologizare ulterioară (aceasta mai ales în zonele în care au avut loc închideri de mine și cariere);
- ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate din industria extractivă (altele decât cele din industria cărbunelui) care au potențial de a deveni viabile și a căror intrare în faliment ar implica pentru stat costuri mai mari decât ajutorul pentru restructurare (prin disponibilizări în masă care ar conduce la o creștere semnificativă a șomerilor din zonă). Ajutoarele de restructurare au fost acordate cu condiția respectării unor planuri de restructurare bine stabilite, care să asigure restaurarea viabilității într-un termen cât mai scurt;
- ajutoarele de stat grupate în „alte obiective”, care se referă în principal la subvenții pentru extracția petrolului, a gazelor naturale, extracția și prepararea minereurilor feroase, neferoase și nemetalifere, precum și pentru alte activități extractive.

Evoluția structurii ajutorului de stat acordat industriei extractive în vederea realizării unor obiective orizontale este prezentată în Tabelul 4.4.

Tabel 4.4.

Structura ajutoarelor de stat acordate industriei extractive pe obiective orizontale în perioada 2005 – 2007

- în procente -

	2004	2005	2006	2007
Ponderea ajutorului de stat acordat pentru obiective orizontale în total industrie extractivă				
TOTAL, din care pentru:	35,34	57,35	67,07	25,03
- MEDIU	0,62	0,66	0,74	3,50
- SALVARE-RESTRUCTURARE	4,77	10,46	9,04	4,68
- ALTE OBIECTIVE	29,95	46,23	57,29	16,86
Structura ajutoarelor de stat pe obiective orizontale				
TOTAL obiective orizontale, din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
- MEDIU	1,75	1,16	1,11	13,97
- SALVARE-RESTRUCTURARE	13,50	18,23	13,48	18,69
- ALTE OBIECTIVE	84,74	80,61	85,41	67,34

Ponderea ajutoarelor de stat pentru obiective orizontale, în totalul ajutoarelor de stat acordate industriei extractive, în perioada analizată, a fost ridicată, cu un punct de maxim atins în 2006 (67,07%), an în care ajutorul pentru obiective orizontale a înregistrat o creștere mai accentuată decât cea înregistrată de ajutorul acordat industriei extractive. În anul 2007, ponderea ajutorului pentru obiective orizontale în total ajutor pentru industria extractivă s-a redus foarte mult, reprezentând punctul de minim al perioadei (25,03%). Această situație s-a datorat faptului că ajutorul pentru obiective orizontale a scăzut foarte mult comparativ cu ajutorul acordat industriei extractive.

În totalul ajutoarelor acordate industriei extractive:

- ponderea ajutoarelor pentru **mediu** este foarte redusă, dar în ușoară creștere, cu vârful în anul aderării României la U.E. (3,5%);
- ponderea ajutoarelor pentru **salvare-restructurare** este și ea redusă și într-o continuă scădere, aspect pozitiv care poate semnală apropierea de final a procesului de restructurare a sectorului minier;

- ponderea ajutorului pentru **alte obiective** este semnificativă de-a lungul întregii perioade, suferind însă o reducere foarte accentuată în anul 2007 (când s-a atins minimul perioadei, 16,86%), pe fondul redirectionării ajutoarelor din industria extractivă de la obiective orizontale către obiective sectoriale.

Ajutoarele pentru „**alte obiective**”, acordate în principal de către Ministerul Economiei și Comerțului sub forma subvențiilor, dețin, în primii doi ani analizați, o pondere foarte ridicată și în cadrul ajutoarelor pentru obiective orizontale (în jurul valorilor de 80 - 85%). În anul 2007, ponderea „altor obiective” în total ajutor pentru obiective orizontale s-a diminuat simțitor, rămânând totuși peste 50%.

Cei mai importanți beneficiari au fost Compania Națională Remin Baia Mare, Compania Națională Minvest S.A. Deva, Societatea Națională a Cărbunelui Ploiești, Societatea Națională Lignit Oltenia și Compania Națională a Uraniului S.A. România. Facilitățile au fost acordate, în principal, în baza H.G. nr. 144/2005 și a H.G. 49/2006.

Ajutoarele pentru **salvare - restructurare** au fost acordate, în principal, Societății Naționale Lignit Oltenia, Companiei Naționale Minvest S.A. Deva, Companiei Naționale Remin Baia Mare, S.C. Minbucovina S.A. Baia Mare, S.C. Cuprumin S.A. Abrud și S.C. Băița S.A. Ștei. Facilitățile au constat în principal în transferuri și în acordarea unor subvenții în baza O.U.G. nr. 8/2006, H.G. nr. 49/2006 și H.G. 498/2006.

Ajutoarele pentru **mediu** au fost acordate în cea mai mare parte Societății Comerciale de Conservare și Închidere a Minelor Conversmin S.A. București. Această societate de stat a fost înființată prin H.G.

nr. 313/2002⁹ în scopul realizării lucrărilor de închidere și conservare a minelor precum și a celor de refacere a mediului (ecologizare). Facilitățile au fost acordate sub forma unor subvenții și transferuri prin legile bugetului din anii 2005, 2006, 2007.

4.1.2. Obiectivele sectoriale

Ajutoarele de stat din industria cărbunelui se încadrează în categoria obiectivelor sectoriale (sectoare sensibile) și au fost acordate conform principiilor generale ale *Strategiei industriei miniere* aprobate prin H.G. nr. 615/2004:

- valorificarea produselor miniere în condițiile pieței libere, la concurență cu orice alți furnizori interni sau externi;
- reconsiderarea perimetrelor de exploatare în vederea concentrării extracției pe zonele cele mai productive;
- realizarea producției miniere la costuri competitive;
- optimizarea numărului de personal și a salarizării acestuia, astfel încât exploatarea să funcționeze eficient;
- modernizarea, reabilitarea și re tehnologizarea minelor viabile și cu condiții de viabilizare, astfel încât să faciliteze transferul licențelor de exploatare către operatori privați;
- restructurarea capacităților de producție și îmbunătățirea performanțelor tehnologice, oprirea activității și închiderea minelor neviabile;
- diminuarea treptată a subvențiilor până la eliminarea acestora în anul 2007 în sectorul minereuri și lignit;
- acordarea de subvenții sectorului de huilă, în condițiile stabilite prin Directiva 1407/23.07.2002/C.E.;

⁹ modificată ulterior prin H.G. 1158/2004

- eliminarea subvențiilor pentru protecția socială a personalului angajat în industria minieră până în anul 2007;
- privatizarea minelor viabile sau cu condiții de viabilizare pentru asigurarea surselor de finanțare necesare dezvoltării și modernizării acestora;
- promovarea unui management orientat către piață și eficiență economică;
- desfășurarea activităților miniere în condiții de protecție a mediului;
- atenuarea problemelor sociale determinate de închiderea minelor neeconomice și revitalizarea economiei din regiunile miniere afectate.

Conform practicii europene, ajutoarele de stat pentru obiective sectoriale acordate industriei cărbunelui sunt grupate în:

- ajutoare de stat pentru “**producția curentă**” – subvenții pe produs, facilități privind plata datoriilor curente către bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale, alte ajutoare acordate în scopul facilitării procesului de producție;
- ajutoare de stat grupate în “**alte ajutoare**” pentru agenții economici care operează în industria cărbunelui: ajutoare pentru investiții destinate atât re tehnologizării minelor viabile, cât și închiderii și conservării minelor nerentabile, unele ajutoare pentru stimularea prospecțiunilor geologice, etc.

Sintetic, structura ajutoarelor de stat sectoriale acordate pentru industria cărbunelui este redată în Tabelul 4.5.

Tabel 4.5.**Structura ajutoarelor de stat din industria extractivă pe obiective sectoriale – industria cărbunelui**

- în procente -

	2004	2005	2006	2007
Ponderea ajutorului de stat acordat pentru obiective sectoriale (industria cărbunelui) în total industrie extractivă				
TOTAL, din care pentru:	64,66	42,65	32,93	74,97
- CĂRBUNE - ajutoare de stat pentru producția curentă	18,37	20,93	26,91	74,97
- CĂRBUNE - alte ajutoare	46,29	21,72	6,02	0,00
TOTAL obiective sectoriale, din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
- CĂRBUNE - ajutoare de stat pentru producția curentă	28,42	49,07	81,74	100,00
- CĂRBUNE - alte ajutoare	71,58	50,93	18,26	0,00

Ajutoarele de stat acordate pentru „**producția curentă**” au avut o pondere importantă în totalul ajutoarelor acordate industriei extractive, și într-o continuă creștere, în anul 2007 atingând un maxim de 74,97%. Pentru producția curentă Ministerul Economiei și Comerțului a acordat facilități sub forma subvențiilor și a transferurilor. Principalul beneficiar a fost Compania Națională a Huilei Petroșani, care a primit ajutor de stat în baza H.G. nr.49/2006 și a H.G. nr.112/2007.

Ajutoarele acordate industriei carbonifere încadrate în categoria „**alte ajutoare**” au deținut în anul 2005, o pondere importantă în totalul ajutoarelor acordate industriei extractive (21,72%, acesta fiind și maximul perioadei), indicatorul înregistrând o scădere drastică în anii următori. Așa cum se observă din tabelul de mai sus, în anul 2007 toate ajutoarele de stat acordate industriei cărbunelui au fost acordate pentru producția curentă.

Ajutoarele de stat pentru „alte ajutoare” s-au acordat sub forma scutirilor/reducerilor la plata unor obligații bugetare restante și a subvențiilor, furnizorul fiind Ministerul Economiei și Comerțului. Principalii

beneficiari ai acestor facilități au fost Compania Națională a Huilei Petroșani Societatea Națională Lignit Oltenia și Societatea Națională a Cărbunelui Ploiești, în baza O.U.G. nr. 8/2006.

În total obiective sectoriale:

- ponderea ajutoarelor pentru **producția curentă** a înregistrat o evoluție ascendentă, atingând maximul de 100% în anul 2007;
- ponderea ajutoarelor pentru **cărbune – alte ajutoare** a cunoscut o diminuare accentuată; deși la începutul perioadei aceste ajutoare depășeau 50% din ajutoarele pentru obiective sectoriale, în anul 2007 nu s-au mai acordat.

Ajutoarele de stat acordate industriei cărbunelui au fost orientate în principal către sectorul huiă deoarece, spre deosebire de lignit, acesta este caracterizat, printre altele, de reducerea nivelului tehnologic (cauzată de dotările insuficiente cu echipamente performante, de rămânări în urmă în executarea lucrărilor de investiții, etc).

4.2. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE

Ajutoarele de stat pentru industria extractivă au fost acordate în principal sub forma subvențiilor și a scutirilor/reducerilor la plata unor obligații fiscale restante.

Structura și evoluția ajutorului de stat în industria extractivă în funcție de instrumentele financiare utilizate este redată în Tabelul 4.6.

Tabel 4.6.**Structura ajutorului de stat din industria extractivă în funcție de instrumentele financiare utilizate, în perioada 2005 – 2007**

- în procente -

Natura ajutorului (tipuri de instrumente financiare)	2004	2005	2006	2007
A1 - subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile	49,24	70,24	84,96	87,36
A2 - scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale	43,73	27,14	11,46	0,00
B1 - participarea cu capital a statului	4,51	2,55	1,40	12,64
C1 - scutiri de dobândă la creditele bugetare	0,00	0,00	0,00	0,00
C2 - total scutiri și reduceri la plata dobânzilor și a penalităților de întârziere aferente, din care, ca urmare a:	2,51	0,07	2,18	0,00
- amânări și /sau eşalonări la plata a obligațiilor bugetare restante	0,00	0,00	0,00	0,00
- scutiri, reduceri și eşalonări la plată a dobânzilor și penalităților de întârziere aferente obligațiilor bugetare restante	2,51	0,07	2,18	0,00
D1 - acordarea de garanții de stat	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00

Din datele prezentate în tabel, rezultă că ponderea **subvențiilor** în totalul ajutorului de stat acordat în industria extractivă este semnificativă și în creștere pe întreaga perioadă analizată, de la 70,24% în anul 2005 la 87,36% în 2007. S-au acordat subvenții pe produse, subvenții privind protecția socială pentru unele activități miniere, precum și subvenții pentru acțiuni de ecologizare, atât pentru obiective orizontale (minereuri neferoase, rare și nemetalifere) cât și pentru obiective sectoriale (produse din industria cărbunelui). Cea mai mare parte a subvențiilor a fost orientată către obiectivele orizontale, mai exact către „alte obiective”. Totuși, în anul 2007, conform obiectivelor *Strategiei industriei miniere*, s-au redus subvențiile acordate sectorului minereuri și lignit acestea fiind direcționate către extracția huilei.

Subvențiile s-au acordat în principal în baza H.G. nr. 49/2006, H.G nr.144/2005 și H.G. nr.112/2007, cei mai importanți beneficiari fiind:

Compania Națională Huilă Petroșani, Compania Națională Remin Baia Mare, Compania Națională Minvest S.A. Deva, Societatea Națională Lignit Oltenia și Societatea Națională a Cărbunelui Ploiești.

Un alt instrument financiar utilizat a fost reprezentat de **scutirile și reducerile la plata obligațiilor bugetare restante**, acordate cu preponderență pentru salvare-restructurare. Utilizarea acestui instrument financiar a transpus unul dintre obiectivele principale ale restructurării sectorului minier, și anume, compensarea până în anul 2006 a pierderilor înregistrate de companiile/societățile miniere care se preconiza că vor rămâne în funcțiune și vor deveni viabile în viitor. Prin urmare, aceste scutiri au avut o evoluție descendentă, cu maximul atins în anul 2005 (27,14%). În anul 2007 nu s-au mai acordat scutiri/reduceri la plata obligațiilor fiscale restante, ceea ce poate indica faptul că beneficiarii sunt pe cale de a deveni viabili.

Scutirile și reducerile la plata obligațiilor bugetare restante au fost acordate în principal pentru „cărbune – alte obiective” și pentru „salvare -restructurare”. Cele mai importante acte normative în baza cărora s-au acordat aceste facilități au fost O.U.G. nr. 8/2006 și H.G. nr. 49/2006, iar principalii beneficiari au fost Compania Națională Huilă Petroșani și Societatea Națională Lignit Oltenia.

Participarea cu capital a statului a avut ca scop sprijinirea reabilitării și modernizării capacităților de producție – prin eliminarea deficiențelor tehnologice și introducerea în fluxul tehnologic a unor utilaje noi și performante – precum și protecția mediului.

În primii doi ani ai perioadei analizate, participarea cu capital a statului are o pondere nesemnificativă în totalul ajutorului acordat industriei extractive. În anul 2007, statul a decis utilizarea acestui instrument

financiar de acordare a ajutorului în detrimentul scutirilor și reducerilor la plata obligațiilor fiscale, ponderea lui în total ajutor acordat industriei extractive devenind 12,64%.

Participarea cu capital a statului s-a realizat în principal în baza O.G. nr. 1/2007 și H.G. nr. 498/2006, cei mai importanți beneficiari fiind Compania Națională a Uraniului S.A. și Compania Națională Minvest S.A. Deva.

Nivelul și structura ajutorului de stat din industria extractivă în perioada 2005 – 2007, în funcție de cele două mari componente – cheltuieli bugetare și renunțări la venituri – este prezentată în Tabelul 4.7.

Tabel 4.7.

Nivelul și structura ajutorului de stat din industria extractivă în funcție de natura acestuia, în perioada 2005 – 2007

	U.M.	2004	2005	2006	2007
1. Cheltuieli bugetare (A1+B1)					
Prețuri curente	Mii Lei	714.327,05	703.010,24	971.906,30	499.950,09
	Mii Euro	176.237,32	194.017,46	275.757,21	149.806,76
Pondere în total ajutor acordat industriei extractive	%	53,76	72,79	86,35	100,00
Prețuri constante 2004	Mii Lei	714.327,05	626.568,84	783.795,40	357.618,09
2. Renunțarea la venituri (A2+C1+C2+D1)					
Prețuri curente	Mii Lei	614.460,94	262.809,56	153.574,31	0,00
	Mii Euro	151.598,56	72.530,44	43.573,36	0,00
Pondere în total ajutor acordat industriei extractive	%	46,24	27,21	13,65	0,00
Prețuri constante 2004	Mii Lei	614.460,94	234.233,12	123.850,25	0,00
TOTAL (prețuri curente)	Mii Lei	1.328.787,99	965.819,80	1.125.480,61	499.950,09

În perioada analizată, statul și-a schimbat politica de susținere a industriei extractive, recurgând la cheltuieli bugetare și apelând din ce în ce mai puțin la facilități ce presupuneau renunțarea la venituri. Cheltuielile

bugetare s-au concretizat în principal în subvenții și alocații și mai puțin în participarea statului cu capital. În anul 2007, singura modalitate de susținere a industriei extractive a fost prin cheltuieli bugetare.

Evoluția ajutoarelor de stat acordate în industria cărbunelui pe tipuri de instrumente financiare utilizate la acordare și în funcție de natura ajutoarelor (cheltuieli bugetare și renunțări la venituri) este redată în Tabelul 4.8., respectiv în Tabelul 4.9.

Tabel 4.8.

Structura ajutorului de stat din industria cărbunelui în funcție de instrumentele financiare utilizate în perioada 2005 – 2007

- în procente -

Natura ajutorului (tipuri de instrumente financiare)	2004	2005	2006	2007
A1 - subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile	33,97	58,51	81,74	100,00
A2 - scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale	58,80	41,40	14,86	0,00
B1 - participarea cu capital a statului	3,66	0,00	0,00	0,00
C1 - scutiri de dobândă la creditele bugetare	0,00	0,00	0,00	0,00
C2 - total scutiri și reduceri la plata dobânzilor și a penalităților de întârziere aferente, din care, ca urmare a:	3,57	0,09	3,40	0,00
- amânări și /sau eşalonări la plată a obligațiilor bugetare restante	0,00	0,00	0,00	0,00
- scutiri, reduceri și eşalonări la plată a dobânzilor și penalităților de întârziere aferente obligațiilor bugetare restante	3,57	0,09	3,40	0,00
D1 - acordarea de garanții de stat	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00

În perioada 2005 - 2007, principalul instrument financiar de acordare a ajutorului de stat în industria cărbunelui l-au reprezentat subvențiile și alocațiile bugetare, care în anul 2007 au reprezentat 100% din acest ajutor. Cele mai importante sume au fost înregistrate la subvențiile pe produs, acordate în baza H.G. nr. 49/2006 și H.G. nr. 112/2007 Companiei Naționale a Huilei Petroșani.

La începutul perioadei analizate, **scutirile și reducerile la plata obligațiilor fiscale restante** au deținut o pondere semnificativă în totalul ajutorului acordat industriei carbonifere (41,4% în anul 2005), dar în scădere în următorii ani. În anul 2007, statul nu a mai apelat la acest instrument financiar pentru sprijinirea industriei cărbunelui. Principalii beneficiari de scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale restante au fost Compania Națională a Huilei Petroșani și Societatea Națională a Lignitului Oltenia, în baza O.U.G. nr. 8/2006.

Așa cum se poate observa din tabel, ponderea **scutirilor, reducerilor și eșalonărilor la plată a dobânzilor și penalităților de întârziere** aferente obligațiilor bugetare restante a fost nesemnificativă, iar celelalte instrumente financiare nu au fost utilizate de către stat în perioada analizată.

Tabel 4.9.

Nivelul și structura ajutorului de stat din industria cărbunelui în funcție de natura acestuia în perioada 2005-2007

- în procente -

	U.M.	2004	2005	2006	2007
1. Cheltuieli bugetare (A1+B1)					
Prețuri curente	Mii Lei	323.369,47	241.033,13	302.905,87	374.800,00
	Mii Euro	79.781,06	66.520,56	85.942,93	112.306,36
Pondere în total ajutor acordat industriei cărbunelui	%	37,64	58,51	81,74	100,00
Prețuri constante 2004	Mii Lei	323.369,47	214.824,54	244.278,93	268.097,28
2. Renunțarea la venituri (A2+C1+C2+D1)					
Prețuri curente	Mii Lei	535.815,12	170.918,02	67.676,13	0,00
	Mii Euro	132.195,22	47.170,12	19.201,63	0,00
Pondere în total ajutor acordat industriei cărbunelui	%	62,36	41,49	18,26	0,00
Prețuri constante 2004	Mii Lei	535.815,12	152.333,35	54.577,52	0,00
TOTAL (prețuri curente)	Mii Lei	859.184,59	411.951,15	370.582,00	374.800,00

În sectorul cărbune, în perioada analizată, volumul ajutoarelor de stat de natura „cheltuielilor bugetare” a depășit volumul celor reprezentând „renunțarea la venituri”, în anul 2007 ajungând 100% din totalul ajutoarelor acordate industriei cărbunelui.

Așa cum s-a menționat mai sus, cheltuielile bugetare s-au concretizat în special în subvenții pe produs.

Studiile cu privire la performanțele economice ale industriei miniere din România au demonstrat că activitatea operatorilor din minerit în domeniul cărbunelui brun, huilei și minereurilor neferoase este neeconomică, fapt ce a determinat reconsiderarea capacităților existente în sensul opririi activității și închiderii minelor neviabile și concentrării efortului financiar pentru modernizarea minelor cu perspectiva de a deveni viabile. În acest sens a fost elaborată *Strategia industriei miniere pentru perioada 2004 – 2010*, aprobată prin H.G. nr. 615/2004.

Printre cele mai importante măsuri propuse prin această Strategie au fost:

- eliminarea subvențiilor pentru sectoarele de minereuri și cărbune brun începând cu anul 2007 și continuarea subvenționării sectorului huilă până în anul 2010;
- analiza perimetrelor de exploatare în vederea concentrării activității în zonele cele mai productive și dirijarea, începând cu anul 2003, a alocațiilor bugetare de capital (fonduri pentru investiții) numai către zonele cu șanse de reabilitare și/sau de privatizare;
- începerea execuției cu prioritate a lucrărilor de închidere, precum și a celor de refacere a mediului, imediat după oprirea activității minelor cuprinse în acest program;

- menținerea la un nivel constant, în perioada 2004 - 2006, a volumului alocațiilor de la buget pentru activitatea de producție;
- compensarea anuală în exercițiile financiare 2003 - 2006, a pierderilor înregistrate de minele rămase în funcțiune, la care veniturile nu acoperă cheltuielile (situație recunoscută încă din etapa de pregătire a bugetelor anuale ale companiilor/societăților miniere);
- continuarea exploatării resurselor minerale solide în condiții de protecție a mediului la standarde internaționale;
- refacerea mediului afectat de exploatarea minieră.

Data fiind anvergura procesului de reformă fundamentat prin strategie, care va afecta atât personalul operatorilor minieri ale căror mine se închid, cât și personalul operatorilor care își continuă activitatea, a fost necesară și stabilirea unor **politici de protecție socială**:

- asigurarea unor resurse de existență pentru o anumită perioadă de timp, personalului disponibilizat;
- redistribuirea personalului între subunitățile aceleiași companii;
- internalizarea unor lucrări efectuate de terți;
- formarea profesională a personalului angajat în industria minieră pentru mărirea șanselor acestuia pe piața muncii;
- stimularea angajatorilor pentru angajarea persoanelor disponibilizate din activitatea minieră și pentru recalificarea acestora;
- protecția socială a persoanelor disponibilizate, cu șanse minime în găsirea unui loc de muncă, ca urmare a vârstei, a lipsei de pregătire și a stării fizice, etc.

Prin această Strategie, statul și-a propus să finanțeze din resurse bugetare atât măsuri și acțiuni de modernizare și reabilitare a celor mai performante mine în vederea oferirii acestora spre privatizare, cât și lucrări

de infrastructură în scopul îndeplinirii obiectivului strategic de primă urgență - crearea de noi locuri de muncă și dezvoltarea unui mediu favorabil sectorului privat. Dezvoltarea în timp a unui mediu atractiv de afaceri și a unei infrastructuri adecvate, va conduce la schimbarea raportului între fondurile de investiții din surse bugetare și din cele private, în favoarea acestora din urmă.

În urma analizei efectuate pentru perioada 2005 - 2007, se poate observa atingerea, în mod gradat, a obiectivelor stabilite în *Strategia industriei miniere*.

Volumul ajutorului de stat acordat întregii industriei extractive, precum și al celui acordat industriei cărbunelui – exprimate în prețuri constante 2004, în vederea eliminării efectului inflației – s-au redus simțitor.

În perioada 2005 – 2006, cea mai mare parte a ajutoarelor au fost direcționate spre obiectivele orizontale (în principal spre „alte obiective”), pe când în 2007, cea mai mare pondere au avut-o ajutoarele pentru obiective sectoriale (acordate numai pentru acoperirea unor cheltuieli curente de producție).

Subvențiile acordate pentru industria extractivă au fost canalizate spre sectorul huiă, în detrimentul sectoarelor de minereuri și cărbune brun, așa cum s-a stabilit prin *Strategia industriei miniere*.

Cele mai importante facilități de care au beneficiat societățile comerciale și companiile naționale care își desfășoară activitatea în industria extractivă, au fost de natura cheltuielilor bugetare, reprezentând subvenții pe produs, subvenții pentru protecția socială, precum și subvenții pentru acțiuni de ecologizare.

Urmare a aplicării integrale a *Strategiei industriei miniere* se aşteaptă atingerea următoarelor obiective generale:

- abordarea activităţii miniere pe principii comerciale;
- reducerea implicării directe a statului prin atragerea cât mai multor investiţii din sectorul privat;
- desfăşurarea activităţilor miniere în concordanţă cu cerinţele Uniunii Europene cu privire la protecţia mediului;
- rezolvarea problemelor sociale determinate de închiderea unor mine şi de restructurarea minelor cu potenţial.

CAPITOLUL 5

AJUTORUL DE STAT ACORDAT ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007, ÎNTREPRINDERILOR CE AU PRESTAT SERVICII DE INTERES ECONOMIC GENERAL

Serviciile de interes economic general (SIEG) sunt definite în legislația comunitară, în domeniul concurenței, drept activități economice pe care autoritățile publice le identifică ca având o importanță deosebită pentru cetățeni și care, dacă nu ar exista intervenția publică, nu ar fi furnizate consumatorilor (sau ar fi furnizate în condiții speciale).

În România, *Legea nr. 143/1999 privind ajutorul de stat*¹⁰ definea la art. 11 serviciul de interes economic general ca fiind „*acel serviciu prestat în condiții de piață, pentru care există obligații impuse de autoritățile publice privind accesul consumatorilor în mod nediscriminatoriu și/sau alte obligații impuse*”. După data aderării României la Uniunea Europeană, au devenit direct aplicabile prevederile comunitare ce au drept izvor articolul 86 din Tratatul de constituire a Comunității Europene.

Obligațiile ce revin întreprinderilor cărora le este încredințată prestarea unor servicii de interes economic general, au în vedere, în general, aspecte precum: continuitate din punct de vedere cantitativ și calitativ, adaptabilitate la cerințele consumatorilor, accesibilitate egală și nediscriminatorie la serviciul public, transparență decizională și protecția utilizatorilor, asigurarea sănătății și calității vieții, etc.

Impunerea acestor condiții de către autoritățile publice poate fi acompaniată de măsuri de sprijinire a activității desfășurate de întreprinderile respective. Condiția principală pentru acordarea sprijinului

¹⁰ abrogată, începând cu data de 1 ianuarie 2007, de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 17/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat

financiar trebuie să aibă în vedere doar compensarea, totală sau parțială, a diferenței dintre costurile rezultate din prestarea acestui serviciu și veniturile relevante ale companiei, luând în considerare un profit rezonabil în realizarea acestor obligații.

Pentru perioada 2005 – 2007, ajutoarele de stat acordate în România întreprinderilor ce au prestat servicii de interes economic general se prezintă după cum urmează:

Tabel 5.1.

Situația ajutoarelor de stat pentru SIEG, în perioada 2005 – 2007*

Unitate de măsură	2004	2005	2006	2007
Mii Lei	1.511.000,29	1.271.155,57	1.616.064,15	1.429.783,91
Mii Euro	372.790,93	350.814,77	458.522,95	428.425,35
Mii Lei (exprimat în prețuri constante la nivelul anului 2004)	1.511.000,29	1.132.937,23	1.303.277,54	1.022.735,27
Dinamica % (pentru valorile exprimate în prețuri constante la nivelul anului 2004)	100	74,98	81,67	62,54

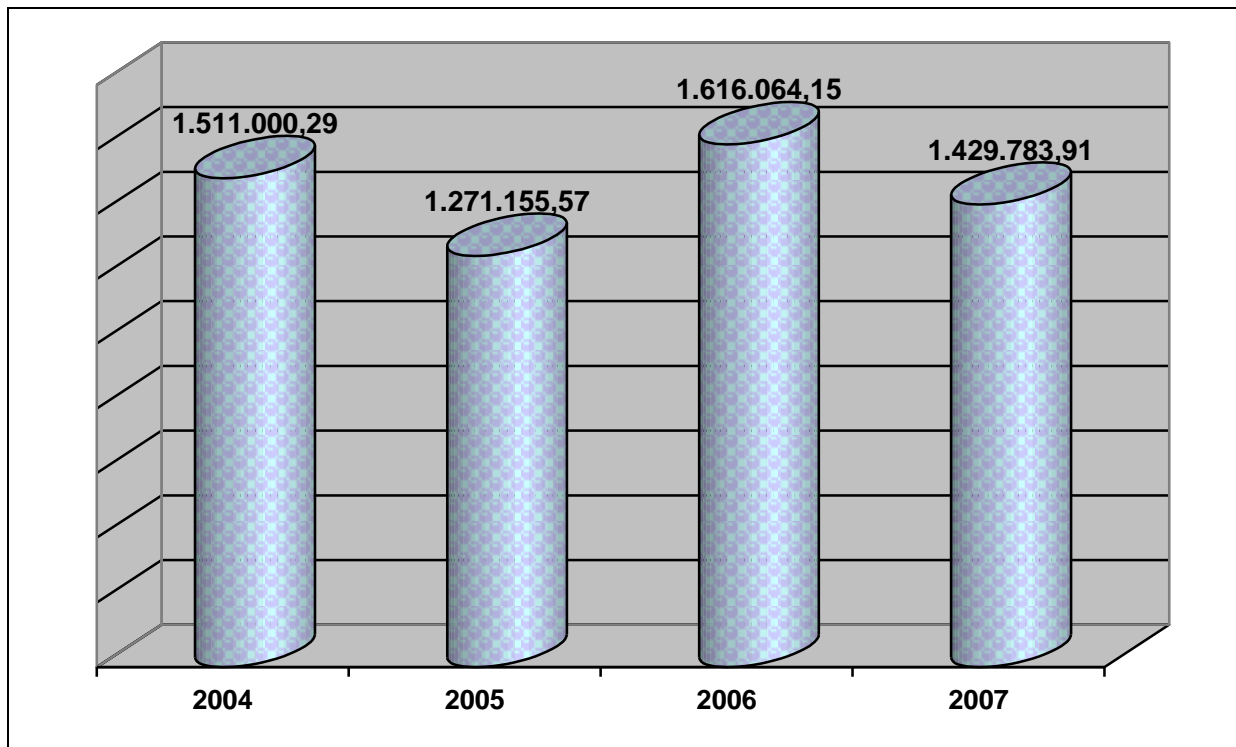
* exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit și transporturi

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE (lei/euro anul 2004 = 4,05321; 2005 = 3,62344; 2006 = 3,52450; 2007 = 3,33730)

*** s-a utilizat deflatorul PIB pentru transformarea în prețuri constante 2004, sursa INSSE (deflator PIB anul 2004 = 100%; 2005 = 112,2%; 2006 = 124,0%; 2007 = 139,8%)

Graficul 5.1.

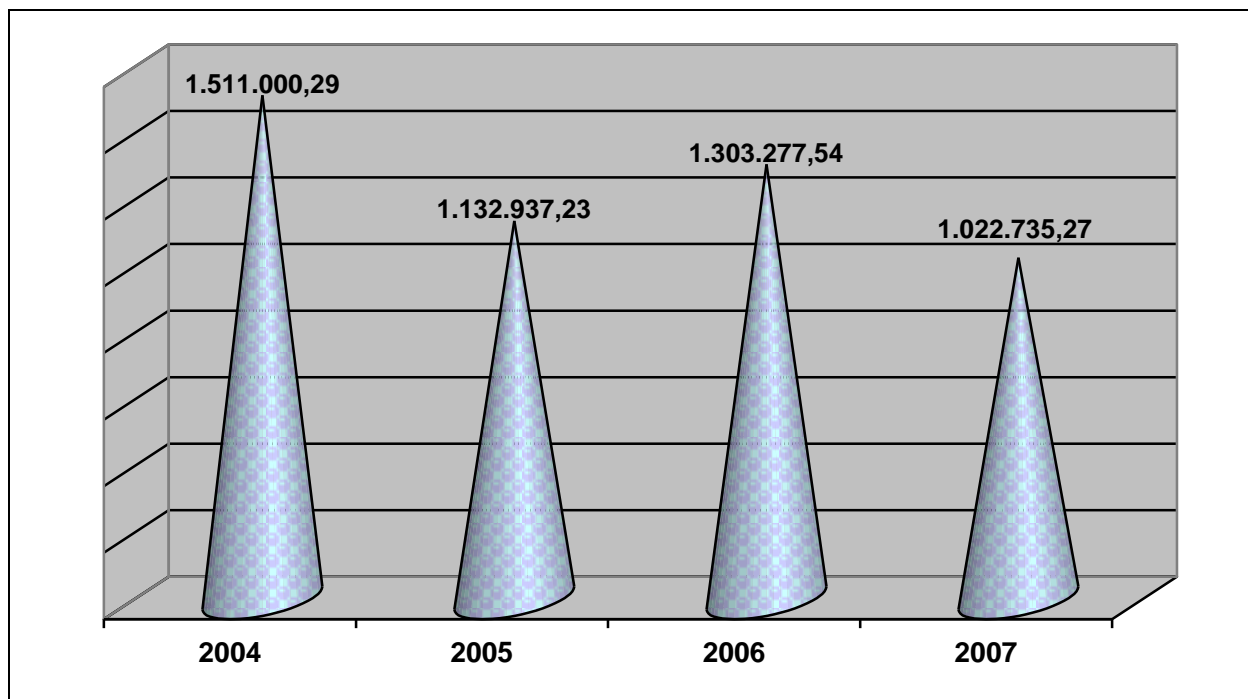
Evoluția ajutorului de stat pentru SIEG în perioada 2005 - 2007 (mii Lei)

În perioada analizată (2005 - 2007) cuantumul anual al ajutoarelor de stat acordate în sectorul serviciilor de interes economic general a crescut de la 1.271.155 mii lei în 2005 la 1.429.783 mii lei în 2007, cu un vârf în 2006 de 1.616.064 mii lei.

Graficul 5.2.

Evoluția ajutorului de stat pentru SIEG în perioada 2005 - 2007
(mii Lei exprimat în prețuri constante la nivelul anului 2004)

În cazul în care valoarea ajutoarelor acordate este exprimată în prețuri constante la nivelul anului 2004, valoarea ajutorului de stat înregistrează o tendință de scădere, pornind în anul 2005 de la 1.132.937 mii lei și ajungând în anul 2007 până la nivelul de 1.022.735 mii lei, cu un vârf de 1.303.278 mii lei în anul 2006. Comparând cu valoarea ajutorului acordat în anul 2004 (1.511.000 mii lei) evoluția ulterioară a nivelului ajutorului de stat pentru SIEG-uri este descendentă.

Ponderea ajutoarelor acordate pentru SIEG în ajutorul de stat național este prezentată în Tabelul 5.2. și Graficul 5.3.

Tabel 5.2.

Ponderea ajutoarelor acordate pentru SIEG în ajutorul de stat național, în perioada 2005 – 2007

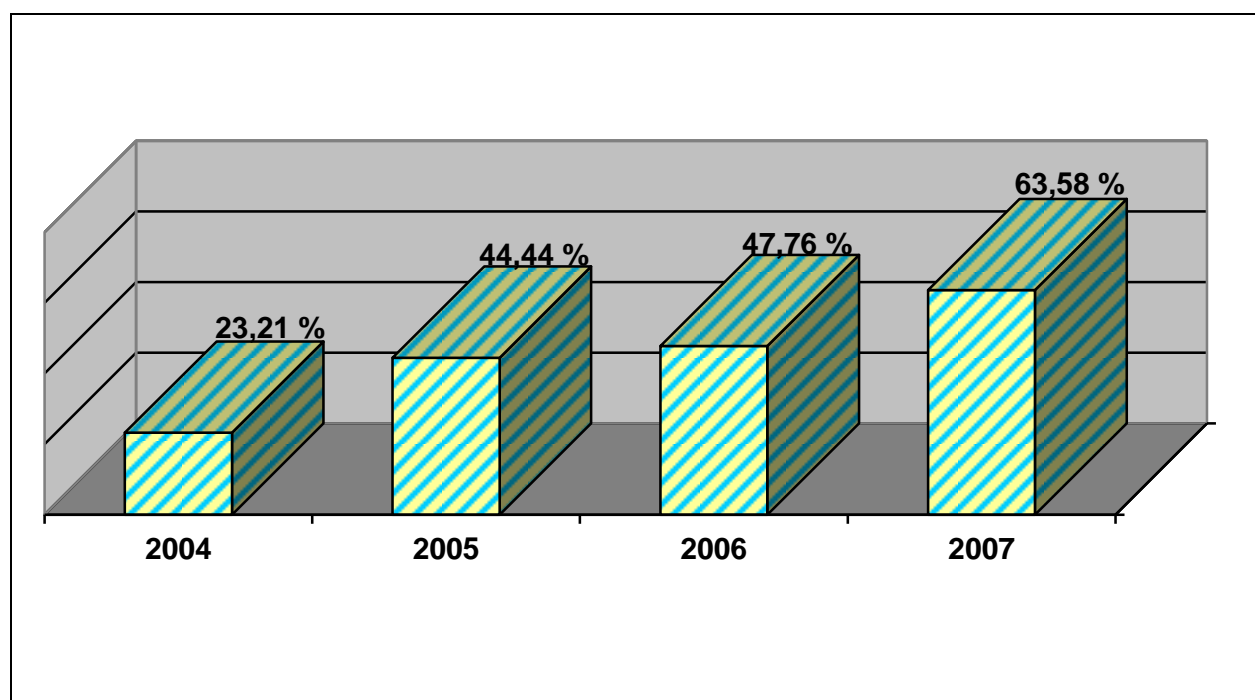
	2004	2005	2006	2007
Ajutorul de stat național * (mii Lei)	6.510.497,14	2.860.438,24	3.383.648,79	2.248.763,58
Ajutorul de stat pentru SIEG-uri ** (mii Lei)	1.511.000,29	1.271.155,57	1.616.064,15	1.429.783,91
Ponderea ajutoarelor acordate pentru SIEG în ajutorul de stat național (%)	23,21	44,44	47,76	63,58

* Exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit și transporturi

** Exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit și transporturi

Graficul 5.3.

Evoluția ponderii ajutoarelor acordate pentru SIEG în ajutorul de stat național (%)

Ponderea ajutoarelor acordate pentru SIEG în ajutorul de stat național a avut o tendință crescătoare, de la 44,44% în 2005 la 63,58% în anul 2007.

În urma realizării unei analize utilizând datele exprimate în prețuri curente, se observă că, deși volumul ajutorului de stat pentru SIEG a scăzut în anul 2007 față de cel din anul anterior, ponderea acestuia în ajutorul de stat național a avut un nivel mai crescut decât cel aferent anului 2006. Explicația se regăsește în dinamica diferite înregistrate de volumul ajutorului de stat în 2007: pentru SIEG o scădere mai mică, cu 11,53% față de 2006 și respectiv pentru volumul ajutorului de stat național o scădere mai mare, cu 33,54%.

În perioada analizată, companiile din România care au prestat servicii de interes economic general au beneficiat de măsuri de sprijin acordate fie ca ajutoare individuale (*ajutoare ad-hoc*), fie prin intermediul unor scheme de ajutor de stat.

O situație comparativă a acestor modalități de acordare a ajutoarelor de stat este prezentată în Tabelul 5.3.

Tabel 5.3.

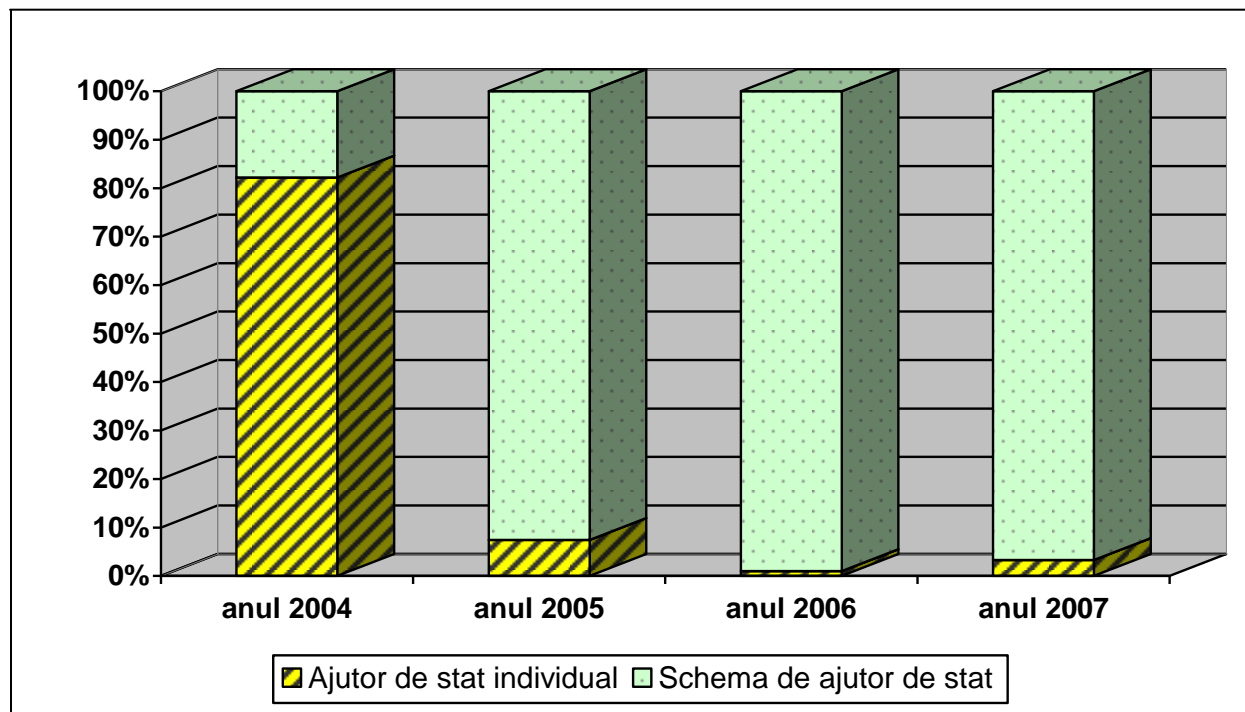
Modalități de acordare a ajutoarelor de stat pentru SIEG, în perioada 2005 – 2007*

Anul	2004		2005		2006		2007	
	Mii Lei	%	Mii Lei	%	Mii Lei	%	Mii Lei	%
Ajutoare de stat individuale	1.242.037,00	82,2	94.465,92	7,43	16.290,92	1,01	47.076,61	3,29
Scheme de ajutor de stat	268.963,29	17,8	1.176.689,65	92,57	1.599.773,23	98,99	1.382.707,30	96,71
Total	1.511.000,29	100	1.271.155,57	100	1.616.064,15	100	1.429.783,91	100

* Exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit și transporturi

Graficul 5.4.

Ponderea ajutoarelor de stat pentru SIEG în funcție de modalitatea de acordare (%)

Din analiza efectuată, se observă că începând cu anul 2005, ajutoarele de stat au fost acordate, în majoritatea cazurilor (peste 90%), prin intermediul schemelor de ajutor de stat. Doar în anul 2004 au fost acordate ajutoare de stat ad - hoc într-o proporție mai mare, respectiv 82,20%.

Evoluția înregistrată în perioada 2005 - 2007 urmează tendința comunitară în ceea ce privește acordarea de facilități, preponderent, prin intermediul unor scheme de ajutor de stat, care prin instituirea unui cadru general larg, majorează gradul de accesibilitate al măsurilor de sprijin, sporind astfel numărul de operatori economici eligibili și creând premisele pentru o dezvoltare socio – economică susținută și efectivă.

Luând în considerare modalitatea concretă prin care agenții economici ce prestează servicii de interes economic general au beneficiat

de ajutor de stat, se constată utilizarea a șase măsuri de sprijin care îmbracă următoarele forme: subvenții, garanții, scutiri la plata obligațiilor bugetare (impozit pe profit, taxă pe valoarea adăugată, taxe vamale etc.), scutiri la plata majorărilor și penalităților de întârziere, credit bugetar și investiții de capital din partea statului.

Situația ajutoarelor de stat, în funcție de modalitatea prin care agenții economici au beneficiat de aceste avantaje, precum și structura acestora sunt prezentate în Tabelul 5.4. și respectiv Tabelul 5.5.

Tabel 5.4.

Situația ajutoarelor de stat pentru SIEG în funcție de natura măsurilor de sprijin, în perioada 2005 – 2007*

- mii Lei -

Anul	2004	2005	2006	2007
Subvenții, alocații, prime	231.916,07	1.138.358,38	1.455.451,46	1.367.974,60
Scutiri la plata obligațiilor bugetare (impozit profit, TVA, taxe vamale etc.)	15.091,41	27.699,64	2.911,20	8.170,91
Investiții de capital	884,27	10.208,58	29.595,76	23.787,92
Credit bugetar	0,00	2.172,45	1.745,41	986,63
Scutire la plata majorărilor și penalităților de întârziere	21.446,40	3.220,59	11.154,15	0,00
Garanții	1.241.662,14	89.495,93	115.206,17	28.863,85
Total	1.511.000,29	1.132.937,23	1.303.277,54	1.022.735,27

* Exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit și transporturi

Din analiza datelor prezentate în tabelele 5.3. și 5.4. se poate observa că, în timp ce ajutoarele de stat individuale au îmbrăcat forma garanțiilor, ajutoarele de stat acordate în cadrul schemelor au luat forma subvențiilor.

Tabel 5.5.

Ponderea ajutoarelor de stat pentru SIEG în funcție de natura măsurilor de sprijin, în perioada 2005 – 2007*

- în procente -

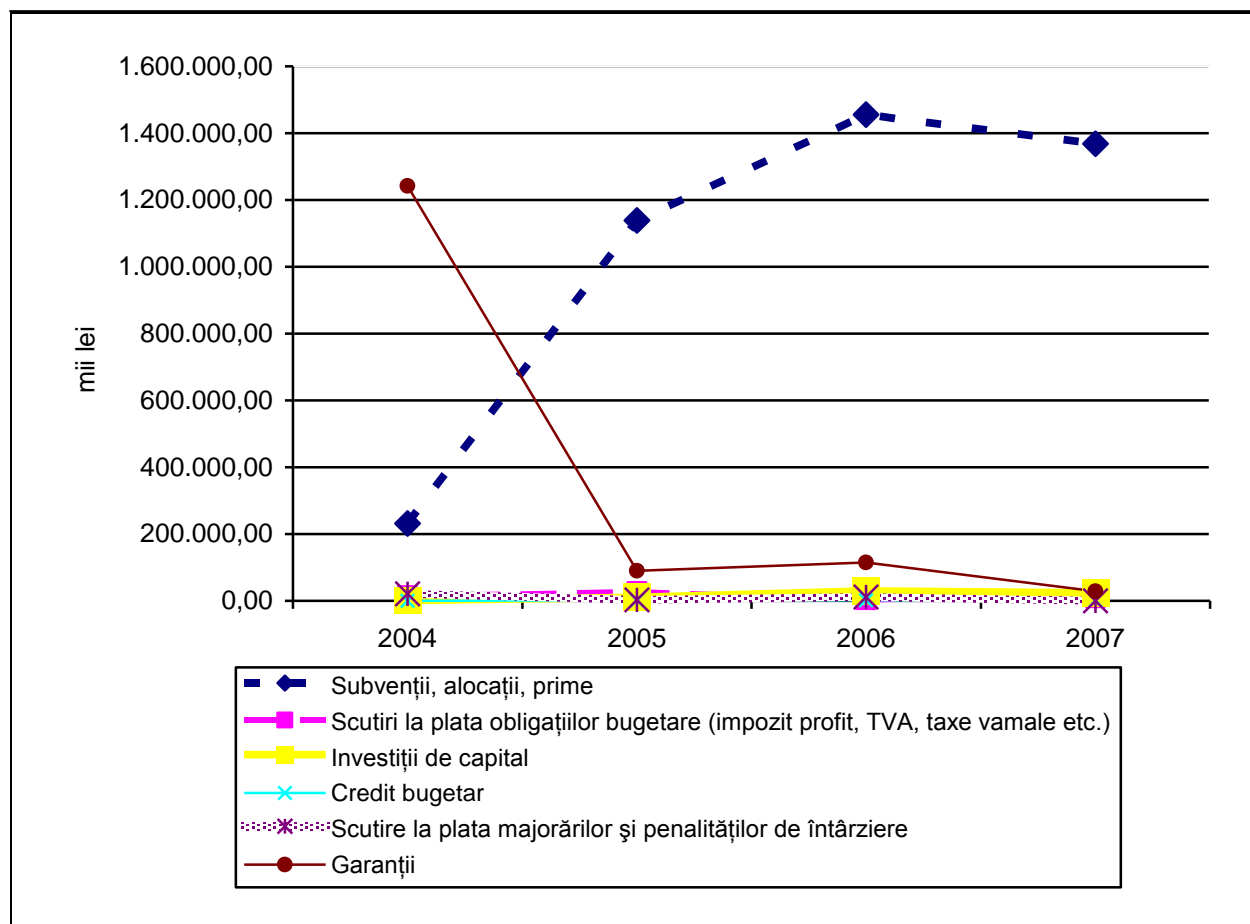
Anul	2004	2005	2006	2007
Subvenții, alocații, prime	15,35	89,55	90,06	95,68
Scutiri la plata obligatiilor bugetare (impozit profit, TVA, taxe vamale etc.)	1,00	2,18	0,18	0,57
Investiții de capital	0,06	0,80	1,83	1,66
Credit bugetar	0,00	0,17	0,11	0,07
Scutire la plata majorărilor și penalităților de întârziere	1,42	0,25	0,69	0,00
Garanții	82,17	7,04	7,13	2,02
Total	100	100	100	100

* Exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit și transporturi

Reprezentarea grafică a datelor cuprinse în Tabelul 5.4. se regăsește în Graficul 5.5.

Graficul 5.5.

Evoluția ajutorului de stat pentru SIEG, în funcție de natura măsurilor de sprijin, în perioada 2005 - 2007

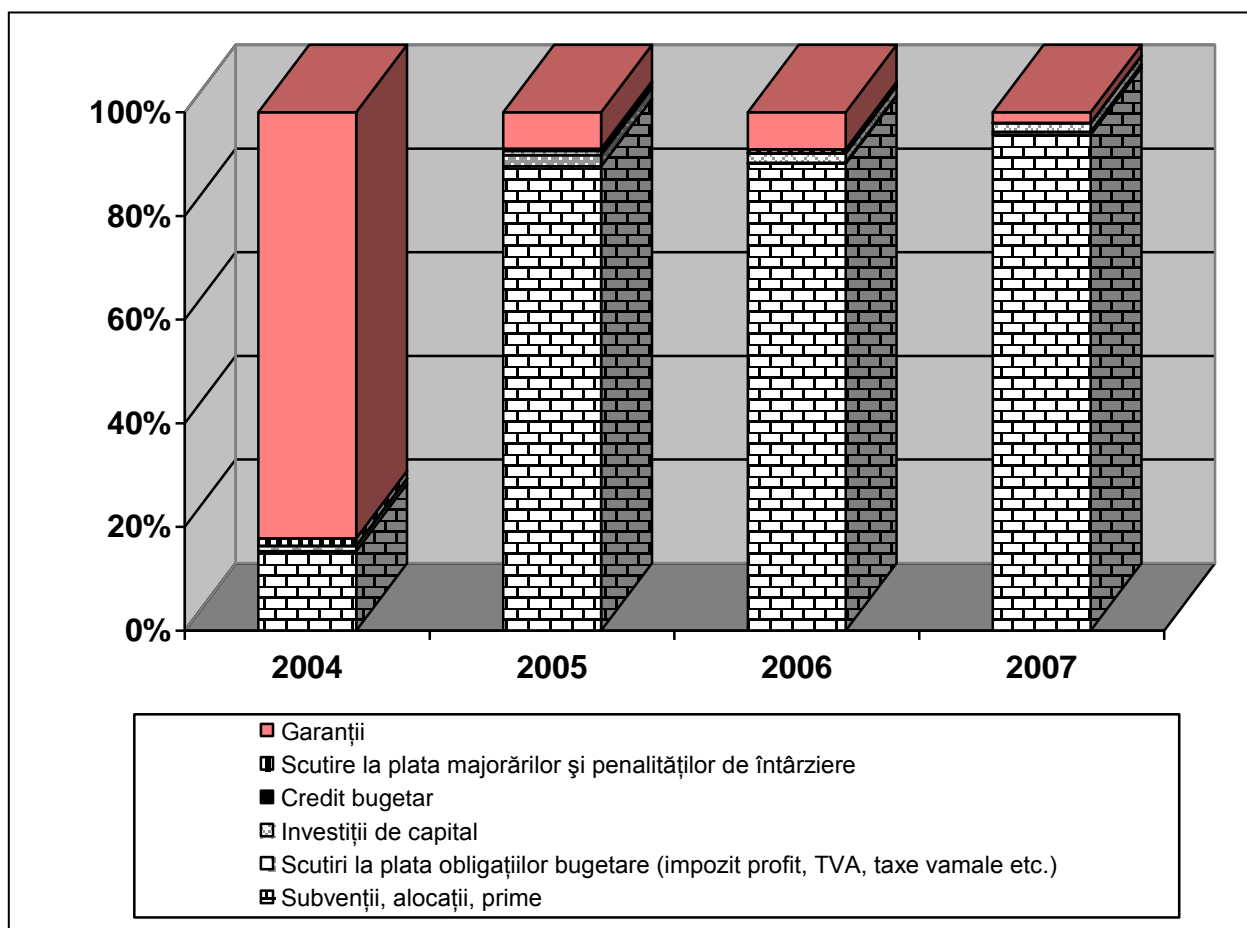

Valorile anuale ale fiecărui tip de măsură de sprijin acordată au înregistrat oscilații (evoluții ascendente și descendente), tendința generală în cazul subvențiilor fiind de creștere, de la 231.916,07 mii lei în 2004 la 1.367.974,60 mii lei în 2007, cu un maxim de 1.455.451,46 mii lei în 2006. Aceeași concluzie apare și în cazul investițiilor de capital ce se majorează de la 884,27 mii lei în 2004 la 23.787,92 mii lei în 2007, cu un maxim de 29.595,76 mii lei în 2006. Valoarea ajutoarelor de stat acordate prin intermediul scutirilor la plata obligațiilor bugetare, a scutirilor la plata majorărilor și penalităților de întârziere, a garanțiilor și a creditelor bugetare a înregistrat scăderi în perioada analizată. În cazul garanțiilor exprimate în

prețuri constante la nivelul anului 2004, scăderea în perioada 2004 – 2007 este de 98,34%.

Graficul 5.6.

Structura ajutoarelor de stat pentru SIEG în funcție de forma măsurilor de sprijin utilizate (%)

Se remarcă faptul că furnizorii de ajutor de stat au ales ca formă de acordare a facilităților pentru SIEG, în majoritatea cazurilor, subvențiile în anii 2005, 2006 și 2007, iar în anul 2004 au optat, în general, pentru acordarea de garanții guvernamentale pentru creditele contractate de operatori. În anul 2007, ajutoarele acordate prin alte forme decât subvenții, alocații sau prime, reprezintă sub 5% din totalul ajutoarelor de stat acordate pentru întreprinderile ce au prestat servicii de interes economic general.

Companiile românești ce au beneficiat, în perioada avută în vedere, de ajutoare de stat acordate în vederea prestării unor servicii de interes economic general, au activat în domenii precum: producția energiei termice, a energiei electrice (obținută prin intermediul termocentralelor ori hidrocentralelor), a gazelor naturale, distribuția apei potabile, colectarea și epurarea apelor uzate, colectarea, canalizarea și evacuarea apelor pluviale.

Având în vedere totalitatea serviciilor comunitare de utilități publice definite de *Legea serviciilor comunitare de utilități publice* nr. 51/2006, ajutoarele de stat se pot acorda pentru prestarea unor servicii de interes economic general și în domenii precum: salubritatea localităților, iluminatul public sau administrarea domeniului public și privat al unităților administrativ teritoriale.

Situația ajutoarelor de stat de care au beneficiat prestatorii de servicii de interes economic general, în perioada 2005 – 2007, structurată pe domeniile principale de activitate, este prezentată în Tabelul 5.6.

Tabel 5.6.

Situația ajutoarelor de stat pentru SIEG în perioada 2005 – 2007*, structurată pe domeniile principale de activitate

- Mii Lei -

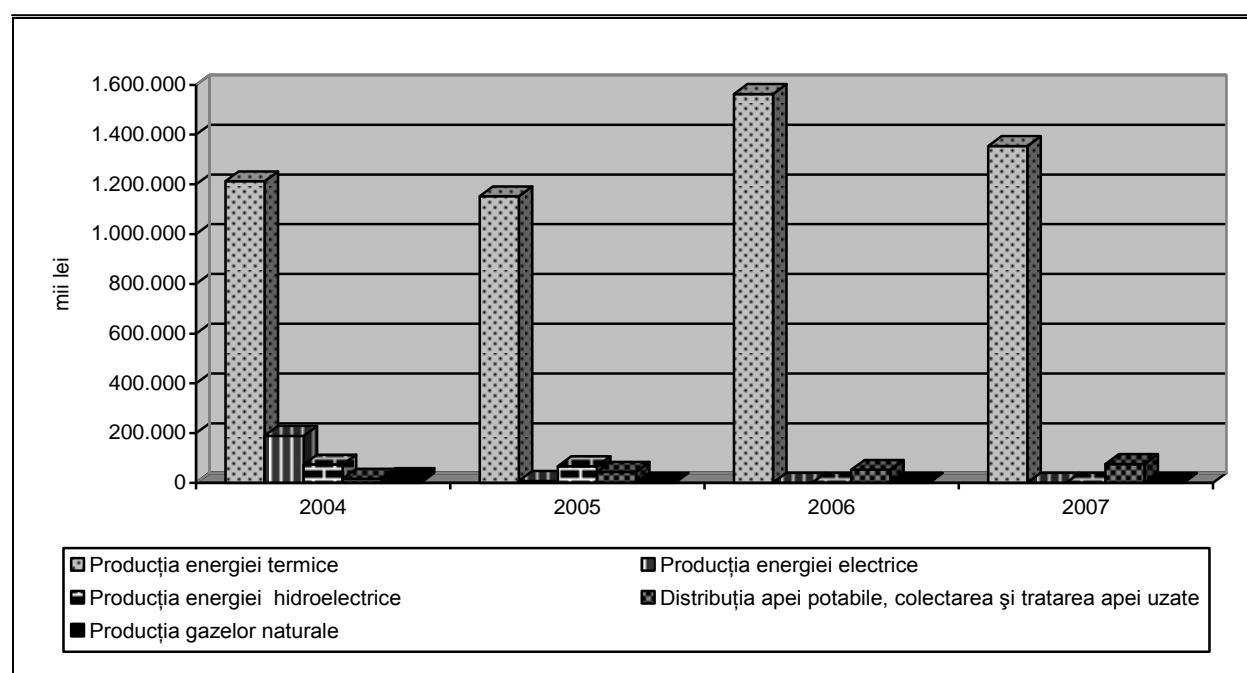
Anul	2004	2005	2006	2007
Producția energiei termice	1.212.478,21	1.151.966,19	1.563.529,99	1.354.052,17
Producția energiei electrice	189.245,21	7.896,54	0,00	0,00
Producția energiei hidroelectrice	73.911,08	67.302,30	0,00	0,00
Distribuția apei potabile, colectarea și tratarea apei uzate	16.423,60	43.990,54	52.534,16	75.731,74
Producția gazelor naturale	18.942,19	0,00	0,00	0,00
Total	1.511.000,29	1.271.155,57	1.616.064,15	1.429.783,91

* Exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit și transporturi

Reprezentarea grafică a datelor cuprinse în Tabelul 5.6. se regăsește în Graficul 5.7.

Graficul 5.7.

Situația ajutoarelor de stat pentru SIEG în perioada 2005 – 2007 în funcție de domeniile principale de activitate ale beneficiarilor

Se poate observa că ajutoarele acordate pentru SIEG sunt îndreptate preponderent spre sprijinirea activităților de producție a energiei termice, pe fondul existenței în România a unui sistem centralizat la nivelul localităților urbane în domeniul producției și furnizării agentului termic și a apei calde pentru populație.

Situația ajutoarelor de stat acordate în cursul anului 2007 în funcție de sectorul de activitate și modalitatea prin care agenții economici au beneficiat de aceste avantaje, este cuprinsă în Tabelul 5.7.

Tabel 5.7.

Situația ajutoarelor de stat pentru SIEG în funcție de sectorul de activitate și modalitatea de acordare, în anul 2007*

Anul 2007	Producția energiei termice		Producția energiei electrice	Producția energiei hidroelectrice	Distribuția apei potabile, colectarea și tratarea apelor uzate		Producția gazelor naturale
	Mii Lei	%	Mii Lei	Mii Lei	Mii Lei	%	Mii Lei
Total, din care:	1.354.052,17	100	0,00	0,00	75.731,74	100	0,00
Subvenții, alocații, prime	1.354.022,28	99,998	0,00	0,00	13.952,32	18,423	0,00
Scutiri la plata obligațiilor bugetare (impozit profit, TVA, taxe vamale etc.)	0,00	0,000	0,00	0,00	8.170,91	10,789	0,00
Investiții de capital	0,00	0,000	0,00	0,00	23.787,92	31,411	0,00
Credit bugetar	0,00	0,000	0,00	0,00	986,63	1,303	0,00
Scutire la plata majorărilor și penalităților de întârziere	0,00	0,000	0,00	0,00	0,00	0,000	0,00
Garanții	29,89	0,002	0,00	0,00	28.833,96	38,074	0,00

* Exclusiv ajutoarele de stat acordate în agricultură, pescuit și transporturi

Din datele prezentate în tabel, se observă că, în anul 2007, au beneficiat de ajutor de stat pentru SIEG doar agenți economici din două domenii de activitate: producătorii de energie termică și operatorii economici din domeniul de distribuție a apei potabile, colectare și tratare a apei uzate. În domeniul energiei termice, ajutoarele de stat au fost acordate în proporție covârșitoare (99,99%), prin intermediul subvențiilor, în timp ce pentru distribuția apei potabile și colectarea apelor uzate s-au utilizat cinci din cele șase forme de acordare (garanții – 38%, investiții de capital – 31%, subvenții – 18%, scutiri la plata obligațiilor bugetare – 10%, credite – 1%), excepția fiind reprezentată de scutirile la plata majorărilor și penalităților de întârziere.

Ajutoarele de stat pentru **compensarea obligației de prestare a serviciului de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice** în sistem centralizat au avut drept obiectiv:

- compensarea creșterilor neprevizionate ale prețurilor la combustibilii folosiți pentru producerea de energie termică furnizată populației prin sisteme centralizate;
- acoperirea integrală a diferenței dintre prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice și prețurile locale de facturare a energiei termice;
- re tehnologizarea, modernizarea și eficientizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică.

Prin *Ordonanța Guvernului nr. 36/2006 privind instituirea prețurilor locale de referință pentru energia termică furnizată populației prin sisteme centralizate*¹¹ se stabilesc modalitățile prin care statul asigură creșterile neprevizionate ale prețurilor la combustibili și respectiv acoperirea diferențelor de preț.

Compensarea creșterilor neprevizionate ale prețurilor la combustibilii utilizați pentru producerea energiei termice furnizate populației prin sisteme centralizate trebuie să reprezinte maxim 45% din costurile determinate pentru combustibilul folosit pentru producerea energiei termice destinate populației și se acordă furnizorilor de energie termică de la bugetul de stat.

Autoritățile administrației publice locale asigură din bugetele locale sumele necesare acoperirii integrale a diferenței dintre prețul de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice livrate populației și prețurile locale de referință, după acordarea sumelor de la bugetul de stat dar nu mai puțin de 10% din valoarea costurilor totale.

¹¹ Publicată în Monitorul Oficial cu numărul 692 din data de 14 august 2006

Pentru acordarea compensărilor prevăzute de *Ordonanța Guvernului nr. 36/2006* a fost adoptată o *Schemă de ajutor de stat pentru compensarea pierderilor înregistrate ca urmare a prestării serviciilor de interes economic general de către societățile care produc, transportă, distribuie și furnizează energie termică*¹². Schema a fost elaborată ținând seama de prevederile Deciziei 2005/842/CE, fiind exceptată de la obligația notificării. Ea se aplică pe perioada 2007 – 2009, iar bugetul total al schemei de ajutor de stat pentru întreaga perioadă de aplicare a schemei este de 4.272.352.358 lei.

Sumele rămase disponibile urmare a reducerii graduale a subvențiilor pentru energia termică furnizată populației dintr-o unitate administrativ - teritorială vor fi utilizate pentru re tehnologizarea, modernizarea și eficientizarea sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică din unitatea respectivă.

Prin *Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 48/2004 pentru adoptarea unor măsuri privind furnizarea energiei termice populației, pentru încălzirea locuinței și prepararea apei calde de consum, prin sisteme publice centralizate de alimentare cu energie termică*¹³ s-au prevăzut sume de la bugetul de stat (defalcate din taxa pe valoarea adăugată) pentru re tehnologizarea, modernizarea și dezvoltarea sistemelor centralizate de producere și distribuire a energiei termice, în vederea atingerii parametrilor optimi pentru reducerea costurilor de producție, astfel încât să fie posibilă eliminarea treptată a subvențiilor pentru energia termică livrată populației, precum și pentru rambursarea împrumuturilor contractate în același scop și plata dobânzilor, comisioanelor și a altor costuri aferente acestora.

¹² aprobată prin Ordinul Ministrului Internelor și Reformei Administrative nr.125/2007 și publicată în Monitorul Oficial nr. 91/5.02.2007

¹³ publicată în Monitorul Oficial nr. 563/24.06.2004 și aprobată prin Legea nr.430/2004

Aceste sume trebuie să se acorde numai în condiții justificate, pe bază de studii de fezabilitate prezentate de către operatorii producători și/sau distribuitori de energie termică în sistem centralizat, însușite de către autoritățile administrației publice locale și avizate de către Ministerul Administrației și Internelor.

În anul 2006, au fost acordate operatorilor ce prestează serviciul public de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat, garanții de 80% din valoarea împrumutului pentru contractarea de credite, în scopul completării finanțării achizițiilor și transportului de resurse energetice necesare funcționării în perioada de iarnă 2005 - 2006, în baza prevederilor H.G. nr. 1320/2005¹⁴.

Acordarea de ajutoare de stat pentru **compensarea obligației de prestare a serviciului de alimentare cu apă și de canalizare** a avut drept cauză, necesitatea realizării unor investiții de reabilitare, modernizare și dezvoltare a infrastructurii publice de apă și de canalizare din unele localități ale țării.

Finanțarea națională a fost asigurată prin:

- împrumutul direct al agentului economic la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), împrumut garantat de Ministerul Finanțelor sau de către autoritatea locală;
- subîmprumutarea agentului economic de către Ministerul Finanțelor cu dobândă bonificată [subîmprumutarea creditului contractat de Ministerul Finanțelor de la Banca Europeană pentru Investiții (BEI)];
- subîmprumutarea agentului de către autoritatea locală, cu dobândă preferențială (subîmprumutarea creditului contractat de autoritatea locală de la BEI sau BERD);

¹⁴ pentru modificarea și completarea H.G. nr.763/2005 privind aprobarea Programului de iarnă în domeniul energetic pentru perioada octombrie 2005 – martie 2006

- din fonduri de la bugetul de stat sau de la bugetul local.

Totodată, autoritățile administrației publice locale pot participa și la acoperirea cheltuielilor neeligibile ale proiectului de investiții.

În general, proiectele constau în realizarea de investiții privind îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă potabilă, canalizare și a stațiilor de epurare. Componentele finanțate sunt următoarele:

- tratarea și distribuția apei potabile;
- colectarea și epurarea apelor uzate;
- asistență tehnică, supervizare pe parcursul implementării.

În Uniunea Europeană, prestarea de servicii de interes economic general se realizează în domenii extrem de variate, precum: telecomunicații, internet, furnizarea de apă, electricitate, gaz, energie termică, salubritate, transporturi, servicii poștale, televiziune etc., iar autoritățile publice susțin în mare măsură astfel de activități.

Prezența unor astfel de servicii în domenii atât de diverse, este un rezultat al insuccesului pieței dovedit prin incapacitatea instituțiilor de piață, ale unui sistem economic, de a susține activitățile necesare din punct de vedere social sau de a le elimina pe cele nedorite de piață. În acest context, prin acordarea unor ajutoare de stat către agenții economici ce prestează servicii de interes economic general, se încearcă eliminarea sau cel puțin diminuarea cazurilor de eșec a pieței și întreținerea unei dezvoltări regionale sănătoase.

CAPITOLUL 6

AJUTORUL DE STAT ACORDAT PENTRU FORȚA DE MUNCĂ ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 - 2007

Aderarea României la Uniunea Europeană a impus un amplu proces de pregătire, din care cel mai important aspect a fost alinierea la noua Strategie Europeană de Ocupare. Această Strategie reprezintă instrumentul esențial de coordonare, la nivel comunitar, a priorităților din domeniul politicilor de ocupare a forței de muncă.

Noua Strategie Europeană de Ocupare a fost lansată în anul 2003 și prezintă o nouă abordare bazată pe trei obiective cheie interdependente: ocuparea deplină, calitatea și productivitatea muncii, coeziunea și incluziunea socială. Organizarea acestor obiective se face pe baza unor indicatori comuni și a unor ținte cuantificabile în materie de ocupare a forței de muncă.

În acest context, politica națională promovată de România în domeniul ocupării forței de muncă a fost adaptată în mod corespunzător, aliniindu-se la obiectivele strategiei europene. Pentru a stabili prioritățile politicii de ocupare, s-au avut în vedere următoarele documente: strategiile de dezvoltare a resurselor umane elaborate în cadrul Planurilor Naționale de Dezvoltare, programele guvernamentale precum și studiile specializate de monitorizare a evoluțiilor de pe piața muncii (studii realizate de institutele naționale de statistică și de prognoză).

Piața muncii din România a înregistrat în decursul perioadei analizate o ușoară expansiune, populația activă și cea ocupată înregistrând ușoare creșteri, în timp ce șomajul de lungă durată a scăzut. Acest lucru s-a

datorat în mare măsură, dezvoltării economice din România și implicit a creării de noi locuri de muncă.

Dezvoltarea economică este cu atât mai surprinzătoare, cu cât resursele de muncă din România au avut o tendință descrescătoare pe durata celor 3 ani analizați. O cauză care ar putea explica această tendință ar putea fi sporul natural negativ al populației înregistrat în România în ultima vreme. O altă cauză a scăderii resurselor de muncă din România este ponderea din ce în ce mai mare a persoanelor care decid să emigreze sau să lucreze în străinătate.

Pentru a respecta normele Strategiei Europene, au fost elaborate planuri și programe naționale de acțiune pentru ocuparea forței de muncă. Aceste planuri și programe au cuprins măsuri pe care România și-a propus să le implementeze pe termen scurt, având drept scop, crearea unor condiții necesare pentru creșterea ocupării forței de muncă și reducerea șomajului, sprijinirea învățării permanente, creșterea calității și a productivității muncii, combaterea discriminării și a excluderii sociale, precum și pentru întărirea coeziunii și a incluziunii sociale.

Elaborarea acestor programe a avut la bază următoarele documente:

- Programul de Guvernare pentru perioada 2005 - 2008;
- Strategia Națională de Ocupare a Forței de Muncă pentru perioada 2004 - 2010;
- Planul de măsuri prioritare pentru integrare europeană;
- Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, modificată și completată.

Principalele obiective ale programelor de ocupare a forței de muncă au fost:

- reducerea și prevenirea șomajului de lungă durată prin acordarea de alocații pentru șomerii care se încadrează înainte de expirarea perioadei de indemnizare, stimularea mobilității prin măsuri de subvenționare a forței de muncă angajate în programe de ocupare temporară;
- reducerea șomajului în rândul tinerilor până la vârsta de 25 ani prin aplicarea măsurilor de stimulare a angajatorilor pentru încadrarea în muncă a absolvenților de învățământ, consiliere profesională, cursuri de formare profesională, consultanță pentru înființarea de mici afaceri;
- creșterea calității forței de muncă și perfecționarea profesională continuă, pe de o parte, prin organizarea de cursuri destinate persoanelor care și-au întrerupt activitatea, astfel încât, la reluarea acesteia să-și poată îndeplini atribuțiile de serviciu, iar pe de altă parte, prin diversificarea competențelor profesionale în scopul facilitării integrării acestora pe piața muncii;
- reducerea șomajului în rândul persoanelor cu nevoi speciale prin măsuri de stimulare a angajatorilor care încadrează șomeri cu vârste de peste 45 ani, întreținători unici de familie, persoane cu handicap, părinți unici susținători ai familiilor monoparentale;
- reducerea șomajului în rândul tinerilor proveniți din instituții de ocrotire socială prin încheierea de contracte de solidaritate și identificarea de angajatori de inserție;
- prelungirea vieții active prin măsuri de stimulare a angajatorilor care încadrează șomeri care mai au 3 ani până la îndeplinirea condițiilor pentru solicitarea pensiei anticipate parțiale, a pensiei anticipate sau pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă, conform legii;

- dezvoltarea spiritului antreprenorial prin acordarea de servicii de consultanță și asistență pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri, precum și prin acordarea de credite cu dobândă avantajoasă în vederea creării de noi locuri de muncă;
- reducerea disparităților regionale privind ocuparea și șomajul prin creșterea potențialului de dezvoltare economică și de creare de locuri de muncă la nivel local, inclusiv ca urmare a acordării unor credite în condiții avantajoase, promovarea șanselor egale și a eliminării oricărei forme de discriminare;
- asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați pe piața muncii prin acțiuni de stimulare a gradului de ocupare în rândul femeilor;
- scăderea reală a ratei șomajului prin implementarea întregului pachet de măsuri prevăzute de cadrul legislativ în vigoare, implicit, prin măsuri de prevenire a șomajului.

Principalul instrument legislativ de implementare a politicii privind piața muncii a fost Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea forței de muncă, modificată și completată, lege care a creat premisele pentru asigurarea unui nivel ridicat al ocupării și adaptabilității forței de muncă la cerințele pieței muncii.

Legea 76/2002 cu modificările și completările ulterioare, a avut drept scop, realizarea următoarelor obiective pe piața muncii:

- prevenirea șomajului și combaterea efectelor sociale ale acestuia;
- încadrarea sau reîncadrarea în muncă a persoanelor în căutarea unui loc de muncă;
- sprijinirea ocupării persoanelor aparținând unor categorii defavorizate ale populației;
- asigurarea egalității șanselor pe piața muncii;

- stimularea șomerilor în vederea ocupării unui loc de muncă;
- stimularea angajatorilor pentru încadrarea persoanelor în căutarea unui loc de muncă;
- îmbunătățirea structurii ocupării pe ramuri economice și zone geografice;
- creșterea mobilității forței de muncă în condițiile schimbărilor structurale care se produc în economia națională;
- protecția persoanelor în cadrul sistemului asigurărilor pentru șomaj.

În vederea stimulării ocupării unui loc de muncă, s-au adoptat mai multe măsuri active, dintre care amintim:

- informarea și consilierea profesională;
- medierea muncii;
- formarea profesională;
- acordarea de consultanță și de asistență pentru începerea unei activități independente sau pentru inițierea unei afaceri.

În ceea ce privește stimularea angajatorilor pentru încadrarea în muncă a șomerilor, aceasta se realizează prin:

- subvenționarea locurilor de muncă din bugetul asigurărilor pentru șomaj pentru: persoane cu handicap, absolvenți de învățământ, șomeri în vârstă de peste 45 de ani, șomeri unici întreținători de familie, șomeri care în termen de 3 ani de la data angajării îndeplinesc conform legii condițiile pentru a solicita pensia anticipată parțială sau pentru limita de vârstă;
- acordarea de credite în condiții avantajoase în vederea creării de noi locuri de muncă;
- acordarea altor facilități.

Măsurile analizate în prezentul capitol se referă la acordarea de credite în condiții avantajoase în vederea creării de noi locuri de muncă, acordarea de subvenții angajatorilor care încadrează în muncă persoane cu handicap și acordarea de subvenții companiilor care organizează programe de formare profesională pentru proprii angajați.

Creditele în condiții avantajoase se pot acorda din bugetul asigurărilor pentru șomaj, în vederea creării de noi locuri de muncă prin înființarea sau dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii, unități cooperatiste sau se pot acorda asociațiilor familiale și persoanelor fizice autorizate pentru desfășurarea de activități independente.

Aceste credite se pot acorda numai pe baza unui proiect de fezabilitate, proporțional cu numărul de locuri de muncă ce vor fi create, pentru o perioadă de cel mult 3 ani pentru investiții și de 1 an pentru asigurarea producției, având o dobândă de 50% din dobânda de referință a Băncii Naționale a României.

Pentru acordarea creditelor în condiții avantajoase, contribuția beneficiarului trebuie să fie de cel puțin 25% din valoarea proiectului de fezabilitate depus.

Aceste credite s-au acordat cu respectarea prevederilor *Regulamentului privind ajutorul de stat regional și ajutorul de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii* și ale *Regulamentului privind ajutorul de stat pentru ocuparea forței de muncă*, emise în scopul aplicării prevederilor Legii nr. 143/1999 privind ajutorul de stat, republicată.

Destinațiile pentru care s-au acordat aceste credite au fost următoarele:

- finanțarea stocurilor de materii prime, materiale, obiecte de inventar și a altor necesități privind activitatea curentă (având o perioadă maximă de rambursare de 1 an);
- finanțarea cheltuielilor de capital, și anume: utilaje și echipamente, instalații de lucru, construcții speciale, construcții, amenajări și dotări, mijloace de transport, calculatoare și altele asemenea, potrivit prevederilor din studiul de fezabilitate al proiectului (având o perioadă maximă de rambursare de 3 ani);
- finanțarea investițiilor complexe care necesită finanțarea concomitentă a cheltuielilor de capital și a stocurilor de materii prime, materiale și obiecte de inventar sau a altor necesități privind activitatea curentă, potrivit prevederilor din studiul de fezabilitate.

Referitor la subvențiile acordate companiilor care organizează programe de formare profesională, acestea au fost în cuantum de 50% din cheltuielile cu serviciile de formare profesională organizate pentru un număr de cel mult 20% din personalul angajat. Facilitățile au fost acordate la cerere, pentru un singur program de formare profesională în cursul unui an.

De asemenea, angajatorii au fost obligați să mențină raporturile de muncă ale persoanelor participante la programul de formare profesională, pentru care s-a acordat suma menționată anterior, cel puțin 3 ani de la data acordării subvenției.

Facilitățile acordate angajatorilor, în scopul creșterii gradului de ocupare și a productivității muncii, au făcut obiectul analizei Consiliului Concurenței în vederea autorizării acestora ca ajutoare de stat compatibile cu mediul concurențial normal.

Schemele de ajutor de stat au fost autorizate de Consiliul Concurenței prin 3 Decizii de autorizare, și anume, Deciziile nr. 224/2004, nr. 225/2004 și nr. 226/2004, având ca obiective dezvoltarea regională, crearea de noi locuri de muncă și pregătirea profesională a personalului propriu. Deciziile respective au fost emise în baza *Regulamentului privind ajutorul de stat regional*, a *Regulamentului privind ajutorul de stat pentru instruirea angajaților* și a *Regulamentului privind ajutorul de stat pentru ocuparea forței de muncă*, regulamente elaborate de Consiliul Concurenței și armonizate cu reglementările comunitare.

6.1. VOLUM ȘI TENDINȚE

Principalii indicatori care caracterizează volumul și tendințele ajutorului de stat pentru ocuparea forței de muncă sunt prezentați în Tabelul 6.1. și Graficul 6.1.

Tabel 6.1.

Volumul ajutoarelor de stat acordate pentru ocuparea forței de muncă în perioada 2005 - 2007

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru ocuparea forței de muncă	Mii Lei prețuri curente	21.571,77	8.403,07	3.624,78	1.004,73
	Mii Lei prețuri constante 2004	21.571,77	7.489,37	2.923,21	718,69
	Mii Euro prețuri curente *	5.322,14	2.319,09	1.028,45	301,06
Dinamică (an 2004 = 100) **	%	100,00	34,72	13,55	3,33
Ponderele ajutorului de stat pentru ocuparea forței de muncă în ajutorul de stat național ***	%	0,33	0,29	0,11	0,04

Cuquantumul anual al ajutorului de stat pentru ocuparea forței de muncă pe salariat din economie	Mii Lei / salariat prețuri curente	0,0048	0,0018	0,0008	0,0002
	Mii Lei / salariat în prețuri constante 2004	0,0048	0,0016	0,0006	0,0001

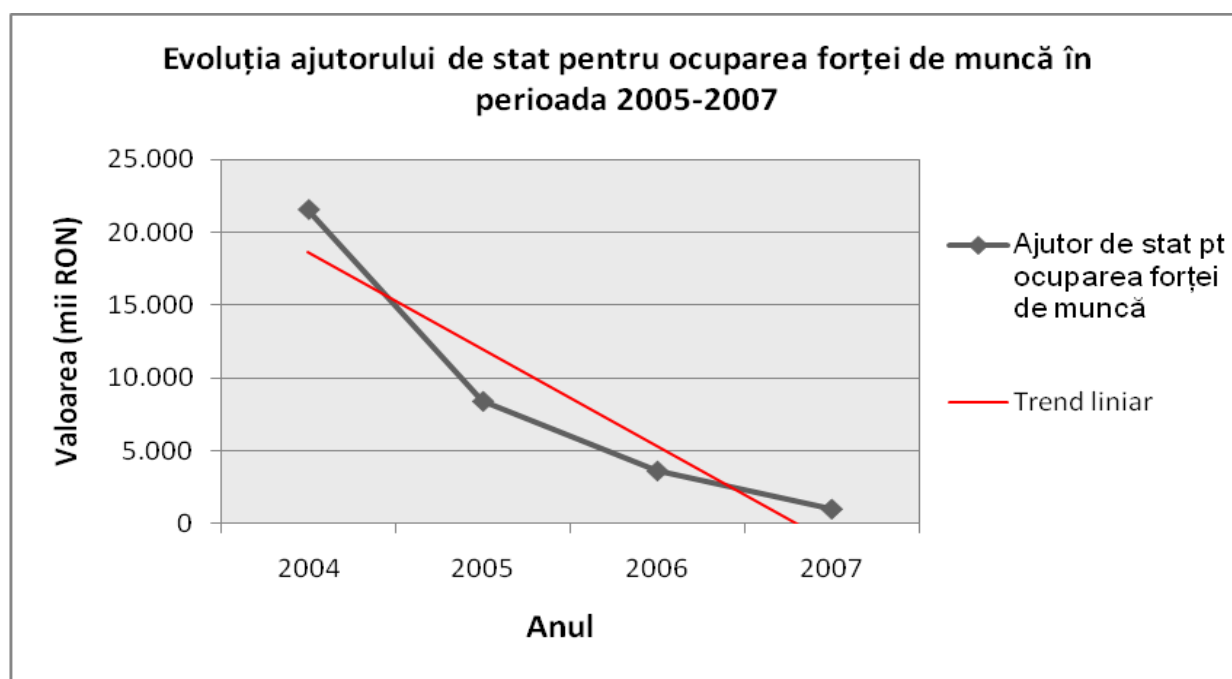
* calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE;

** s-a utilizat deflatorul PIB pentru transformarea în prețuri constante 2004, sursa INSSE (deflator PIB anul 2004=100%; 2005=112,20%; 2006=124,00%; 2007=139,80%);

*** exclusiv agricultură, pescuit și transport

Graficul 6.1.

Evoluția ajutorului de stat pentru ocuparea forței de muncă în perioada 2005 – 2007

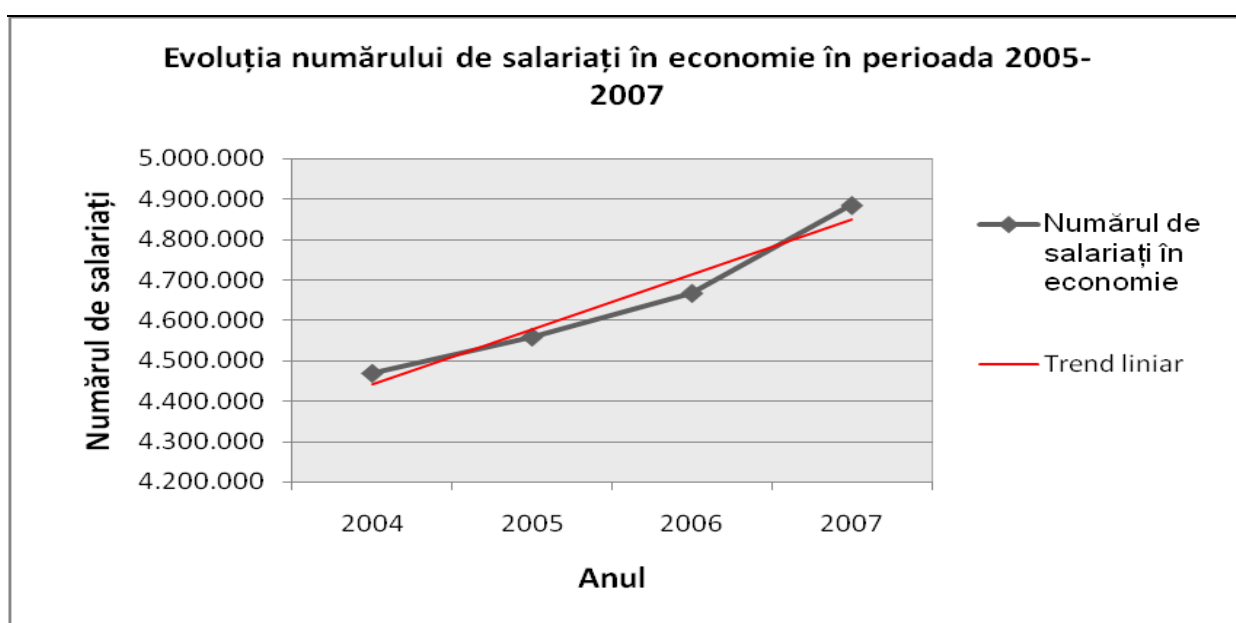
Ajutoarele de stat acordate pentru ocuparea forței de muncă în perioada 2005 - 2007 au înregistrat o evoluție descendentă, având o scădere destul de bruscă în anul 2005 față de anul anterior, atunci când valoarea ajutorului de stat a scăzut la 8.403,07 mii Lei față de 21.571,77 mii Lei (reprezentând o scădere cu 61,05%). În următorii 2 ani, valoarea ajutorului de stat pentru ocuparea forței de muncă a continuat să scadă, ajungând la valoarea de 3.624,78 mii Lei în anul 2006 (o scădere de 56,86% față de anul 2005); în anul 2007 valoarea ajutorului de stat

pentru ocuparea forței de muncă a atins minimul perioadei analizate (1.004,73 mii Lei), scăzând astfel cu 72,28% față de anul 2006.

Valoarea ajutorului de stat pentru ocuparea forței de muncă a scăzut în medie cu 67,22%. Această medie s-a calculat pe baza ajutorului de stat pentru ocuparea forței de muncă exprimat în prețuri constante 2004, pentru ca rezultatele să nu fie influențate de inflație.

Graficul 6.2.

Evoluția numărului de salariați în economie în perioada 2005 - 2007

Evoluția numărului de salariați în economie în perioada analizată a înregistrat o evoluție ușor ascendentă, ritmul de creștere fiind însă unul destul de redus.

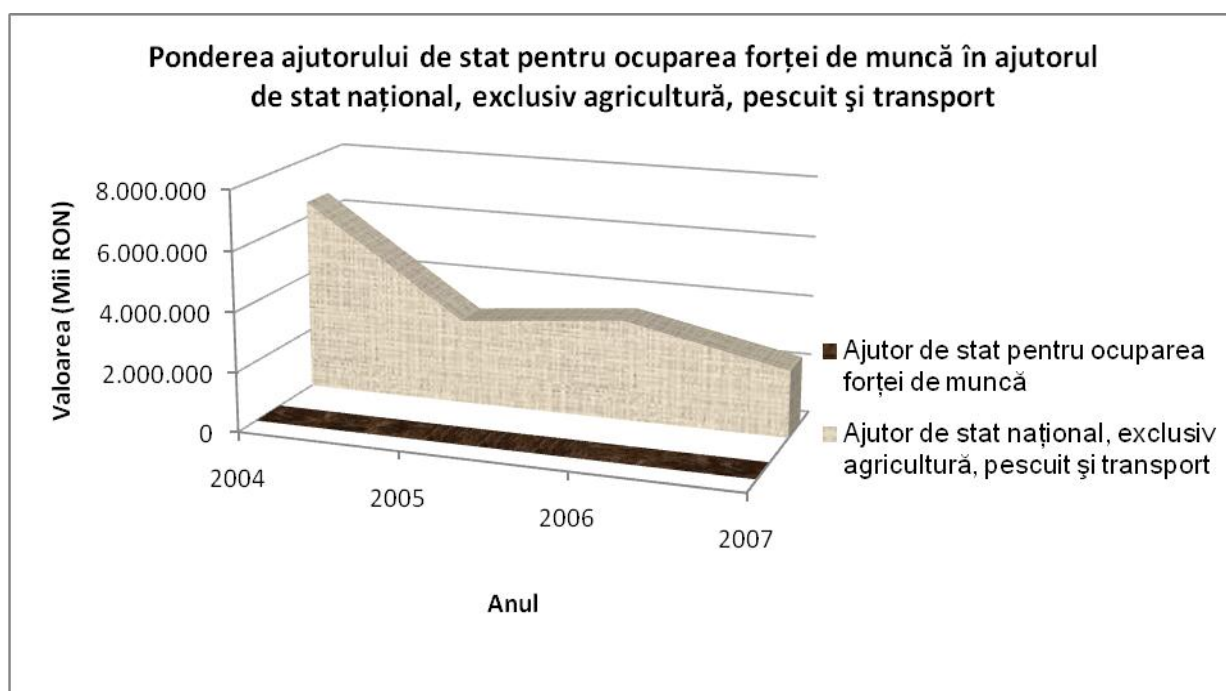
Numărul de salariați în economie a crescut de la 4.468.837 salariați cât se înregistrau în anul 2004 la 4.558.910 salariați în anul 2005, aceasta reprezentând o creștere de doar 2,02%. În anul 2006, numărul de salariați în economie a crescut la 4.667.254 salariați, crescând astfel cu 2,38% față de anul 2005, iar în anul 2007 s-a înregistrat cea mai accentuată creștere

din cadrul perioadei analizate, de 4,67%, ajungându-se astfel la un total de 4.885.319 salariați.

Numărul de salariați a crescut datorită creării de noi locuri de muncă pentru șomeri, datorită realizării unor investiții în imobilizări corporale și necorporale sau datorită angajării de persoane care nu au avut loc de muncă ori a celor care își pierduseră locul de muncă. Toate acestea s-au realizat prin implementarea schemelor de ajutor de stat instituite prin *Legea nr. 76/2002*.

Graficul 6.3.

Ponderea ajutorului de stat pentru ocuparea forței de muncă în ajutorul de stat național, exclusiv agricultură, pescuit și transport

După cum se poate observa în graficul 6.3., ajutorul de stat pentru ocuparea forței de muncă deține o pondere extrem de redusă în cadrul ajutorului de stat național, exclusiv agricultură, pescuit și transport.

Această pondere a înregistrat o evoluție constant descrescătoare, de la 0,29% în anul 2005, ajungând în anul 2007 la doar 0,04% din totalul ajutorului de stat național, exclusiv agricultură, pescuit și transport.

6.2. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE

În perioada 2005 – 2007, instrumentele financiare utilizate pentru stimularea ocupării forței de muncă în România au fost: subvenționarea dobânzii la creditele acordate întreprinderilor mici și mijlocii pentru crearea de noi locuri de muncă, subvenționarea cu 70% a salariilor de bază ale absolvenților instituțiilor de învățământ pe o perioadă de 12 luni de la data angajării, precum și acordarea de subvenții pentru angajarea de persoane cu handicap, pe o durată de 12 luni, cu condiția ca raportul de muncă sau de serviciu să fie menținut cel puțin 2 ani și angajatorul să nu aibă mai mult de 100 de salariați. Această subvenție constă într-o sumă egală cu un salariu minim brut pe țară în vigoare.

Nu au fost identificate alte ajutoare de natură fiscală, acordate în vederea stimulării companiilor de pe piața românească pentru încadrarea în muncă a persoanelor defavorizate social sub forma unor facilități de natura renunțării la venituri din partea statului prin intermediul sistemului fiscal și de asigurări sociale.

CAPITOLUL 7

AJUTORUL DE STAT ACORDAT PENTRU SERVICII FINANCIARE, TURISM, MEDIA ȘI CULTURĂ, ÎN PERIOADA 2005 – 2007

7.1. VOLUM ȘI TENDINȚE

În acest capitol sunt prezentate și analizate ajutoarele de stat acordate în România, în perioada 2005 - 2007, pentru următoarele domenii de activitate:

- Servicii financiare;
- Turism;
- Media și cultură.

Volumul ajutoarelor de stat acordate pentru domeniile mai sus menționate este prezentat în Tabelul 7.1.

Tabel 7.1.

Volumul ajutoarelor de stat acordate pentru servicii financiare, turism, media și cultură

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru turism, servicii financiare, media și cultură	Mii Lei	43.879,05	15.199,95	22.355,38	25.706,96
	Mii Euro	10.825,75	4.194,90	6.342,84	7.702,92
	Mii Lei prețuri constante 2004	43.879,05	13.547,19	18.028,53	18.388,38
Dinamica (2004=100) (Lei prețuri constante 2004)	%	100,00	30,87	41,09	41,91
Ponderea ajutorului de stat acordat pentru sectorul analizat în:					
Ajutorul de stat național*	%	0,67	0,53	0,66	1,14

* Exclusiv agricultura, pescuitul și transporturile

În perioada 2005 - 2007, evoluția generală a valorii ajutoarelor de stat, în prețuri constante, din această grupă a fost crescătoare. Dacă în

anul 2005 valoarea ajutorului de stat a reprezentat aproximativ 31% din cea înregistrată în anul precedent, în următorii doi ani aceasta a crescut, de la 13.547,19 mii Lei în anul 2005 la 18.028,53 mii Lei în anul 2006 și a ajuns în anul 2007 la 18.388,38 mii Lei, reprezentând circa 42% din valoarea înregistrată în anul 2004.

Ponderea ajutorului de stat acordat pentru această grupă în total ajutor de stat național este nesemnificativă (sub 1,2%) și a oscilat între 0,53%, în anul 2005 și 1,14%, în anul 2007.

Ponderea fiecărui domeniu în total grupă este prezentată în Tabelul 7.2.

Tabel 7.2.

Structura ajutoarelor de stat acordate pentru servicii financiare, turism, media și cultură pe fiecare sector în parte

- în procente -

	2004	2005	2006	2007
Ajutor de stat pentru servicii financiare, turism, media și cultură, din care pentru sectorul:	100,00	100,00	100,00	100,00
servicii financiare	1,19	4,36	8,08	0,00
turism	28,22	25,02	25,49	15,24
media și cultură	70,59	70,62	66,43	84,76

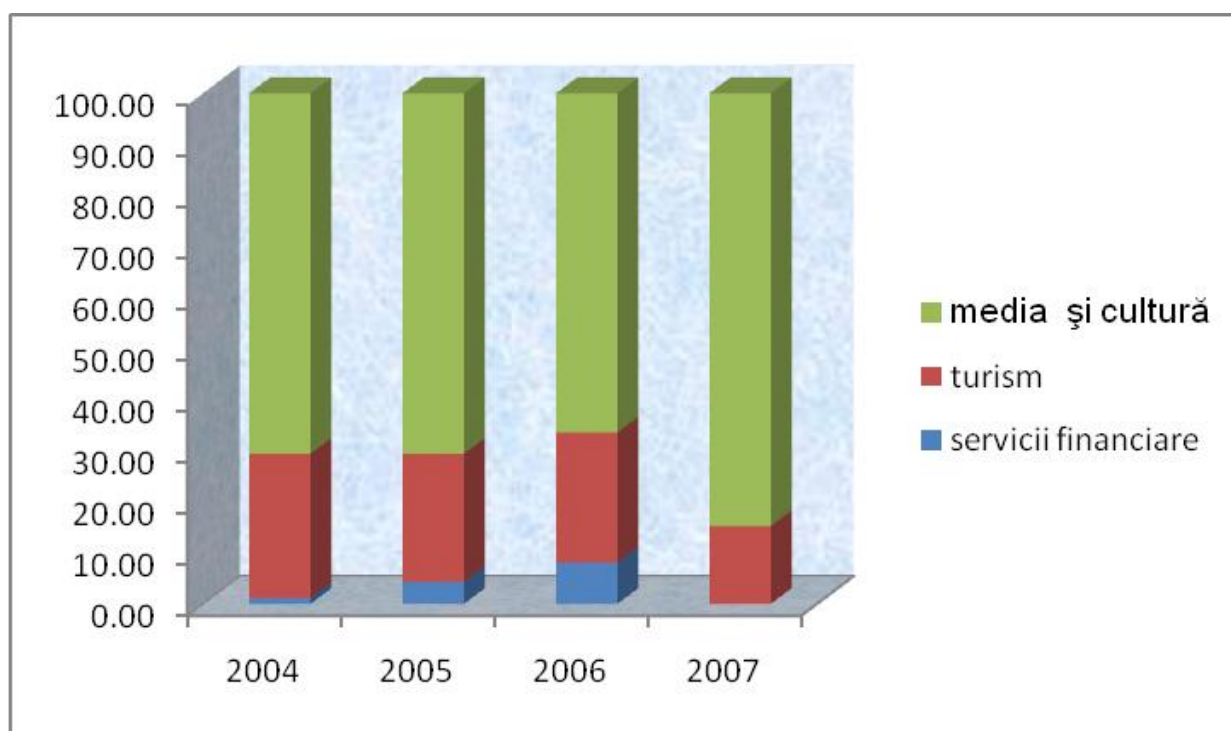
În perioada analizată s-a înregistrat un nivel ridicat al ajutorului de stat acordat în domeniul media și cultură (peste 66%, având și o tendință de creștere până la 84,76% în anul 2007). Din acesta, mai mult de jumătate reprezintă ajutor de stat acordat caselor producătoare implicate în proiecte cinematografice în baza *Legii nr. 630/2002 privind cinematografia*, abrogată de *Ordonanța Guvernului nr. 39/2005*, aprobată prin *Legea nr. 328/2006*.

În schimb ajutorul pentru turism și servicii financiare are o tendință descrescătoare, ajutorul de stat acordat pentru servicii financiare având și ponderea cea mai mică în total, deoarece pe piața serviciilor financiare nu a fost necesară o intervenție susținută a statului.

Grafic, situația se prezintă astfel:

Graficul 7.1.

Structura ajutoarelor de stat acordate pentru servicii financiare, turism, media și cultură în perioada 2005 – 2007

7.2. OBIECTIVELE ALOCĂRII AJUTOARELOR DE STAT ȘI SUBDOMENIILE BENEFICIARE

La nivel comunitar, sectoarele servicii financiare, turism, media și cultură, sunt considerate sensibile din punct de vedere concurențial. Prin urmare, ajutoarele de stat acordate acestor sectoare se află grupate în cadrul obiectivelor sectoriale.

7.2.1. Ajutorul de stat pentru sectorul servicii financiare

În perioada 2005 - 2007, unul dintre sectoarele care a beneficiat de ajutoare de stat este cel al serviciilor financiare. Ajutoarele au fost relativ reduse ca volum, deoarece în urma ajutoarelor semnificative acordate în anul 1999, piața serviciilor financiare s-a reglat și nu a mai fost necesară intervenția statului.

Evoluția ajutoarelor de stat acordate sectorului servicii financiare în perioada 2005 – 2007 este prezentată în Tabelul 7.3.

Tabel 7.3.

Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate pentru servicii financiare în perioada 2005 – 2007

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru servicii financiare	Mii Lei	523,59	662,60	1.805,30	0,00
	Mii Euro	129,18	182,87	512,21	0,00
	Mii Lei prețuri constante 2004	523,59	590,55	1.455,89	0,00
Dinamica (2004 = 100) (lei prețuri constante 2004)	%	100	112,79	278,06	0,00
Ponderea ajutoarelor de stat pentru servicii financiare în:					
Ajutorul de stat național*	%	0,008	0,023	0,053	0,000

* exclusiv agricultură, pescuit și transporturi

Dacă în anul 2005 valoarea ajutorului de stat pentru servicii financiare, în prețuri constante, a crescut foarte puțin față de anul 2004 (cu aproximativ 13%), în anul 2006, ajutoarele de stat sub forma facilităților de natura scutirilor și reducerilor la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente, atribuite agenților economici care își desfășoară activitatea în sectorul serviciilor financiare, au înregistrat cea mai mare valoare, respectiv 1.455,89 mii lei (prețuri constante), ceea ce reprezintă o creștere de 178% față de anul 2004. Actul normativ care a instituit aceste măsuri de ajutor de stat, a fost *Legea nr. 266/2006 pentru aprobarea*

Ordonanței Guvernului nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar - fiscale. În schimb, în anul 2007 nu s-au mai acordat ajutoare de stat pentru acest sector.

Ponderea ajutoarelor de stat pentru servicii financiare în ajutorul de stat național global a fost nesemnificativă (sub 0,1%).

7.2.2. Ajutorul de stat pentru sectorul turism

Evoluția ajutoarelor de stat în domeniul turismului, precum și a principalilor indicatori caracteristici este prezentată în Tabelul 7.4.

Tabel 7.4.

Evoluția ajutoarelor de stat acordate pentru turism în perioada 2005 – 2007

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru turism	Mii Lei	12.381,50	3.803,78	5.699,41	3.917,90
	Mii Euro	3.054,74	1.049,77	1.617,08	1.173,97
	Mii Lei prețuri constante 2004	12.381,50	3.390,18	4.596,30	2.802,50
Dinamica (2004 = 100) (lei prețuri constante 2004)	%	100	27,38	37,12	22,63
Ponderea ajutoarelor de stat pentru turism în:					
Ajutorul de stat național*	%	0,190	0,133	0,168	0,174

* exclusiv agricultură, pescuit și transporturi

În prețuri constante, ajutorul de stat acordat sectorului „turism” a înregistrat, în perioada 2005 - 2007, valori mai mici față de anul 2004, astfel că, nici dacă însumăm valoarea ajutorului de stat acordat în această perioadă, nu se atinge valoarea din anul 2004. O pondere semnificativă în total ajutor de stat acordat acestui sector, în 2005, o au ajutoarele de stat sub forma scutirilor la plata impozitului pe profit acordate în baza *Legii nr. 332/2001 privind promovarea investițiilor directe cu impact semnificativ în economie*. Facilitățile acordate turismului în perioada

analizată au fost de natura scutirilor și reducerilor la plata obligațiilor fiscale, care au fost acordate în baza *Legii nr. 571/2003 privind Codul Fiscal („Impozitul pe clădiri și impozitul pe teren se reduc cu 50% pentru acele clădiri și terenul aferent deținute de persoane juridice, care sunt utilizate exclusiv pentru prestarea de servicii turistice pe o perioadă de maximum 5 luni pe durata unui an calendaristic”)*.

Ponderea ajutorului de stat acordat sectorului turism în ajutorul de stat național global este nesemnificativă (sub 0,2%).

7.2.3. Ajutorul de stat pentru sectorul media și cultură

În perioada analizată au fost identificate și ajutoare de stat acordate sectorului media și cultură.

Evoluția acestor ajutoare de stat este prezentată în Tabelul 7.5.

Tabel 7.5.

Volumul ajutoarelor de stat acordate pentru media și cultură în perioada 2005 –2007

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru media și cultură	Mii Lei	30.973,96	10.733,57	14.850,67	21.789,06
	Mii Euro	7.641,83	2.962,20	4.213,55	6.528,95
	Mii Lei prețuri constante 2004	30.973,96	9.566,46	11.976,35	15.585,88
Dinamica (2004=100) (lei prețuri constante 2004)	%	100	30,89	38,67	50,32
Ponderea ajutoarelor de stat pentru media și cultură în:					
Ajutorul de stat național*	%	0,476	0,375	0,439	0,969

* exclusiv agricultură, pescuit și transporturi

În prețuri constante, valoarea ajutorului de stat acordat în acest domeniu a înregistrat o scădere față de anul 2004, dar dacă în anul 2005 reprezenta doar 31% din valoarea înregistrată în anul precedent, în perioada următoare a crescut, ajungând în anul 2007 la puțin peste 50% din valoarea atinsă în anul 2004.

În anul 2006, Consiliul Concurenței a emis Decizia nr. 6/19.01.2006, prin care a autorizat o schemă de ajutor de stat, pentru cinematografie, având ca obiectiv promovarea culturii și conservarea patrimoniului cultural, schemă inițiată prin proiectul de lege privind aprobarea *Ordonanței Guvernului nr. 39/2005*. Este important de menționat faptul că, ajutoarele acordate în baza O.G. nr. 39/2005 pe fiecare beneficiar în parte, s-au situat sub pragul minim prevăzut de reglementările legale în vigoare privind ajutorul de stat.

Ponderea maximă deținută de ajutoarele de stat acordate în sectorul media și cultură în ajutorul de stat național a fost înregistrată în anul 2007 (aproximativ 1%), în anii anteriori înregistrându-se ponderi de 0,44% în 2006, respectiv 0,38% în 2005.

7.3. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE

Instrumentele financiare utilizate în vederea acordării ajutoarelor de stat în sectoarele servicii financiare, turism, media și cultură sunt prezentate în Tabelul 7.6.

Tabel 7.6.

Structura ajutoarelor de stat acordate pentru sectoarele servicii financiare, turism, media și cultură în funcție de natura ajutorului, în perioada 2005 – 2007

- în procente -

Natura ajutorului de stat	2004	2005	2006	2007
A1 - subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile, din care pentru:	17,83	54,42	64,41	84,76
➤ servicii financiare	0,00	0,00	0,00	0,00
➤ turism	0,00	0,00	0,00	0,00
➤ media și cultură	17,83	54,42	64,41	84,76
A2 - scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale, din care pentru:	10,05	25,89	16,07	15,24
➤ servicii financiare	0,00	0,00	0,00	0,00
➤ turism	10,046	24,73	15,41	15,24
➤ media și cultură	0,002	1,16	0,66	0,00
B1 - participarea cu capital a statului	0,00	0,00	0,00	0,00
C2 - scutiri și reduceri la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente, din care pentru:	72,12	19,70	19,52	0,00
➤ servicii financiare	1,19	4,36	8,08	0,00
➤ turism	18,17	0,30	10,08	0,00
➤ media și cultură	52,76	15,04	1,36	0,00
D1 - acordarea de garanții de stat	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00

Din analiza datelor prezentate în tabel rezultă că, la nivelul anilor 2005 - 2007, acordarea ajutoarelor de stat a constat, în special, în subvenții, alocații, prime, dobânzi subvenționate și alte sume nerambursabile, valoarea acestora crescând de la an la an. Astfel, dacă în anul 2005 ajutoarele de stat acordate sub forma subvențiilor, alocațiilor etc. reprezentau aproximativ 55% din totalul ajutorului de stat acordat, în anul 2007 acestea au ajuns la peste 84% din total. Se observă, totodată, că ajutoarele sunt acordate, în proporție de 100%, domeniului media și cultură. În această categorie au fost încadrate și creditele nerambursabile acordate în baza *Legii nr. 630/2002 privind cinematografia*, abrogată de *Ordonanța Guvernului nr. 39/2005*, aprobată prin *Legea nr. 328/2006*.

. Scutirile și reducerile la plata obligațiilor fiscale au înregistrat procente din ce în ce mai mici de la an la an, și au fost acordate în marea majoritate sectorului turism. Scutirile și reducerile la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente au cunoscut și acestea o scădere, ajungând ca în anul 2007 să nu mai fie acordate ajutoare de stat sub această formă. Celelalte instrumente financiare nu sunt utilizate deloc în sprijinirea domeniilor analizate.

Tabel 7.7.

Ajutorul de stat pentru servicii financiare, turism, media și cultură. Sume anuale și dinamica în funcție de natura ajutorului, în perioada 2005 – 2007

	UM	2004	2005	2006	2007
1. Cheltuieli bugetare (A1+B1)					
- prețuri curente	Mii Lei	7.823,24	8.271,10	14.400,06	21.789,06
	Mii Euro	1.930,13	2.282,67	4.085,70	6.528,95
- pondere în total grupă	%	17,83	54,42	64,41	84,76
prețuri constante 2004	Mii Lei	7.823,24	7.371,75	11.612,95	15.585,88
dinamica (2004 = 100)	%	100	94,23	148,44	199,23
2. Renunțare la venituri (A2+C1+C2+D1)					
- prețuri curente	Mii Lei	36.055,80	6.928,85	7.955,32	3.917,90
	Mii Euro	8.895,62	1.912,24	2.257,14	1.173,97
- pondere în total grupă	%	82,17	45,58	35,59	15,24
prețuri constante 2004	Mii Lei	36.055,80	6.175,45	6.415,58	2.802,50
dinamica (2004 = 100) (lei prețuri constante 2004)	%	100	17,13	17,79	7,77
din care : 2.1. Prin sistemul fiscal și al asigurărilor sociale (A2+C2)					
- prețuri curente	Mii Lei	36.055,80	6.928,85	7.955,32	3.917,90
	Mii Euro	8.895,62	1.912,24	2.257,14	1.173,97
- pondere în total grupă	%	82,17	45,58	35,59	15,24
prețuri constante 2004	Mii Lei	36.055,80	6.175,45	6.415,58	2.802,50
dinamica (2004 = 100) (lei prețuri constante 2004)	%	100	17,13	17,79	7,77

Din analiza datelor prezentate în tabel a rezultat că ponderea cheltuielilor bugetare, în totalul ajutorului de stat acordat pentru aceste sectoare, a crescut de la 54,42% în 2005 la 64,41% în 2006, înregistrând nivelul maxim de 84,76% în anul 2007. Această situație este justificată de creșterea semnificativă a valorii creditelor nerambursabile acordate de către Consiliul Național al Cinematografiei pentru producția de filme.

În cazul ajutoarelor de stat de natura renunțării statului la unele venituri s-a constatat o tendință descrescătoare. Ponderea înregistrată în 2005 de 45,58%, respectiv de 35,59% în 2006 este aproape jumătate față de cea înregistrată în anul 2004, ca în anul 2007 să ajungă la 15,24%.

Singura modalitate prin care au fost acordate ajutoarele de stat de natura renunțării statului la unele venituri a fost prin sistemul fiscal și al asigurărilor sociale.

CAPITOLUL 8

AJUTORUL REGIONAL

Ajutorul regional, așa cum este definit în Art. 87 (3) (a) și (c) din Tratatul CE, este ajutorul de stat acordat de către un stat membru în scopul de a asigura dezvoltarea economică a anumitor zone dezavantajate din cadrul Uniunii Europene. Acest ajutor constă, mai ales, în ajutor pentru realizarea investițiilor, direcționat către anumite regiuni în scopul redresării disparităților regionale. De aceea, Art. 87 (3) (a) din Tratatul CE prevede că ajutorul pentru susținerea dezvoltării economice a zonelor/regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care rata șomajului este foarte ridicată, poate fi considerat compatibil cu piața comună.

Această derogare are în vedere numai zonele/regiunile unde situația economică este extrem de nefavorabilă în comparație cu Uniunea Europeană considerată ca un întreg, adică, în concordanță cu Liniile directoare privind ajutorul regional, regiunile cu PIB pe cap de locuitor mai mic de 75% față de media UE. Prevederile Art. 87 (3) (c) din Tratatul CE se referă la ajutoarele acordate pentru susținerea dezvoltării anumitor zone economice dezavantajate în comparație cu nivelul mediu al țării respective.

Un studiu statistic efectuat la nivelul Uniunii Europene arată că în perioada 2000 - 2006, 52,2% din populația Uniunii Europene (la nivelul de 25 state membre) locuia în regiuni eligibile pentru ajutor de stat regional. 34,2% din populația UE-25 se află în regiunile considerate dezavantajate în comparație cu media comunitară UE-25, fiind astfel eligibile pentru ajutor regional încadrat în prevederile Art. 87 (3) (a) din Tratatul CE, și chiar la un nivel înalt al intensității (30-50%). Ceilalți 18% trăiau în regiuni mai puțin dezavantajate și erau eligibili pentru ajutor regional încadrat în prevederile

Art. 87 (3) (c) din Tratat, cu o intensitate mai joasă cuprinsă între 10% și 20%.

După 1 ianuarie 2007, în urma aderării României și Bulgariei (înainte de elaborarea noii hărți regionale), populația care trăiește în zonele asistate a crescut la 55,1% din populația Uniunii Europene (formată din 27 state membre). Acest lucru se datorează faptului că regiunile de nivel NUTS-II ale acestor state membre au un PIB sub nivelul de 75% din media comunitară.

O comparație realizată între statele membre UE, mai exact a regiunilor statelor membre care intră sub incidența prevederilor Art. 87 (3) (a) și Art. 87 (3) (c) în perioadele 2000 - 2006 și 2007 - 2013 arată că întreg teritoriul României este eligibil pentru ajutorul de stat regional ce intră sub incidența Art. 87 (3) (a).

Politica de dezvoltare regională în țara noastră a fost reglementată inițial prin prevederile Legii nr. 151/1998 privind dezvoltarea regională în România, abrogată ulterior de prevederile Legii nr. 315/2004.

Conform prevederilor acestui act normativ, politica de dezvoltare regională reprezintă *„ansamblul politicilor elaborate de Guvern prin organele administrației publice centrale, de autoritățile administrației publice locale și organismele regionale specializate, cu consultarea partenerilor socio-economici implicați, în scopul asigurării creșterii economice și dezvoltării sociale echilibrate și durabile ale unor arii geografice constituite în regiuni de dezvoltare, al îmbunătățirii competitivității internaționale a României și al reducerii decalajelor economice și sociale existente între România și statele membre ale Uniunii Europene”*.

Obiectivele de bază ale politicii de dezvoltare regională în România sunt: diminuarea dezechilibrelor regionale existente, recuperarea accelerată a întârzierilor în domeniul economic și social a zonelor mai puțin dezvoltate, corelarea politicilor sectoriale guvernamentale la nivelul regiunilor prin stimularea inițiativelor și prin valorificarea resurselor locale și regionale, stimularea cooperării interregionale, interne și internaționale, transfrontaliere, inclusiv în cadrul euroregiunilor.

Tabel 8.1.

Evoluția ajutoarelor regionale acordate în România în perioada 2005 – 2007

- Mii Lei (prețuri curente) -

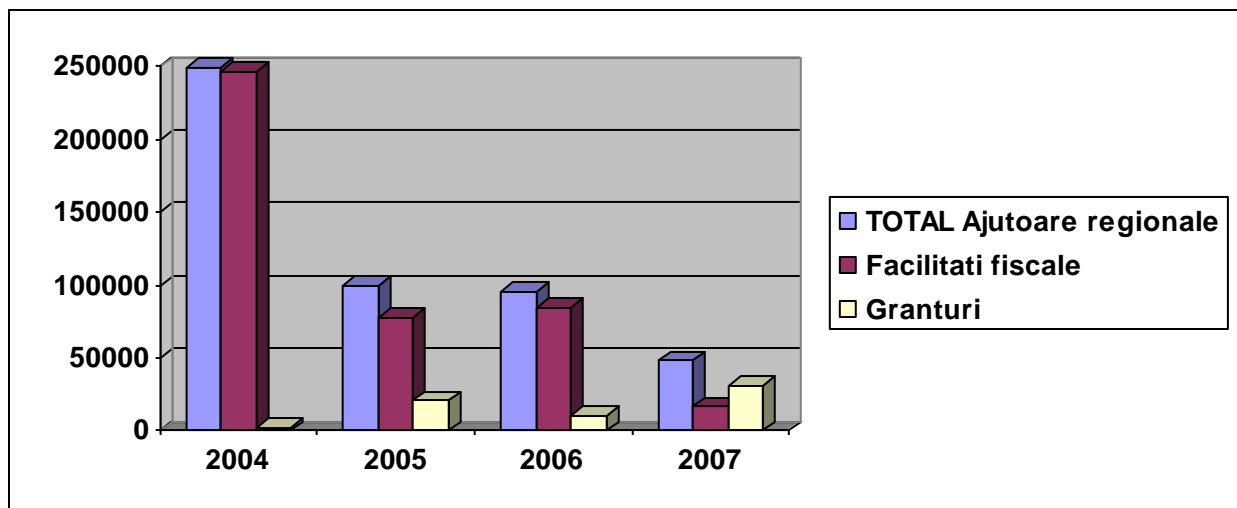
	2004	2005	2006	2007
TOTAL ajutoare regionale, din care :	249.353,65	99.644,90	95.393,56	48.526,58
Facilități fiscale	245.957,21	77.390,62	84.303,27	17.049,55
Granturi	2.098,48	20.943,60	10.959,36	31.477,03

Situația ajutoarelor regionale acordate în România în perioada 2004-2007 prezentată în tabelul 8.1. în prețuri curente, arată tendința de scădere a volumului acestor ajutoare, de la 99.644,90 mii Lei la aproape jumătate – 48.526,58 mii Lei, tendință datorată faptului că în marea lor majoritate aceste ajutoare au fost acordate sub forma facilităților fiscale.

Începând cu anul 2007, au fost inițiate scheme noi de ajutoare de stat având obiectivul regional în deplină concordanță cu prevederile comunitare și care vor schimba structura ajutoarelor regionale din România în ceea ce privește natura acestora.

Graficul 8.1.

Evoluția ajutoarelor regionale acordate în România în perioada 2005 - 2007

În cadrul politicii de dezvoltare regională promovată în prezent în România, politica zonelor defavorizate reprezintă o componentă distinctă. Ea este determinată de existența unor zone care sunt dezavantajate din punct de vedere economic, structural, poziție geografică, etc. și care sunt identificate în scopul luării unor măsuri specifice care să ajute la redresarea lor.

Cadrul legal a fost stabilit în 1998 prin adoptarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 24/1998 privind regimul zonelor defavorizate. Scopul acestei politici constă în sprijinirea refacerii economice a zonelor rămase mult în urmă în ceea ce privește nivelul lor de dezvoltare, prin acordarea de facilități fiscale și financiare în scopul atragerii de investiții în zonele afectate. Declararea și delimitarea zonelor defavorizate se fac prin hotărâre a Guvernului. Astfel, începând cu anul 1998 și până în prezent au fost declarate 38 de zone defavorizate, a căror durată de existență este între 3 și 10 ani.

Tabel 8.2.**Principalele scheme de ajutor regional**

- Mii Lei (prețuri curente) -

Ajutoare regionale	2004	2005	2006	2007
Zone Defavorizate	223.185,30	64.367,00	74.858,35	9.365,39
Pondere in total ajutor regional	89,50%	64,60%	78,50%	19,30%
Zone Libere	14.277,71	3.868,13	3.066,63	1.503,70
Pondere in total ajutor regional	5,70%	3,90%	3,20%	3,10%
Parcuri industriale	2.416,27	4.241,13	2.574,31	0,00
Pondere in total ajutor regional	1%	4,20%	2,70%	0%
Codul Fiscal – art. 286	0,00	7.975,24	6.182,47	6.180,46
Pondere in total ajutor regional	0%	8,00%	6,50%	12,70%
Munții Apuseni și Rezervația Biosferei “Delta Dunării”	7.672,30	208,10	192,48	0,00
Pondere in total ajutor regional	3,00%	0,20%	0,20%	0%
Scheme de ajutor de stat instituite de Ministerul Mediului prin A.F.M.	0,00	0,00	0,00	10.215,63
Pondere in total ajutor regional	0%	0%	0%	21,00%

În Tabelul 8.2. se poate observa evoluția ajutoarelor regionale acordate în zonele defavorizate, în sensul reducerii volumului acestora, de la 64.367,0 mii Lei în 2005 la 9.365,39 mii Lei în 2007, fapt datorat anulării unor facilități fiscale începând cu anul 2005, stopării ajutoarelor pentru agenții economici care au atins limita maximă admisă a intensității ajutorului primit precum și încheierii duratei de existență a unor zone defavorizate.

Între ajutoarele regionale acordate în țara noastră înainte de 1 ianuarie 2007 și care se continuă și în prezent, se numără și cele inițiate prin prevederile Legii nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere și ale O.G. nr. 65/2001 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale.

Ajutoarele destinate agenților economici care își desfășoară activitatea în zonele libere au o pondere relativ constantă în cadrul ajutorului regional, peste 3%; în valoare absolută au scăzut sub jumătate,

de la 3.868,13 mii Lei în 2005 la 1.503,70 mii Lei în 2007. Aceste ajutoare au fost acordate în baza prevederilor Legii nr. 84/1992 sub forma scutirii/reducerii de la plata impozitului pe profit și au fost treptat înlocuite cu diminuarea redevenței (prin prevederile H.G. nr. 1900/2004 privind compatibilizarea ajutoarelor de stat existente, acordate în temeiul Legii nr. 84/1992) pe care agenții economici o plătesc conform contractelor de concesiune perfectate cu administrațiile zonelor libere, acordate până la limita maximă a intensității, măsură valabilă până la 31 decembrie 2011.

Ajutoarele de stat pentru parcurile industriale, deși au crescut în 2005 până la 4.241,13 mii Lei, ulterior au avut o tendință de scădere. Aceste ajutoare s-au acordat în baza prevederilor O.G. nr. 65/2001 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale, a prevederilor H.G. nr. 1116/2001 privind aprobarea structurii, indicatorilor și fondurilor aferente programelor care se experimentează și se finanțează din bugetul Ministerului Dezvoltării și Prognozei în anul 2001, precum și a prevederilor din Codul Fiscal (Legea nr. 571/2003), ajutoare pentru care Consiliul Concurenței a emis decizii de autorizare.

Pentru perioada septembrie 2007 - 31 decembrie 2013, Ministerul Internelor și Reformei Administrative a inițiat o schemă de ajutor de stat regional acordat pentru investiții în parcurile industriale, schemă exceptată de la notificare care se așteaptă să producă efecte în anul 2008.

Tot în categoria ajutoarelor regionale au fost încadrate și ajutoarele acordate în baza prevederilor art. 286 din Codul Fiscal, sub forma scutirii/reducerii de la plata impozitului pe clădiri și a impozitului pe teren pentru persoanele juridice care efectuează investiții de peste 500.000 Euro. Deși ponderea lor s-a dublat în anul 2007 față de anul 2006, acestea au rămas constante în ultimii ani – cca. 6 mil. Lei.

Ajutoarele de stat inițiate prin prevederile art.10 din O.G. nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei „Delta Dunării” și continuate în prevederile art. 38 (2) din Codul Fiscal, s-au acordat până la 31.12.2006, înregistrând o tendință descrescătoare, până la valori ne semnificative de 0,2 mil. Lei.

În anul 2006, Ministerul Mediului a inițiat o serie de scheme de ajutor de stat regional, autorizate de către Consiliul Concurenței, pentru proiecte prin care se urmărește realizarea unor investiții ce vor contribui la creșterea calității mediului înconjurător. După 1 ianuarie 2007, finanțarea s-a realizat în baza schemelor de ajutor de stat regional exceptate de la notificare, întocmite conform prevederilor Regulamentului CE nr. 1628/2006 privind aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor naționale pentru investiții regionale și transmise spre informare Comisiei Europene. Sprijinul financiar în cadrul acestor scheme, se acordă operatorilor economici, întreprinderi mari sau IMM-uri, sub formă de finanțare nerambursabilă. În anul 2007 s-au acordat peste 10 mil. Lei.

Tabel 8.3.

Ponderea ajutoarelor regionale în ajutorul de stat total (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)

- Mii Lei (prețuri curente) -

	2004	2005	2006	2007
Ajutorul de stat total	6.510.497,14	2.860.438,24	3.383.648,79	2.248.763,58
Ajutoarele regionale	249.353,65	99.644,90	95.393,56	48.526,58
Ponderea ajutoarelor regionale în total ajutor de stat	3,83%	3,48%	2,82%	2,16%

Ponderea redusă, și totodată, din ce în ce mai scăzută a ajutoarelor regionale înregistrată în perioada 2005 - 2007, reflectată în Tabelul 8.3., este motivată de trecerea de la un sistem de acordare a ajutoarelor de stat

bazat mai mult pe facilități fiscale, la un nou sistem compatibil cu piața comunitară, bazat pe granturi acordate atât din fonduri naționale cât și din fonduri comunitare. Efectele produse prin aplicarea noilor scheme de ajutoare regionale se vor resimți abia în perioada următoare.

Tocmai de aceea, necesitatea reducerii decalajului economic existent nu numai între diferitele regiuni ale țării, dar și față de statele membre UE, constituie principalul argument pentru care ajutoarele regionale trebuie acordate în continuare în România.

CAPITOLUL 9

AJUTORUL DE MINIMIS ÎN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007

9.1. CARACTERIZARE GENERALĂ

Raportul privind ajutoarele de stat acordate în România în perioada 2005 – 2007 cuprinde totalitatea măsurilor identificate pentru această perioadă, inclusiv măsurile de ajutor a căror valoare se situează sub pragul de minimis prevăzut de legislația europeană în vigoare.

Începând cu data de 1 ianuarie 2007, în România, toate schemele de minimis și ajutoarele individuale de minimis sunt acordate în conformitate cu prevederile *Regulamentului (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei Europene din 15 decembrie 2006, privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor de minimis*.

Ajutoarele de stat care respectă prevederile regulii de minimis nu sunt supuse obligației de notificare către Comisia Europeană, dar conform prevederilor art. 6 din Ordonanța de Urgență nr. 117 din 21 decembrie 2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, schemele de minimis trebuie transmise spre informare Consiliului Concurenței, în termen de 15 zile de la data adoptării.

Domeniul de aplicare al Regulamentului Comisiei Europene privește întreprinderile din toate sectoarele economice, cu excepția:

- a) ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectoarele pescuitului și acvaculturii, reglementate de Regulamentul (CE) nr. 104/2000 al Consiliului¹⁵;

¹⁵ Regulamentul Consiliului (CE) nr. 104/2000 din 17 decembrie 1999 privind organizarea comună a piețelor produselor piscicole și de acvacultură (Council Regulation (EC) No 104/2000 of 17 December 1999 on the common organisation of the markets in fishery and aquaculture products)

- b) ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în producția primară de produse agricole, astfel cum sunt enumerate în anexa I din Tratat;
- c) ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în transformarea și comercializarea produselor agricole, astfel cum sunt enumerate în anexa I din Tratat, în următoarele cazuri:
- atunci când valoarea ajutorului este stabilită pe baza prețului sau a cantității produselor în cauză achiziționate de la producătorii primari sau introduse pe piață de întreprinderile în cauză;
 - atunci când ajutorul este condiționat de transferarea lui parțială sau integrală către producătorii primari;
- d) ajutoarelor destinate activităților legate de export către țări terțe sau către state membre, respectiv ajutoarelor legate direct de cantitățile exportate, ajutoarelor destinate înființării și funcționării unei rețele de distribuție sau destinate altor cheltuieli curente legate de activitatea de export;
- e) ajutoarelor subordonate folosirii mărfurilor naționale în locul celor exportate;
- f) ajutoarelor acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul cărbunelui, în sensul Regulamentului (CE) nr. 1407/2002¹⁶;
- g) ajutoarelor pentru achiziția de vehicule de transport rutier de mărfuri, acordate întreprinderilor care efectuează transport rutier de mărfuri în numele terților;
- h) ajutoarelor acordate întreprinderilor aflate în dificultate.

¹⁶ Regulamentul Consiliului nr. 1407/2002 din 23 iulie 2002 privind ajutorul de stat pentru industria cărbunelui (Council Regulation (EC) No. 1407/2002 of 23 July 2002 on State aid to the coal industry)

Totodată, valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei întreprinderi nu trebuie să depășească pragul de 200.000 Euro pe durata a trei exerciții fiscale.

Valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei întreprinderi care își desfășoară activitatea în sectorul transportului rutier nu poate să depășească pragul de 100.000 Euro pe durata a trei exerciții fiscale.

Aceste plafoane se aplică indiferent de forma ajutorului de minimis sau de obiectivul urmărit la acordarea ajutorului și indiferent dacă ajutorul acordat de statul membru este finanțat în totalitate sau parțial din resurse de origine comunitară.

Evoluția nivelului și a dinamicii ajutorului de minimis în România, în perioada 2005 – 2007 este redată în Tabelul 9.1.

Tabel 9.1.

Ajutorul de minimis identificat la nivel național

	2004	2005	2006	2007
Ajutorul de minimis exprimat în:				
Mii Lei prețuri curente	555,34	117,38	5.176,89	67.126,77
Mii Euro prețuri curente*	137,01	32,39	1.468,83	20.114,10
Mii Lei prețuri constante 2004**	555,34	104,62	4.174,91	48.016,29
Dinamica %	100,00	21,14	932,20	12.087,51
Pondere ajutorului de minimis în total ajutor de stat național % (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)	0,01	0,004	0,15	2,99

* calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE;

** s-a utilizat deflatorul PIB pentru transformarea în prețuri constante 2004, sursa INSSE (deflator PIB anul 2004=100%; 2005=112,20%; 2006=124,00%; 2007=139,80%);

9.2. DOMENIILE BENEFICIARE ALE AJUTORULUI DE MINIMIS

În România, în perioada analizată (2005 – 2007) au fost acordate ajutoare de minimis, în principal, în domeniul creării și dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii, de către Ministerul Întreprinderilor Mici și Mijlocii, Comerțului și Mediului de Afaceri, pe diverse scheme de ajutor de minimis, dintre care: *„Programul național multianual pe perioada 2002 - 2009 de susținere a investițiilor realizate de către întreprinderi nou-înființate și microîntreprinderi, precum și a investițiilor de modernizare/retehnologizare a întreprinderilor mici și mijlocii”*, *„Programul pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin fonduri în limita sumelor plătite pentru profitul brut reinvestit”* și *„Programul de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață”*.

Tot în această perioadă, ajutoare de minimis au mai fost acordate de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă prin schema de minimis (numai pentru anul 2007), inițiată în baza Legii nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă – art. 86, pentru crearea de noi locuri de muncă prin înființarea și dezvoltarea de întreprinderi mici și mijlocii, unități cooperatiste, asociații familiale, precum și activități independente desfășurate de persoane fizice autorizate care se pot acorda, din bugetul asigurărilor pentru șomaj, sau prin credite în condiții avantajoase.

Administrația Fondului pentru Mediu a acordat ajutoare de minimis în cadrul anumitor proiecte, dintre care amintim *„Proiectul privind gestionarea deșeurilor lemnoase și a rumegușului provenite de la exploatarea forestiere, pomicole și din industria de prelucrare a lemnului”*, precum și *„Proiectul privind epurarea apelor uzate orășenești”*.

Evoluția distribuției ajutorului de minimis pe domenii este prezentată în Tabelul 9.2.

Tabel 9.2.

Volumul ajutoarelor de minimis acordate pe principalele domenii beneficiare în România, în perioada 2005 - 2007*

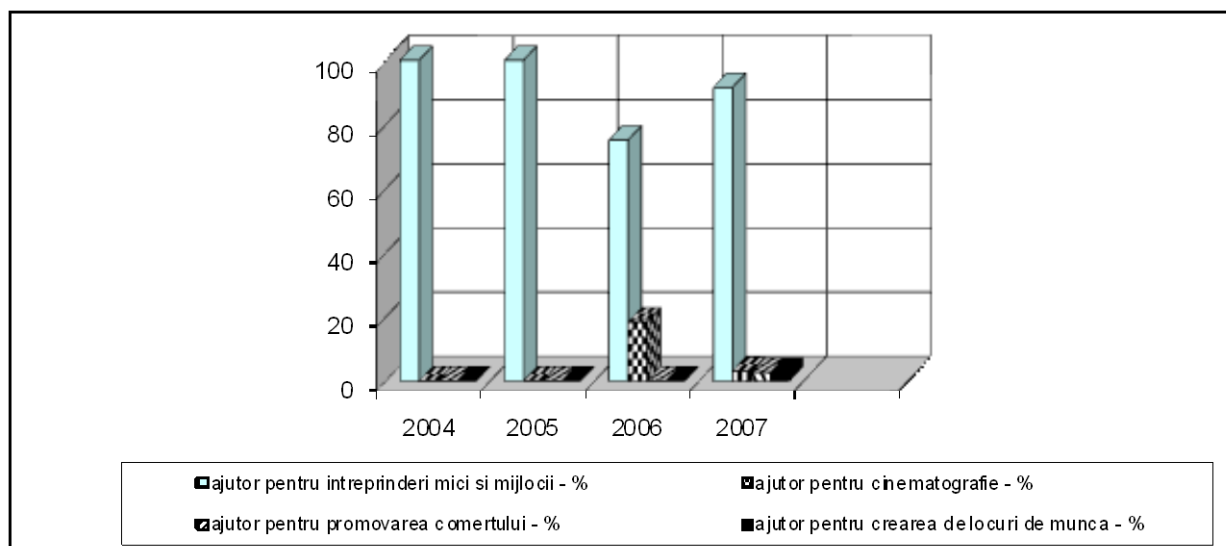
	UM	2004	2005	2006	2007
Ajutor de minimis din care pentru:	Mii Lei prețuri curente	555,34	117,38	5.176,89	67.126,77
	Mii Euro	137,01	32,39	1.468,83	20.114,10
	%	100,0	100,0	100,0	100,0
întreprinderi mici și mijlocii	Mii Lei	555,34	117,38	3.887,95	61.445,40
	Mii Euro	137,01	32,39	1.103,12	18.411,71
	%	100,00	100,00	75,10	91,54
cultură (cinematografie)	Mii Lei	0,00	0,00	949,00	2.050,22
	Mii Euro	0,00	0,00	269,26	614,33
	%	0,00	0,00	18,33	3,05
promovarea comerțului	Mii Lei	0,00	0,00	0,00	1.822,94
	Mii Euro	0,00	0,00	0,00	546,23
	%	0,00	0,00	0,00	2,72
creare locuri de muncă	Mii Lei	0,00	0,00	0,00	1.808,21
	Mii Euro	0,00	0,00	0,00	541,82
	%	0,00	0,00	0,00	2,69
protecția mediului înconjurător	Mii Lei	0,00	0,00	339,94	0,00
	Mii Euro	0,00	0,00	96,45	0,00
	%	0,00	0,00	6,57	0,00

Din analiza datelor prezentate în tabel, rezultă că în anul 2007, cea mai mare pondere este deținută de ajutoarele de minimis acordate pentru întreprinderi mici și mijlocii (91,54%), urmată de cele acordate în domeniul culturii (cinematografiei) (3,05%), pentru promovarea comerțului (2,72%) și crearea de locuri de muncă (2,69%).

Structura ajutorului de stat acordat pe principalele domenii beneficiare este prezentată în Graficul 9.1.

Graficul 9.1.

Evoluția structurii ajutorului de minimis pe principalele domenii beneficiare*

* ponderea fiecărui domeniu beneficiar în total ajutor de minimis (prețuri curente)

9.2.1. Instrumente financiare utilizate

Ajutoarele de minimis acordate în anul 2007 au îmbrăcat diverse forme dintre care amintim: ajutoare de minimis sub forma unor granturi sau sume nerambursabile, credite cu dobândă subvenționată.

Regulamentul (CE) 1998/2006 trebuie aplicat numai ajutoarelor de minimis care respectă principiul transparenței, luând în considerare numai ajutoarele pentru care este posibil să se calculeze în prealabil echivalentul ajutorului brut, fără a fi necesar să se efectueze o evaluare a riscului. Acest fapt implică restricționarea anumitor forme de ajutor, ca de exemplu în cazul garanțiilor.

În cursul anului 2007 au fost inițiate un număr de 24 de scheme de minimis, care au fost transmise spre informare și consultare Consiliului Concurenței. Dintre acestea, s-au acordat ajutoare în anul 2007 numai în baza a 8 scheme de minimis, celelalte urmând a produce efecte în perioada următoare.

CAPITOLUL 10

AJUTORUL DE STAT ACORDAT ÎN SECTORUL TRANSPORTURI, ÎN PERIOADA 2004 – 2006

10.1. VOLUM ȘI TENDINȚE ÎNREGISTRATE

Transporturile reprezintă un domeniu important ce influențează toate laturile vieții economico-sociale, iar dezvoltarea armonioasă a acestora constituie un obiectiv important al politicii economice a statului.

În România, sectorul transporturi este diversificat, fiind necesară o îmbunătățire a infrastructurii în conformitate cu standardele europene. De aceea, modernizarea este o necesitate în vederea dezvoltării economice și interoperabilității europene.

Alocarea de fonduri publice pentru susținerea activităților de transport reprezintă o prioritate, întrucât costurile investiționale sunt mari, iar recuperarea acestora solicită un timp îndelungat.

Volumul ajutoarelor de stat acordate în România în perioada 2005 - 2007 și principalii indicatori care reflectă caracteristicile înregistrate de aceste ajutoare, sunt prezentate în Tabelul 10.1.

Tabel 10.1.**Volumul ajutoarelor de stat acordate în transporturi în perioada 2005 – 2007**

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru transporturi	Mii Lei	1.528.794,89	1.403.519,82	2.148.371,88	1.993.450,08
	Mii Euro	377.181,18	387.344,79	609.553,66	597.324,21
	Mii Lei prețuri constante 2004	1.528.794,89	1.250.908,93	1.732.557,97	1.425.929,96
Dinamică (an 2004 = 100)	%	100,00	81,82	138,50	82,30
Cuantumul anual al ajutorului de stat pe salariat din transporturi	Lei/salariat	6.222,20	5.686,87	8.678,89	7.847,61
	Euro/salariat	1.535,13	1.569,47	2.462,45	2.351,48
Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi în:					
Ajutorul de stat național (inclusiv agricultura, piscicultura și transporturi)	%	14,96	25,37	32,47	25,14

Ajutorul de stat acordat sectorului transporturi a înregistrat o tendință generală crescătoare în perioada 2005 - 2007, de la 1.403.519,82 mii lei în 2005 la 1.993.450,08 mii lei în 2007, cu un vârf înregistrat în 2006 de 2.148.371,88 mii lei. Această tendință se observă și în dinamica ajutoarelor de stat, respectiv 82,3% în 2007, față de 81,82% în 2005 și cu o creștere în 2006 de 138,5%, ponderi raportate la anul de bază 2004.

În ceea ce privește ponderea ajutorului de stat acordat sectorului transporturi în valoarea totală a ajutorului de stat național (inclusiv agricultura, piscicultura și transporturi), se constată o creștere semnificativă în anul 2006, respectiv o pondere de 32,47%, față de 25,37% în 2005 și 25,14% în 2007.

Evoluția ajutoarelor de stat acordate pe subdomenii ale sectorului transporturi diferă de la un subdomeniu la altul, însă ponderea importantă o dețin transporturile feroviare, aceasta fiind prezentată în Tabelul 10.2.

Tabel 10.2.

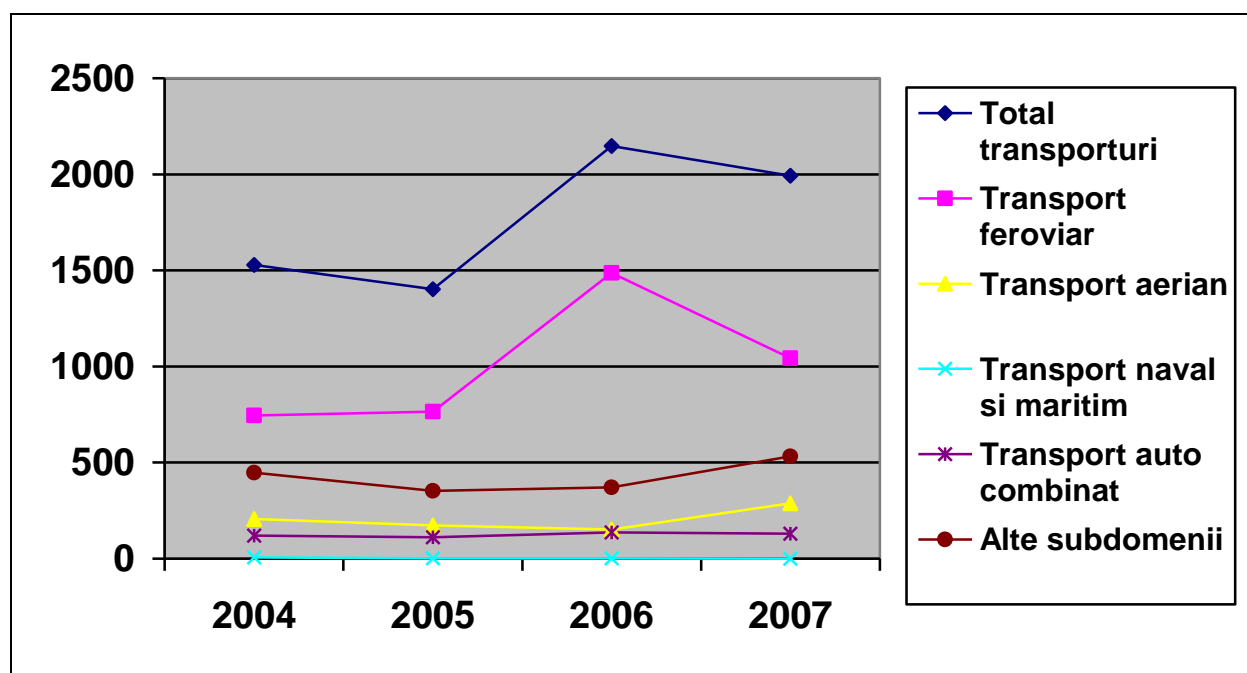
Structura ajutoarelor de stat acordate pe subdomenii ale transporturilor în perioada 2005 – 2007

- Mii Lei prețuri curente -

	2004	2005	2006	2007
Total transporturi, din care:	1.528.794,89	1.403.519,82	2.148.371,88	1.993.450,08
Transport feroviar	745.961,79	765.403,27	1.487.334,21	1.043.049,69
Transport aerian	206.579,12	172.648,38	151.205,59	288.191,50
Transport naval	7.423,94	1.557,20	2.077,40	0,00
Transport auto combinat	120.431,16	112.238,54	136.329,77	128.860,45
Alte subdomenii ale transporturilor	448.398,88	351.672,43	371.424,83	533.348,44

Graficul 10.1.

Evoluția ajutoarelor de stat acordate transporturilor, în perioada 2005–2007

Graficul 10.1. evidențiază în mod clar, tendința generală de creștere a ajutoarelor de stat acordate în sectorul transporturi pe perioada 2005 - 2007, cu o valoare maximă înregistrată în anul 2006.

Aceasta tendință, după cum se observă în grafic, este dată de ajutorul de stat pentru transporturi feroviare, subdomeniu ce deține cea mai mare pondere, a cărei valoare a crescut permanent, dublându-se chiar în anul 2006 față de anul 2005, de la 765.403,27 mii lei la 1.487.334,21 mii lei.

Aceeași tendință a înregistrat-o și ajutorul de stat acordat subdomeniului "transport auto combinat", creșterea din 2006 nefiind la fel de semnificativă, respectiv de la 112.238,54 mii lei în 2005 la 136.329,77 mii lei în 2006.

Spre deosebire de aceste subramuri, ajutoarele de stat acordate transportului aerian au înregistrat o scădere la nivelul anului 2006 față de anul 2005, respectiv de la 172.648,38 mii lei în anul 2005 au scăzut la 151.205,59 mii lei în anul 2006, tendință opusă celei generale, totuși în anul 2007 valoarea ajutorului crescând semnificativ la 288.191,50 mii lei.

Categoria „alte subdomenii ale transporturilor” a înregistrat o creștere permanentă pe întreaga perioadă 2005 - 2007, de la 351.672,43 mii lei în anul 2005 la 371.424,83 în anul 2006, valoarea cea mai mare înregistrând-o în anul 2007, de 533.348,44 mii lei.

10.2. SUBDOMENIILE BENEFICIARE DE AJUTOR DE STAT ÎN SECTORUL TRANSPORTURI

Structura ajutorului de stat acordat sectorului transporturi pe subdomenii beneficiare este prezentată în Tabelul 10.3.

Tabel 10.3.**Structura ajutorului de stat pentru transporturi pe subdomenii beneficiare**

- în procente -

	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat acordat pentru transporturi, din care pentru:	100,00	100,00	100,00	100,00
Transport feroviar	48,79	54,53	69,23	52,32
Transport aerian	13,51	12,30	7,04	14,46
Transport naval	0,49	0,11	0,10	0,00
Transport auto combinat	7,88	8,00	6,34	6,46
Alte subdomenii ale transporturilor	29,33	25,06	17,29	26,76

Din analiza ponderii ajutoarelor de stat acordate subdomeniilor sectorului transporturi rezultă următoarele:

- Ajutoarele de stat acordate transportului feroviar dețin în continuare cea mai mare pondere; în perioada analizată 2005 - 2007, ponderea acestora este de peste 50%;
- Ponderea ajutoarelor de stat acordate transportului aerian a crescut de la 12,3% în 2005 la 14,46% în 2007, înregistrând un nivel minim în anul 2006, de numai 7,04%;
- Ajutoarele de stat pentru transportul maritim și fluvial dețin o pondere nesemnificativă în totalul ajutoarelor de stat acordate sectorului transporturi, înregistrând o tendință descrescătoare pe parcursul celor 3 ani analizați, de la 0,11% în 2005 la 0,10% în 2006 și 0% în anul 2007;
- Ponderea ajutoarelor de stat pentru transportul auto combinat înregistrează o scădere de la 8% în anul 2005 la 6,46% în anul 2007;
- În categoria „alte subdomenii ale transporturilor” sunt cuprinse, în special, ajutoarele de stat acordate pentru susținerea și reabilitarea metroului bucureștean, ponderea acestor ajutoare în perioada 2005 - 2007 având o evoluție ușor crescătoare de la 25,06% în anul

2005 la 26,76% în anul 2007, dar cu o scădere în anul 2006 când a înregistrat un nivel de 17,29% în totalul ajutoarelor acordate sectorului transporturi.

10.2.1. Ajutorul de stat pentru transportul feroviar

Ajutorul de stat acordat transportului feroviar în perioada 2005 - 2007 reprezintă compensarea pentru realizarea serviciului public de interes economic general.

Principalii indicatori, respectiv volumul, dinamica, precum și ponderea în total ajutor de stat pentru transporturi sunt prezentați în Tabelul 10.4.

Tabel 10.4.

Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate transporturilor feroviare în perioada 2005 – 2007

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru transporturi feroviare	Mii Lei	745.961,79	765.403,27	1.487.334,20	1.043.049,70
	Mii Euro	184.042,23	211.236,63	421.998,64	312.542,98
	Mii Lei prețuri constante 2004	745.961,79	682.177,60	1.199.463,06	746.101,36
Dinamica (2004 = 100)	%	100,00	91,45	160,79	100,02
Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi feroviare în:					
Ajutorul de stat național	%	7,30	13,83	22,48	13,15
Ajutorul de stat acordat transporturilor	%	48,79	54,53	69,23	52,32

Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi feroviare în ajutorul de stat național, a înregistrat o evoluție ascendentă, de la 13,83% în 2005 la 22,48% în 2006, pentru ca apoi să scadă la 13,15% în anul 2007.

Instrumentele financiare utilizate la acordarea ajutorului de stat pentru transportul feroviar, sunt în cea mai mare parte, sub forma

subvențiilor directe acordate în vederea asigurării serviciului de interes economic general cu care S.N.C.F.R. Călători a fost încredințat.

10.2.2. Ajutorul de stat pentru transportul aerian

Eforturile de aliniere a serviciilor de transport aerian din România la standardele europene s-au materializat prin modernizarea unor aeroporturi și a bazei de transport.

Ajutoarele de stat acordate transportului aerian au ocazionat cheltuieli bugetare pentru realizarea investițiilor, fapt ilustrat și prin evoluțiile principalilor indicatori care caracterizează ajutoarele de stat acordate transportului aerian, indicatori evidențiați în Tabelul 10.5.

Tabel 10.5.

Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate transporturilor aeriene, în perioada 2005 – 2007

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru transporturi aeriene	Mii Lei	206.579,12	172.648,40	151.205,60	288.191,50
	Mii Euro	50.966,79	47.647,65	42.901,29	86.354,69
	Mii Lei prețuri constante 2004	206.579,12	153.875,58	121.940,00	206.145,57
Dinamica (an 2004=100)	%	100,0	74,49	59,03	99,79
Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi aeriene în:					
Ajutorul de stat national	%	2,02	3,12	2,29	3,63
Ajutorul de stat acordat transporturilor	%	13,51	12,30	7,04	14,46

Din datele prezentate în tabel, rezultă că ponderea ajutoarelor de stat acordate transportului aerian în totalul ajutorului de stat acordat sectorului de transporturi a avut o evoluție descendentă în perioada 2005 - 2006, de la 12,30% în 2005 la 7,04% în 2006, apoi înregistrându-se o creștere în

anul 2007, ajungându-se la o pondere de 14,46%, ca urmare a necesității continuării procesului de modernizare a acestei subramuri a transportului.

10.2.3. Ajutorul de stat pentru transportul naval

Ajutoarele de stat acordate pentru transportul naval se referă la:

- transportul maritim;
- transportul fluvial pe Dunăre.

În sectorul de transporturi navale, ajutoarele de stat acordate au avut o arie relativ restrânsă, limitându-se în special la măsuri de sprijin din partea statului sub forma subvenționării transportului de călători pe căile navigabile ale Deltei Dunării, precum și sub forma scutirii de la plata taxelor vamale la echipamentele și instalațiile necesare pentru siguranța navigației și protecția mediului.

Volumul, dinamica și ponderea acestor ajutoare în ajutorul de stat național și în total ajutoare pentru transport sunt prezentate în Tabelul 10.6.

Tabel 10.6.

Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate transporturilor navale în perioada 2005 – 2007

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru transporturi navale	Mii Lei	7.423,90	1.557,20	2.077,50	0,00
	Mii Euro	1.831,61	429,76	589,45	0,00
	Mii Lei prețuri constante 2004	7.423,90	1.387,88	1.675,40	0,00
Dinamica (an 2004 = 100)	%	100,00	18,69	22,57	0,00
Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi navale în:					
Ajutorul de stat național	%	0,07	0,03	0,03	0,00
Ajutorul de stat acordat transporturilor	%	0,49	0,11	0,10	0,00

Ponderea ajutorului de stat pentru transporturi navale, în ajutorul de stat acordat transporturilor, deține un procent redus în 2005, de doar 0,11%, iar în ajutorul de stat național de 0,03%. Aceste valori ale ponderilor scad în continuare pe perioada analizată 2005 – 2007, ajungând la 0% în ajutorul de stat acordat transporturilor și în total ajutor de stat național în anul 2007.

10.2.4. Ajutorul de stat pentru transportul auto combinat

În acest subdomeniu al sectorului transporturi sunt cuprinse ajutoare de stat acordate pentru:

- transport auto de pasageri, urban și interurban;
- transport auto de marfă;

Transportul în comun, de călători, efectuat în zonele urbane și interurbane este o activitate ce presupune alocarea unor fonduri necesare desfășurării acestuia în condiții optime.

Rețeaua drumurilor publice din România face parte din patrimoniul național și constituie infrastructura pe care se desfășoară activitatea de transport rutier de pasageri și marfă.

Volumul, dinamica și ponderea acestor ajutoare în totalul ajutorului de stat sunt redate în Tabelul 10.7.

Tabel 10.7.**Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate transportului auto combinat, în perioada 2005 – 2007**

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru transportul auto combinat	Mii Lei	120.431,20	112.238,50	136.329,80	128.860,50
	Mii Euro	29.712,55	30.975,68	38.680,61	38.612,20
	Mii Lei prețuri constante 2004	120.431,20	100.034,31	109.943,39	92.174,89
Dinamica (an 2004=100)	%	100,00	83,06	91,29	76,54
Ponderea ajutorului de stat pentru transportul auto combinat în:					
Ajutorul de stat național	%	1,18	2,03	2,06	1,63
Ajutorul de stat acordat transporturilor	%	7,88	8,00	6,35	6,46

Ponderea ajutorului de stat pentru transportul auto combinat în ajutorul de stat național este de 2,03% în 2005, înregistrând în 2007 o ușoară scădere, până la 1,63%.

Referitor la ponderea în total ajutor de stat acordat sectorului transporturi, ajutoarele de stat pentru transporturile auto combinate au scăzut, de la 8,0% în 2005 la 6,46% în 2007.

Instrumentul financiar folosit în principal, a fost cel de natura compensărilor pentru realizarea unui serviciu public de interes economic general (pentru transportul urban de călători).

10.2.5. Ajutorul de stat pentru alte subdomenii ale transporturilor

Ajutoarele de stat din această grupă se referă în principal la S.C. Metrorex S.A. și la agenții economici care operează în domeniul transporturilor sub alte forme, precum și pentru unele servicii de manipulare și depozitare aferente activităților de transport.

Evoluția acestor ajutoare de stat este prezentată în Tabelul 10.8.

Tabel 10.8.**Volumul și dinamica ajutoarelor de stat acordate pentru alte subdomenii ale transporturilor, în perioada 2005 – 2007**

	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru alte subdomenii ale transporturilor	Mii Lei	448.398,88	351.672,45	371.424,78	533.348,38
	Mii Euro	110.628,09	97.054,86	105.383,68	159.814,33
	Mii Lei prețuri constante 2004	448.398,88	313.433,56	299.536,11	381.508,14
Dinamica (an 2004=100)	%	100,00	69,90	66,80	85,08
Ponderea ajutorului de stat pentru alte subdomenii ale transporturilor în:					
Ajutorul de stat național	%	4,39	6,36	5,61	6,73
Ajutorul de stat acordat transporturilor	%	29,33	25,06	17,29	26,76

Volumul ajutoarelor de stat acordate pentru alte subdomenii ale transporturilor a înregistrat o ușoară scădere în perioada 2005 - 2006, de la 313.433,56 mii lei la 299.536,11 mii lei, pentru ca în anul 2007 să crească până la 381.508,14 mii lei.

Această tendință se reflectă și în ponderea acestor ajutoare în ajutorul de stat național, respectiv o scădere de la 6,36% în anul 2005 la 5,61% în anul 2006, crescând apoi în anul 2007 la 6,73%.

În ceea ce privește ponderea în total ajutor acordat sectorului transporturi, se constată diferențe și mai mari față de valoarea minimă înregistrată în anul 2006, respectiv 25,06% în anul 2005 și 26,76% în anul 2007, față de 17,29% în anul 2006.

Acest subsector beneficiază de ajutoare de stat în special pentru susținerea activității de transport în comun cu metroul, acestea fiind sub forma de transferuri de capital în vederea realizării unor investiții și de compensări pentru desfășurarea serviciului de transport public de călători în condiții de siguranță și confort.

10.3. INSTRUMENTE FINANCIARE

În perioada 2005 – 2007, ajutoarele de stat pentru transporturi au fost acordate utilizând următoarele instrumente financiare:

- subvenții, alocații, prime, dobânzi subvenționate, alte sume nerambursabile (A1A);
- participarea cu capital a statului la procesul de modernizare și re tehnologizare a sectorului (B1A);
- acordarea de garanții de stat pentru credite externe (D1A);
- acordarea de facilități fiscale ca: reduceri/scutiri de taxe vamale pentru unele importuri, amânări/eșalonări (A2A);
- scutiri/reduceri la plată a majorărilor de întârziere și a penalităților aferente (C2A).

Ponderile ajutoarelor de stat pe tipuri de instrumente financiare utilizate se află redată în Tabelul 10.9.

Tabel 10.9.

Structura ajutorului de stat acordat sectorului de transporturi pe tipuri de instrumente financiare în perioada 2005 - 2007

- în procente -

Natura ajutorului (tipuri de instrumente financiare)	2004	2005	2006	2007
A1A – Subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile	77,78	83,68	91,98	77,58
A2A – Scutiri și reduceri la plata obligațiilor fiscale	6,74	3,17	0,79	0,00
B1A – Participarea cu capital a statului	10,93	9,16	5,19	12,32
C1A – Scutiri de dobândă la creditele bugetare	0,0	0,0	0,0	0,0
C2A – Scutiri și reduceri la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente	2,33	0,18	0,05	0,00
D1A – Acordarea de garanții de stat	2,21	3,81	1,99	10,10
TOTAL	100,00	100,00	100,00	100,00

Structura ajutoarelor de stat reflectă, în principal, sursele de finanțare ale cheltuielilor efectuate în vederea restructurării, modernizării și re tehnologizării sectorului transporturi.

Ponderea principală în cadrul instrumentelor financiare o are grupa A1A „subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile”, care pe perioada analizată a înregistrat o ușoară scădere în totalul tipurilor de instrumente financiare folosite. Astfel, în anul 2007 aceasta a ajuns la o valoare de 77,58%, față de 83,68% în anul 2005, și de 91,98% în anul 2006.

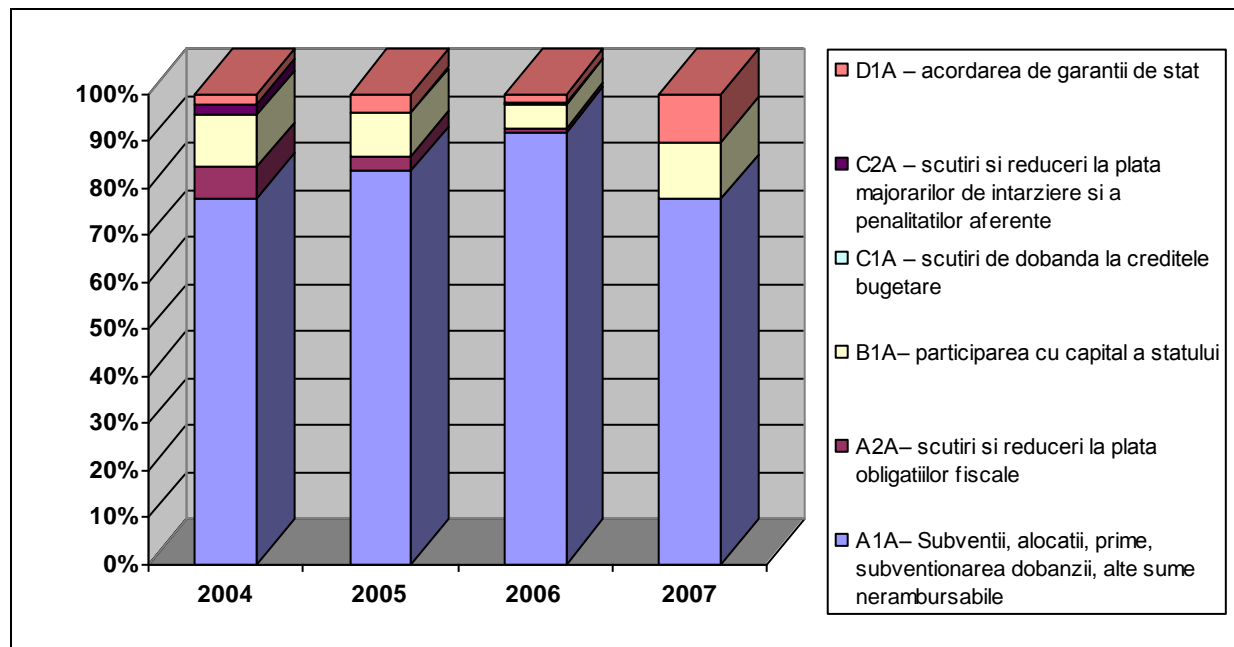
Se observă o ușoară creștere a ajutoarelor de stat acordate sectorului transporturi sub forma participării cu capital a statului (B1A), de la 9,16% în 2005 la 12,32% în anul 2007.

De asemenea, se observă o scădere a ajutoarelor de stat acordate sub forma scutirilor și reducerilor la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente (C2A), de la 0,18% în 2005, până la 0% în 2007.

Grafic, evoluția instrumentelor financiare este prezentată în Graficul 10.2.

Graficul 10.2.

Evoluția instrumentelor financiare utilizate la acordarea ajutoarelor de stat pentru transporturi, în perioada 2005 – 2007

În funcție de natura ajutoarelor de stat acordate sectorului de transporturi, nivelul și structura acestora sunt prezentate în Tabelul 10.10.

Tabel 10.10.

Nivelul și structura ajutorului de stat în funcție de natura acestuia

	UM	2004	2005	2006	2007
1. Cheltuieli bugetare (A1A+B1A)					
Prețuri curente	Mii Lei	1.356.295,49	1.303.001,12	2.087.494,28	1.792.143,78
	Mii Euro	334.622,56	359.603,34	592.280,97	537.004,10
Pondere în total ajutor acordat transporturilor	%	88,72	92,84	97,17	89,90
Prețuri constante 2004	Mii Lei	1.356.295,49	1.161.320,07	1.683.463,13	1.281.934,03
2. Renunțare la venituri (A2A+C1A+C2A+D1A)					
Prețuri curente	Mii Lei	172.499,40	100.518,70	60.877,60	201.306,30
	Mii Euro	42.558,71	27.741,23	17.272,69	60.320,11
Pondere în total ajutor acordat transporturilor	%	11,28	7,16	2,83	10,10
Prețuri constante 2004	Mii Lei	172.499,40	89.588,86	49.094,84	143.995,92
TOTAL	Mii Lei	1.528.794,89	1.403.519,82	2.148.371,88	1.993.450,08
	%	100,00	100,00	100,00	100,00

Din analiza structurii ajutorului de stat, în funcție de natura acestuia, rezultă că pentru sectorul transporturi în perioada 2005 – 2007, au fost acordate ajutoare, în special sub formă de cheltuieli bugetare (peste 90%) acordate ca subvenții sau sub forma participării cu capital.

La baza acordării ajutoarelor de stat prin cele două forme menționate, se află politica de modernizare și restructurare din sectorul transporturi, precum și aplicarea Regulamentelor privind ajutorul de stat, care reglementează cadrul juridic armonizat cu legislația europeană.

CAPITOLUL 11

AJUTORUL DE STAT ACORDAT AGRICULTURII ȘI PESCUITULUI DIN ROMÂNIA, ÎN PERIOADA 2005 – 2007

11.1. VOLUM ȘI TENDINȚE

Conform prevederilor din Anexa 1 a Tratatului de Instituire a Comunității Europene, în domeniul agriculturii este inclusă orice activitate referitoare la producția, procesarea și marketingul produselor. În capitolul referitor la agricultură este cuprinsă numai procesarea primară și numai dacă produsul finit se regăsește în Anexa 1 din Tratat.

În Uniunea Europeană, ajutorul de stat care se acordă în agricultură este supus unor reglementări speciale. Aceste reglementări au devenit obligatorii și pentru România odată cu aderarea țării la UE, la 1 ianuarie 2007.

Potrivit prevederilor Tratatului de Aderare semnat la 25 aprilie 2005, Anexa V, capitolul 3, punctul (b), noile state membre beneficiază pentru domeniul agricol de o măsură tranzitivă „sunset clause” ce constă în acceptarea de către Uniunea Europeană a funcționării măsurilor de ajutor de stat existente la data aderării pe o perioadă de încă 3 ani de la această dată (01.01.2007 - 31.12.2009).

Pentru a beneficia de această clauză, măsurile de ajutor de stat trebuie să fi fost instituite înainte de data aderării, iar baza legală să fi fost emisă înainte de 01.01.2007.

De asemenea, tot ca o prevedere a acestei clauze, măsurile de ajutor de stat existente la data aderării au fost incluse pe o listă a ajutoarelor

existente, listă ce a fost comunicată Comisiei Europene în termen de 4 luni de la data aderării - până la 01.05.2007.

În perioada tranzitivă de 3 ani, statul membru poate acorda în continuare facilitățile prevăzute în actele normative trecute în listă, considerate ajutoare existente, ele nefiind în această perioadă, subiect al recuperării.

Orice măsură de sprijin existentă înaintea aderării și neinclusă în listă, va fi considerată ajutor nou, iar dacă este incompatibilă cu regulile comunitare trebuie recuperată pentru perioada derulată după momentul aderării.

Toate măsurile de ajutor de stat inițiate după data aderării și care produc efecte, sunt considerate ajutoare noi și trebuie notificate conform art. 88 (3) din Tratat.

În timpul perioadei cât beneficiază de „sunset clause”, statul membru își va adapta, din proprie inițiativă, măsurile de ajutor de stat deja existente, în conformitate cu reglementările europene în vigoare.

Pentru România, agricultura, pescuitul și piscicultura formează împreună o ramură importantă a economiei.

Este important de menționat faptul că în România, aproape 30% din populația ocupată civilă la nivelul economiei naționale își desfășoară activitatea în agricultură, piscicultură și pescuit.

Pentru o evaluare globală a ajutoarelor de stat acordate sectorului agricol în perioada analizată, Consiliul Concurenței a solicitat informații Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MAPDR), autorităților administrației locale, Agenției Naționale pentru Ocuparea

Forței de Muncă, Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, Casei Naționale de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale, Ministerului Educației, Cercetării și Inovării, Ministerului Finanțelor Publice, în calitate de furnizori de ajutor de stat .

Gestionarea ajutoarelor de stat pentru agricultură, revine, în principal, Ministerului Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, cu respectarea angajamentelor stabilite în urma negocierilor cu Uniunea Europeană.

Tabel 11.1.

Volumul ajutoarelor de stat acordate agriculturii și pescuitului din România în perioada 2005 – 2007

AGRICULTURĂ	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru agricultură - prețuri curente -	Mii Lei	2.178.641,69	1.267.266,96	1.081.886,71	3.686.967,25
	Mii Euro	537.510,06	349.741,59	306.961,76	1.104.775,49
Dinamica ajutorului de stat acordat pentru agricultură, cu bază fixă anul 2004	Mii Lei prețuri 2004	2.178.641,69	1.129.471,44	872.489,28	2.637.315,63
	%	100	51,84	40,05	121,05
Cuantumul anual al ajutorului de stat pe salariat din agricultură	Lei/salariat	15.187,89	8.804,19	8.099,41	29.495,74
	Euro/salariat	3.747,12	2.429,79	8.099,41	8.838,2
Cuantumul anual al ajutorului de stat pe persoană ocupată în agricultură	Lei/persoană ocupată	827,03	473,98	430,29	1.497,31
	Euro/persoană ocupată	204,04	130,81	122,09	448,66
Pondereajutorului de stat pentru agricultură în ajutorul de stat național (inclusiv agricultura, pescuitul și transporturile)	%	21,31	22,9	16,35	46,50

PESCUIT ȘI PISCICULTURĂ	UM	2004	2005	2006	2007
Total ajutor de stat pentru pescuit și piscicultură - prețuri curente -	Mii Lei	288,58	1.617,1	2.419,9	0.00
	Mii Euro	71,20	446,29	686,59	0.00
Dinamica ajutorului de stat acordat pentru pescuit și piscicultură	Mii Lei prețuri 2004	288,58	1.441,27	1.951,53	0.00
	%	100,00	499,43	676,25	0.00
Cuantumul anual al ajutorului de stat pe salariat din pescuit și piscicultură	Lei/salariat	122,07	582,11	886,09	0.00
	Euro/salariat	30,11	160,65	251,41	0.00
Ponderea ajutorului de stat pentru pescuit și piscicultură în ajutorul de stat național (inclusiv agricultura, pescuitul și transporturile)	%	0,00*	0,03	0,04	0.00

* pondere sub 0,1%

Analizând datele din tabelul 10.1., observăm că, în termeni reali, ajutorul de stat acordat agriculturii a scăzut în 2006 față de 2005 cu circa 15%.

Anul 2007 trebuie considerat o excepție, deoarece a înregistrat o creștere față de anul 2005 cu 69,21%; această creștere s-a datorat în principal măsurilor de sprijin pe care MAPDR le-a acordat în baza *Deciziei Consiliului Uniunii Europene nr. 722 din 22 octombrie 2007 privind acordarea unui ajutor de stat de urgență de către autoritățile din România pentru atenuarea efectelor secetei din 2006/2007 în sectorul agricol*.

Această măsură de sprijin a reprezentat, la nivelul anului 2007, 36,35% din suma totală acordată de MAPDR ca ajutor de stat pentru agricultură și a fost reglementată prin:

- *H.G. nr. 871 din 1 august 2007 privind aprobarea activităților pentru care se acordă sprijin financiar în anul 2007 producătorilor agricoli din*

sectorul vegetal, a cuantumului sprijinului și a sumei totale alocate fiecărei activități;

- *H.G. nr. 636 din 20 iunie 2007 privind declararea stării de calamitate naturală în agricultură pentru culturile însămânțate în toamna anului 2006 și în primăvara anului 2007, precum și pentru stabilirea nivelului maxim al sumei ce poate fi acordată ca despăgubire.*

Din acest motiv, ponderea ajutorului de stat acordat agriculturii în ajutorul de stat național (inclusiv agricultura, pescuitul și transporturile) a crescut de la 22,9% în anul 2005 la 46,5% în anul 2007.

Indicatorul „ajutor de stat pe salariat în agricultură” a crescut în valori nominale, de la 8.804,19 lei/salariat în 2005 la 29.495,74 lei/salariat în 2007. Exprimat în euro, același indicator a crescut de la 2.429,79 euro/salariat în 2005 la 8.836,2 euro/salariat în anul 2007.

Indicatorul „ajutor de stat pe persoană ocupată în agricultură” a crescut în valori nominale, de la 473,98 lei/persoană în 2005, la 1.479,31 lei/persoană în 2007. Exprimat în euro, acest indicator a crescut de la 130,81 euro/persoană în 2005, la 448,66 euro/persoană în 2007.

Diferența foarte mare dintre valorile acestui indicator se datorează unui fenomen specific agriculturii, și anume că, în medie, doar 5% din persoanele ocupate în agricultură au și statutul de salariat.

Tabel 11.2.**Populația ocupată civilă și numărul mediu de salariați; ponderea acestora în agricultură și pescuit**

	2004		2005		2006		2007	
	Mii persoane	%	Mii persoane	%	Mii persoane	%	Mii persoane	%
Populația ocupată civilă la nivelul economiei naționale, din care:	8.238,3	100	8.390,4	100	8.469,3	100	8.725,9	100
Agricultură, vânătoare și silvicultură	2.634,3	31,98	2.673,7	31,87	2.514,3	25,44	2.462,4	28,22
Pescuit și piscicultură	4,2	0,05	4,6	0,05	4,0	0,05	3,2	0,04
Numărul mediu al salariaților la nivelul economiei naționale, din care:	4.468,837	100	4.558,910	100	4.667,254	100	4.885,319	100
Agricultură, vânătoare și silvicultură	143,446	3,21	143,939	3,16	133,576	2,86	125,000	2,56
Pescuit și piscicultură	2,364	0,05	2,778	0,06	2,731	0,06	2,195	0,04

Din analiza datelor din tabelul 11.2., observăm că în anul 2005, populația civilă ocupată în agricultură reprezenta 31,87% din populația ocupată civilă la nivelul economiei naționale, procent ce a scăzut în 2007 la 28,22%, cu o scădere accentuată în anul 2006, până la 25,44%.

Numărul persoanelor civile ocupate în agricultură a scăzut continuu de la 2.673,7 mii persoane în 2005 la 2.514,3 persoane în 2006 și la 2.462,4 mii persoane în 2007.

Se observă că numărul mediu de salariați care își desfășoară activitatea în agricultură, a scăzut de la 143.939 persoane în 2005 la 133.576 persoane în 2006 și la 125.000 persoane în 2007, reprezentând la nivelul anului 2005, doar 3,16% din numărul mediu de salariați la nivelul economiei naționale, procent ce a scăzut la 2,86% în 2006 și la 2,56% în anul 2007.

Numărul mediu de salariați în agricultură a scăzut de la 143.939 persoane în 2005 la 125.000 persoane în 2007.

Pentru pescuit și piscicultură, datele din tabelul 11.1. arată că suma alocată ca ajutor de stat în anul 2006 este cu 53,84% mai mare decât cea alocată în 2005. În anul 2007 nu au fost alocate ajutoare de stat pentru acest sector de activitate.

Ponderea ajutorului de stat acordat pescuitului și pisciculturii în ajutorul de stat național (inclusiv agricultura, pescuitul și transporturile) a fost, în medie, sub 0,05%.

Quantumul anual al ajutorului de stat pe salariat din piscicultură și pescuit a crescut de la 160,65 euro/salariat în 2005 la 251,41 euro/salariat în 2006.

Din tabelul 11.2. se observă că populația civilă ocupată în pescuit și piscicultură a scăzut constant, de la 4,6 mii persoane în 2005 la 4,0 mii persoane în 2006 și la 3,2 mii persoane în 2007, iar numărul mediu de salariați a scăzut de la puțin peste 2.700 persoane în 2005 și 2006 la 2.195 persoane în 2007.

11.2. FURNIZORII DE AJUTOR DE STAT

Furnizorul de ajutor de stat este acea autoritate abilitată să inițieze proiecte de acte normative sau administrative ce implică acordarea unor ajutoare de stat.

Tabel 11.3.

Principalii furnizori de ajutor de stat pentru agricultură

FURNIZORUL	2004		2005		2006		2007	
	Mii Lei	%	Mii Lei	%	Mii Lei	%	Mii Lei	%
MAPDR	2.023.614,37	92,88	1.144.613,05	90,31	1.041.971,87	96,32	3.655.001,17	99,14
MFP	67.453,65	3,1	66.354,65	5,24	18.196,06	1,68	2.7244,11	0,74
ANOFM	4.364,55	0,2	4.584,16	0,37	1.957,25	0,18	253	0
AFM	0	0	0	0	0	0	3.689,14	0,1
CNPAS	64.171,41	2,95	45.195,83	3,57	18.968,09	1,75	779,83	0,02
CNAS	4.022,12	0,2	3.123,27	0,25	793,44	0,07	0	0
MEdCI	4.916,26	0,2	3.293,67	0,26	0	0	0	0
PRIMĂRII	281,29	0,02	99,79	0	0	0	0	0
DGV	43,23	0	2,54	0	0	0	0	0
ALȚII	9.774,81	0,45	0	0	0	0	0	0
TOTAL	2.178.641,69		1.267.266,96		1.081.886,71		3.686.967,25	

În perioada 2005 - 2007 au emis acte ce implică acordarea de ajutoare de stat în domeniul agriculturii și pescuitului Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS), Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale(CNPAS), Ministerul Educației, Cercetării și Inovării (MEdCI), Administrația Fondului Pentru Mediu, Ministerul Finanțelor Publice(MFP), Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MAPDR).

Principalul furnizor de ajutor de stat pentru agricultură este Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale care a acordat peste 90% din totalul ajutoarelor de stat (90,31% în 2005, 96,32% în 2006 și 99,14% în 2007).

Actele normative emise de Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale conțin scheme de ajutor de stat prin care se acordă sprijin diferitelor sectoare de activitate sub formă de subvenții, prime sau transferuri de sume, conform datelor din tabelul 11.4.

Tabel 11.4.

Modalități de acordare de către Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale a ajutorului de stat pentru agricultură

	UM	2004	2005	2006	2007
Total , din care:	Mii Lei	2.023.614,37	1.144.613,05	1.041.971,87	3.655.001,17
	%	100	100	100	100
prime	Mii Lei	178.387,366	23.088,714	3.797,554	0
	%	8,82	2,02	0,36	0
subvenții	Mii Lei	268.317,894	37.430,379	751.051,816	2.867.079,17
	%	13,26	3,27	72,08	78,44
transferuri	Mii Lei	1.576.909,11	1.084.093,957	287.122,5	787.922
	%	77,92	94,71	27,56	21,56

În perioada analizată se observă orientarea MAPDR de la o politică bazată pe transferuri de sume cu caracter general, ca în cazul acordării unei sume fixe pe unitatea de suprafață cultivată cu finanțare de la bugetul de stat, la subvenții orientate către anumite culturi sau pentru înființarea de noi plantații, iar în cazul zootehniei, la subvenții acordate pe unitatea de produs.

Din acest motiv, ponderea transferurilor de sume a scăzut de la 94,71% în 2005 la 27,56% în anul 2006, scăderea continuând în 2007 până la 21,56%.

Ponderea subvențiilor a crescut de la 3,25% în 2005 la 72,08% în 2006, iar în anul 2007 a ajuns la 78,44%.

Principalele acte normative emise de MAPDR prin care se instituie măsuri de ajutor de stat sunt:

- *H.G. nr. 636 din 20 iunie 2007 privind declararea stării de calamitate naturală în agricultură pentru culturile însămânțate în toamna anului 2006 și în primăvara anului 2007, precum și pentru stabilirea nivelului maxim al sumei ce poate fi acordată ca despăgubire;*
- *H.G. nr. 871 din 1 august 2007 privind aprobarea activităților pentru care se acordă sprijin financiar în anul 2007 producătorilor agricoli din sectorul vegetal, a cuantumului sprijinului și a sumei totale alocate fiecărei activități;*
- *O.U.G. nr. 123 din 21 decembrie 2006 pentru aprobarea acordării sprijinului financiar producătorilor agricoli din sectorul vegetal, zootehnic, al îmbunătățirilor funciare și al organizării și sistematizării teritoriului;*
- *Legea nr. 381 din 13 iunie 2002 privind acordarea despăgubirilor în caz de calamități naturale în agricultură;*
- *Legea nr. 218 din 5 iulie 2005 privind stimularea absorbției fondurilor SAPARD, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, Fondul european pentru pescuit, Fondul european de garantare agricolă, prin preluarea riscului de creditare de către fondurile de garantare – republicată;*
- *O.U.G. nr. 59 din 6 septembrie 2006 privind asigurarea de la bugetul de stat a cofinanțării publice nerambursabile pentru proiectele de investiții din cadrul Programului SAPARD;*

Începând cu anul 2007, încetează să mai producă efecte, un număr de 57 acte normative inițiate de MAPDR, dintre care cele mai importante sunt:

- *H.G. nr. 65 din 21 ianuarie 2005 privind sprijinul direct al statului prin acordarea de subvenții în anul 2005 producătorilor agricoli din sectorul vegetal, în scopul creșterii producției și a indicilor de calitate a produselor agricole;*
- *O.U.G. nr. 12 din 28 februarie 2005 pentru modificarea art. 12 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2002 privind identificarea și înregistrarea bovinelor în România și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 61/2004 privind acordarea în anul agricol 2004 - 2005 a unui sprijin direct al statului de 2,5 milioane lei/ha producătorilor agricoli pentru suprafețe de teren arabil de până la 5 ha inclusiv;*
- *O.U.G. nr. 65 din 13 septembrie 2006 privind unele măsuri de sprijin financiar care se acordă producătorilor agricoli pentru înființarea culturilor din toamna anului 2006;*
- *H.G. nr. 64 din 21 ianuarie 2005 privind sprijinul direct al statului prin acordarea de subvenții, în anul 2005, producătorilor agricoli din sectorul animalier, pentru creșterea producției animaliere și piscicole, precum și a efectivelor de animale;*
- *H.G. nr. 1853 din 22 decembrie 2005 privind sprijinul direct al statului prin acordarea de subvenții, în anul 2006, producătorilor agricoli din sectorul animalier și din sectorul piscicol;*

Un alt furnizor important de ajutor de stat este Ministerul Finanțelor Publice, care prin actele normative emise, acordă scutiri sau reduceri de la plata obligațiilor fiscale, scutiri sau reduceri de la plata dobânzilor,

majorărilor și a penalităților de întârziere, scutiri de impozit pe profit, iar prin Direcția Generală a Vămiror acordă scutiri sau reduceri de taxe vamale, scutiri de TVA în vamă.

Din datele înscrise în tabelul 11.3. observăm reducerea măsurilor de acest fel. Astfel, dacă în 2005 ajutoarele de stat acordate de Ministerul Finanțelor Publice au reprezentat 5.24% din totalul ajutorului de stat acordat agriculturii, ponderea acestor ajutoare a scăzut la 1,68% în anul 2006, iar în anul 2007 la 0,74%. Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă acordă tot mai puține măsuri de sprijin sectorului agricol, ponderea acestora descrescând de la 0,37% în anul 2005 la sub 0,02% în anul 2007.

Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale a redus la rândul său măsurile de sprijin acordate sectorului agricol, ponderea acestora în totalul ajutorului de stat din agricultură scăzând de la 3,57% în anul 2005 la 0,02% în anul 2007.

Agenția Fondului pentru Mediu a acordat în această perioadă, în baza Hotărârilor Comitetului de Avizare nr. 5/2005, nr. 1/2006, nr. 2/2006, nr. 12/2006, nr. 4/2006, unui număr de 8 agenți economici, ajutor de stat în sumă de 3.689,14 mii lei, reprezentând 0,1% din totalul ajutorului de stat din agricultură.

Ministerul Educației, Cercetării și Inovării a acordat în anul 2005 suma de 3.123,27 mii lei prin Programul de Cercetare de Excelență - CEEEX (Programul Agricultură și Alimentație AGRAL) sub formă de alocări financiare nerambursabile.

Tabel 11.5.**Principalii furnizori de ajutor de stat pentru piscicultură și pescuit**

FURNIZORUL	2004		2005		2006		2007	
	Mii Lei	%	Mii Lei	%	Mii Lei	%	Mii Lei	%
MAPDR	0	0	21,46	1,33	2.088,82	86,32	0	
MFP	245,02	84,91	644,0	39,82	331,08	13,68	0	
ANOFM	22,01	7,63	430,39	26,62	0	0	0	
CNPAS	8,13	2,82	521,25	32,23	0	0	0	
CNAS	2,02	0,7	0	0	0	0	0	
DFP	11,4	3,94	0	0	0	0	0	
TOTAL	288,58	100	1.617,1	100	2.419,9	100	0	

Pentru sectorul pescuit și piscicultură, în anul 2007 nu au fost acordate ajutoare de stat. Din tabelul 11.5. observăm că în perioada 2005 – 2006, majoritatea ajutoarelor de stat au fost acordate de către MFP, respectiv de către MAPDR.

Ponderea măsurilor de sprijin acordate de către MAPDR crește semnificativ, de la 1,33% în anul 2005, până la 86,32% în anul 2006, iar cea a MFP se reduce de la 39,82% în anul 2005, până la 13,68% în anul 2006.

11.3. DOMENII BENEFICIARE

Structura ajutorului de stat acordat principalelor domenii de activitate din agricultură precum și sumele corespondente fiecărui an din perioada analizată sunt prezentate în tabelul 11.6.

Tabel 11.6.**Volumul ajutoarelor de stat acordate agriculturii, pe domenii beneficiare**

	2004		2005		2006		2007	
	Mii Lei	%	Mii Lei	%	Mii Lei	%	Mii Lei	%
Culturi agricole vegetale	1.336.867,38	61,36	716.185,98	56,51	327.108,69	30,24	16.710	0,45
Zootehnie	477.224,27	21,9	301.208,71	23,77	567.157,65	52,42	151.000	4,1
Mixt	41.478,93	1,9	69.008,95	5,45	52.768,01	4,88	1.388.982,07	37,66
Îmbunătățiri funciare	195.541,09	8,97	6.439,7	0,5	4.590,51	0,42	142.200	3,86
Servicii	3.692,56	0,17	0	0	0	0	11.180	0,3
Mecanizare	78.673,03	3,61	100.331,04	7,92	73.841,61	6,83	0	0
Cercetare	45.148,7	2,09	9.445,81	0,75	0	0	37.280	1,01
Silvicultură	15,73	0	30,19	0	4.907,1	0,45	1.852	0,07
Calamități / Secetă	0	0	64.616,58	5,1	48.770,52	4,51	1.860.535	50,46
Industrie alimentară	0	0	0	0	2.742,62	0,25	13.028,18	0,35
Alte domenii	0	0	0	0	0	0	64.200	1,74
TOTAL	2.178.641,69	100	1.267.266,96	100	1.081.886,71	100	3.686.967,25	100

În anul 2007, datorită situației excepționale creată de secetă, Consiliul Uniunii Europene, prin *Decizia Consiliului Uniunii Europene nr. 722 din 22 octombrie 2007*, a aprobat ca fiind compatibil cu piața comună, acordarea în sectorul agricol a unui ajutor de stat de urgență de către autoritățile din România pentru atenuarea efectelor secetei din 2006/2007.

Conform prevederilor art. (7) din această decizie, ajutorul de stat se ridică la aproximativ 400 milioane euro (1.320 milioane lei) destinat unui număr între 250 - 300 mii agricultori, reprezentând o suprafață de aproximativ 3 milioane de hectare. Valorile ajutorului ce urma să fie acordat

a fost stabilit la aproximativ 150 euro/ha pentru grâul de toamnă, 120 euro/ha pentru rapiță și respectiv 130 euro/ha pentru orz și alte culturi de toamnă.

În România, prevederile acestei decizii au fost reglementate prin 2 acte normative:

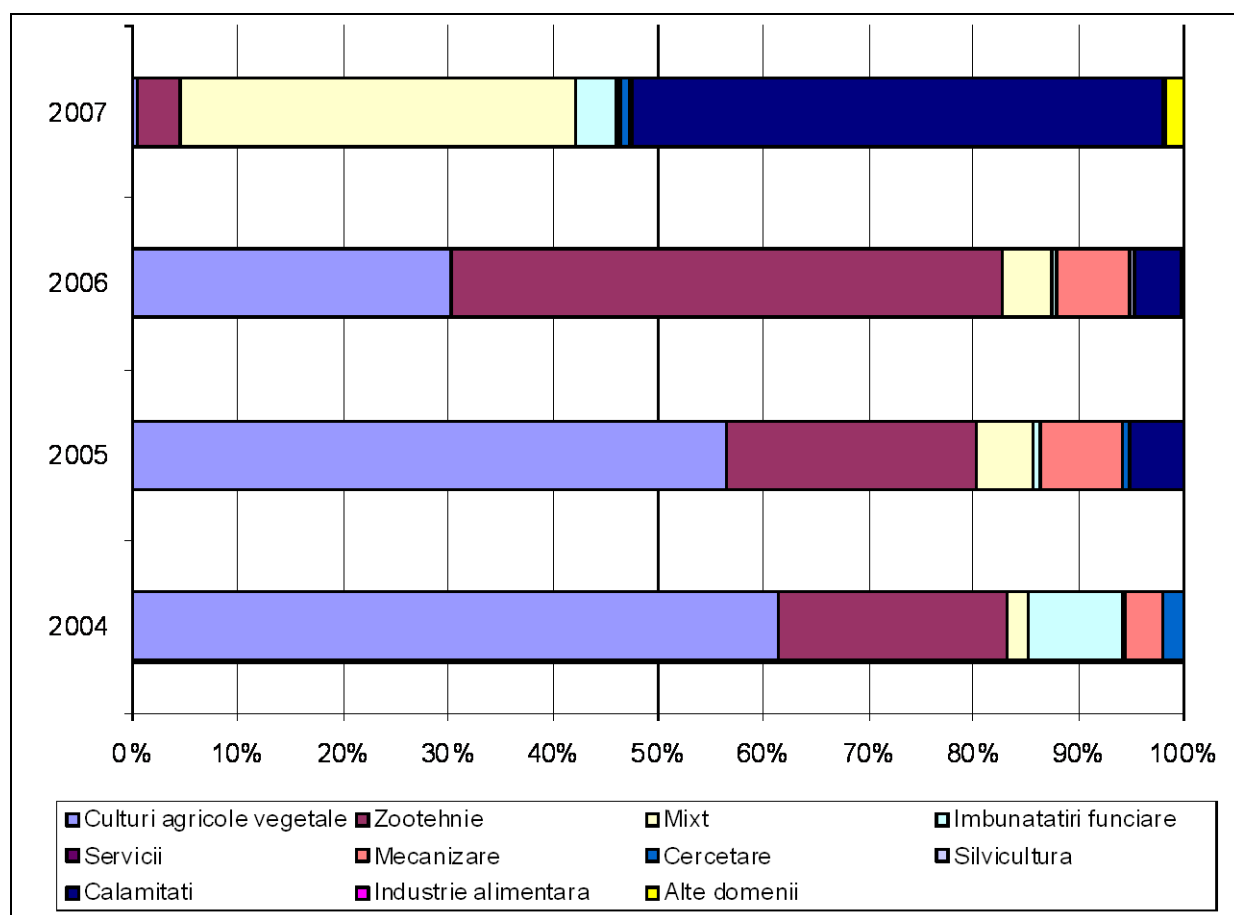
- *H.G. nr. 636 din 20 iunie 2007 privind declararea stării de calamitate naturală în agricultură pentru culturile însămânțate în toamna anului 2006 și în primăvara anului 2007, precum și pentru stabilirea nivelului maxim al sumei ce poate fi acordată ca despăgubire;* se declară stare de calamitate naturală în agricultură, în zonele în care culturile de grâu, secară, triticale, orz, orzoaică și rapiță, însămânțate în toamna anului 2006 și în primăvara anului 2007 au fost afectate de secetă excesivă, persistentă în timp, în perioada 2006 - 2007, și care afectează terenurile neirigate, fenomen natural prevăzut la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 381/2002 privind acordarea despăgubirilor în caz de calamități naturale în agricultură, cu modificările ulterioare. Culturile agricole afectate pentru care se acordă despăgubiri și sumele maxime ce se acordă ca despăgubire pe unitatea de suprafață sunt: grâu, secară, triticale = 750 lei/ha, orz, orzoaică = 700 lei/ha, rapiță = 600 lei/ha.
- *Prin H.G. nr. 871 din 1 august 2007 privind aprobarea activităților pentru care se acordă sprijin financiar în anul 2007 producătorilor agricoli din sectorul vegetal, a cuantumului sprijinului și a sumei totale alocate fiecărei activități,* se stabilește valoarea totală a sprijinului financiar de 1.320.000 mii lei care se asigură de la bugetul de stat, în limita prevederilor bugetare aprobate de către Ministerul Agriculturii Pădurilor și Dezvoltării Rurale pe anii 2007 și 2008, și care se acordă

producătorilor agricoli din sectorul vegetal, zootehnic, al îmbunătățirilor funciare și al organizării și sistematizării teritoriului.

În baza acestei măsuri, în total s-au acordat ajutoare de stat în sumă de 1.328.735.000 lei, reprezentând la nivelul anului 2007, 36,35% din suma totală acordată de MAPDR ca ajutor de stat pentru agricultură.

Graficul 11.1.

Structura ajutorului de stat acordat agriculturii în perioada 2005 – 2007, pe domenii beneficiare

Tot pentru despăgubiri pentru calamități s-a acordat în anul 2007, în baza Legii nr. 381/2005, suma de 531.800 lei, astfel încât, sumele plătite pentru calamități și secetă reprezintă 50,46% din totalul ajutoarelor de stat acordate în agricultură.

În această analiză, au fost grupate sub denumirea „Mixt”, măsurile de sprijin cu caracter general, cu impact atât în domeniul vegetal cât și în zootehnie, mecanizare, îmbunătățiri funciare, servicii. Aceste măsuri au fost instituite prin următoarele acte normative:

- *O.U.G. nr. 123 din 21 decembrie 2006 pentru aprobarea acordării sprijinului financiar producătorilor agricoli din sectorul vegetal, zootehnic, al îmbunătățirilor funciare și al organizării și sistematizării teritoriului;*
- *Legea nr. 218 din 5 iulie 2005 privind stimularea absorbției fondurilor SAPARD, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală, Fondul european pentru pescuit, Fondul european de garantare agricolă, prin preluarea riscului de creditare de către fondurile de garantare – republicată;*
- *O.U.G. nr. 59 din 6 septembrie 2006 privind asigurarea de la bugetul de stat a cofinanțării publice nerambursabile pentru proiectele de investiții din cadrul Programului SAPARD;*
- *O.U.G. nr. 108 din 27 iunie 2001 privind exploatațiile agricole;*
- *Legea nr. 150 din 14 aprilie 2003 a creditului agricol pentru producție.*

Pentru această grupă de ajutoare de stat, MAPDR a alocat în 2007, 37,66% din totalul ajutoarelor de stat.

Măsurile de sprijin inițiate de MAPDR pentru zootehnie au reprezentat în anul 2007, 4,1% din totalul ajutoarelor de stat acordate în baza următoarelor acte normative:

- *O.U.G. nr. 127 din 18 decembrie 2003 privind identificarea și înregistrarea suinelor, ovinelor și caprinelor;*

- *H.G. nr. 1415 din 2 septembrie 2004 privind acordarea despăgubirilor pentru animalele tăiate, ucise sau altfel afectate, în vederea lichidării rapide a focarelor de boli transmisibile ale animalelor;*
- *H.G. nr. 1211 din 5 octombrie 2005 privind sprijinul direct al statului pentru activitatea de neutralizare a deșeurilor de origine animală;*
- *O.U.G. nr. 113 din 10 septembrie 2002 privind identificarea și înregistrarea bovinelor în România.*

Ajutorul de stat pentru culturi agricole vegetale a scăzut ca pondere de la 55,51% în 2005 la 0,45% în 2007, iar cel pentru zootehnie a scăzut de la 23,77% în 2005 la 4,1% în 2007.

Acest lucru se explică prin faptul că, din punct de vedere legislativ, măsurile de sprijin directe pentru cele două domenii, împreună cu cele pentru îmbunătățiri funciare și servicii, au fost cuprinse, începând cu 2007, într-un singur act normativ, *O.U.G. nr. 123 din 21 decembrie 2006 pentru aprobarea acordării sprijinului financiar producătorilor agricoli din sectorul vegetal, zootehnic, al îmbunătățirilor funciare și al organizării și sistematizării teritoriului*, pe care în această analiză l-am definit cu impact mixt.

Pentru sectorul îmbunătățiri funciare, MAPDR a alocat în anul 2007, 3,86% din totalul ajutoarelor de stat, ajutoare acordate în baza *Ordinului nr. 499 din 31 iulie 2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind constituirea și utilizarea Fondului de ameliorare a fondului funciar cu destinație silvică și a Legii fondului funciar nr. 18 din 19 februarie 1991 - republicată*.

În grupa „alte domenii”, ce reprezintă 1,74% din ajutoarele de stat alocate de MAPDR în 2007, sunt cuprinse sumele alocate în baza următoarelor acte normative:

- *Legea nr. 247 din 19 iulie 2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, Norme metodologice de aplicare a prevederilor titlului XI - „Renta viageră agricolă” aprobate prin Ordin comun MAPDR și MFP nr. 1272/26503/2005;*
- *H.G. nr. 1645 din 22 noiembrie 2006 pentru stabilirea nivelului reducerii sumei de rambursat din volumul creditului acordat în condițiile Legii nr. 231/2005 privind stimularea investițiilor în agricultură, diferențiat în funcție de tipul proiectului de investiții, pentru anul 2006, precum și pentru modificarea Normelor metodologice pentru aplicarea prevederilor Legii nr. 231/2005 privind stimularea investițiilor în agricultură, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 934/2005.*

MAPDR a alocat în 2007, pentru domeniul cercetare, 1,01% din totalul ajutoarelor de stat, în baza prevederilor *Legii nr. 290 din 15 mai 2002 privind organizarea și funcționarea unităților de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare și a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”.*

Prin *H.G. nr. 1557/2002 privind aprobarea mecanismului de acordare a sprijinului financiar de la bugetul de stat prin Programul de creștere a competitivității produselor agroalimentare*, MAPDR acordă printr-o schemă de minimis, facilități agenților economici care au o structură specializată pentru implementarea proiectului și care dețin licențe de fabricație privind producția.

11.4. INSTRUMENTE FINANCIARE UTILIZATE

În conformitate cu datele din tabelul 11.7., în perioada 2005 - 2007 au fost utilizate următoarele instrumente financiare pentru alocarea ajutorului de stat destinat agriculturii:

Tabel 11.7.

Structura ajutorului de stat acordat în agricultură în funcție de natura ajutorului

- în procente -

Natura ajutorului (tipuri de instrumente)	2004	2005	2006	2007
A1 - subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile	93,11	90,57	96,32	99,23
A2 - scutiri/reduceri de la plata obligațiilor fiscale	0,07	0,82	0,23	0,74
B1 - participarea cu capital a statului	0,00	0,00	0,00	0,00
C1 - scutiri de dobândă la creditele bugetare	0,00	0,00	0,00	0,00
C2 - scutiri/reduceri de la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente	6,82	8,61	3,45	0,03
D1 - acordarea de garanții de stat	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	100	100	100	100

Analizând datele din tabelul 11.7., se observă că ajutoarele de stat pentru agricultură au fost acordate în proporție de peste 90% sub formă de subvenții, alocații, prime, subvenționări de dobânzi și alte sume nerambursabile.

Această grupă de instrumente financiare a reprezentat 90,57% din ajutoarele de stat acordate în 2005, 96,32% din cele acordate în anul 2006 și 99,23% din cele acordate în anul 2007.

Ponderea facilităților sub formă de scutiri sau reduceri la plata obligațiilor fiscale a scăzut de la 0,82% în 2005 la 0,74% în 2007.

Ponderea ajutoarelor de stat sub formă de scutiri sau reduceri la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente a scăzut de la 8,61% cât se înregistra în anul 2005 la 0,03% în anul 2007.

Tabel 11.8.

Nivelul anual al ajutoarelor de stat acordate în agricultură în funcție de natura ajutorului

	UM	2004	2005	2006	2007
1. Cheltuieli bugetare (A1+B1)					
Prețuri curente	Mii Lei	2.028.530,61	1.147.726,71	1.041.971,87	3.658.690,31
	Mii Euro	500.474,96	316.750,75	295.636,79	1.096.302,49
Prețuri constante 2004	Mii Lei	2.028.530,61	1.022.929,33	840.299,9	2.617.088,92
Ponderea în total ajutor de stat acordat agriculturii	%	93,1	90,57	96,31	99,23
2. Renunțări la venituri (A2+C1+C2+D1)					
Prețuri curente	Mii Lei	150.111,07	119.540,25	39.914,84	28.276,94
	Mii Euro	37.035,1	32.990,83	11.324,96	8.473
Prețuri constante 2004	Mii Lei	150.111,07	106.542,11	32.189,39	20.226,71
Ponderea în total ajutor de stat acordat agriculturii	%	6,9	9,43	3,69	0,77
2.1. Prin sistemul fiscal și al asigurărilor sociale (A2+C2)					
Prețuri curente	Mii Lei	150.111,07	119.540,25	39.914,84	28.276,94
	Mii Euro	37.035,1	32.990,83	11.324,96	8.473
Prețuri constante 2004	Mii Lei	150.111,07	106.542,11	32.189,39	20.226,71
Ponderea în total ajutor de stat acordat agriculturii	%	6,9	9,43	3,69	0,77

Analizând datele din tabelul 11.8., se observă că ajutoarele de stat acordate în agricultură au fost finanțate, în majoritate, ca și cheltuieli bugetare sub formă de subvenții, alocații, prime, subvenționări de dobânzi, alte sume nerambursabile. Ajutoarele de stat din categoria cheltuielilor bugetare reprezentau în 2005, 90,57% din total; în anul 2006 ponderea acestora a crescut la 96,31%, iar în 2007 a crescut la 99,23%.

A doua grupă de instrumente financiare prin care se alocă ajutoarele de stat pentru agricultură, o formează renunțările la veniturile

viitoare - certe sau posibile - ale statului, sub formă de scutiri sau reduceri de la plata obligațiilor fiscale, scutiri de dobândă la creditele bugetare, scutiri sau reduceri de la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente, acordarea de garanții de stat.

Proporția în care sunt alocate aceste tipuri de ajutor de stat scade de la 9,43% în 2005 la 0,77% în 2007. Ajutoarele de stat din categoria renunțării la venituri ale statului au fost în totalitate acordate prin sistemul fiscal și al asigurărilor sociale.

În termeni reali, sumele acordate sub formă de cheltuieli bugetare au reprezentat în 2005, doar jumătate față de cele din anul de referință 2004. Abia în anul 2007 această categorie de ajutoare a depășit nivelul din anul 2004. De menționat că în această categorie sunt cuprinse subvențiile pentru calamități și secetă.

Renunțările la venituri, au scăzut, în termeni reali, față de anul de bază 2004, până la 70,96% în anul 2005 și până la 13,50% în anul 2007.

Tabel 11.9.

Structura ajutorului de stat acordat pentru pescuit și piscicultură, în funcție de natura ajutorului

- în procente -

Natura ajutorului (tipuri de instrumente)	2004	2005	2006	2007
A1 - subvenții, alocații, prime, subvenționarea dobânzii, alte sume nerambursabile	0,00	1,33	86,32	0,00
A2 - scutiri/reduceri de la plata obligațiilor fiscale	0,00	19,05	0,00	0,00
B1 - participarea cu capital a statului	0,00	0,00	0,00	0,00
C1 - scutiri de dobândă la creditele bugetare	0,00	0,00	0,00	0,00
C2 - scutiri/reduceri de la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente	100,00	79,62	13,68	0,00
D1 - acordarea de garanții de stat	0,00	0,00	0,00	0,00
TOTAL	100,00	100,00	100,00	0,00

Referitor la ajutorul de stat acordat pisciculturii și pescuitului, în cursul anilor 2005 și 2006, acesta a constat, în principal, în facilități acordate de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale și de către Ministerul Finanțelor Publice, sub formă de scutiri sau reduceri de la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente. În anul 2006 ajutorul de stat a fost alcătuit în proporție de 86,32% din subvenții directe acordate de Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale, iar restul de 13,68% din facilități fiscale acordate de Ministerul Finanțelor Publice.

Tabel 11.10.

Nivelul anual al ajutoarelor de stat acordate pisciculturii și pescuitului în funcție de natura ajutorului

	UM	2004	2005	2006	2007
1. Cheltuieli bugetare (A1+B1)					
Prețuri curente	Mii Lei	0,00	21,46	2.088,82	0,00
	Mii Euro	0,00	5,92	592,66	0,00
Prețuri constante 2004	Mii Lei	0,00	19,13	1.684,53	0,00
Pondere în total ajutor de stat acordat pisciculturii și pescuitului	%	0,00	1,33	86,32	0,00
2. Renunțări la venituri (A2+C1+C2+D1)					
Prețuri curente	Mii Lei	288,58	1.595,64	331,08	0
	Mii Euro	71,20	440,36	93,94	0
Prețuri constante 2004	Mii Lei	288,58	1.422,14	267	0
Pondere în total ajutor de stat acordat pisciculturii și pescuitului	%	100,00	98,67	13,68	0,00
2.1. Prin sistemul fiscal și al asigurărilor sociale (A2+C2)					
Prețuri curente	Mii Lei	288,58	1.595,64	331,08	0
	Mii Euro	71,20	440,36	93,94	0
Prețuri constante 2004	Mii Lei	288,58	1.422,14	267	0
Pondere în total ajutor de stat acordat pisciculturii și pescuitului	%	100,00	98,67	13,68	0,00

Analizând datele din tabelul 11.10. observăm că față de anul 2005, atunci când ajutoarele de stat din categoria cheltuielilor bugetare reprezentau 1,33% din ajutorul de stat acordat pisciculturii, în anul 2006 ponderea acestora a fost de 86,32%, fapt explicat prin acordarea de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale de subvenții directe pentru creșterea producției animaliere și piscicole. În același timp, ajutoarele de stat din categoria renunțării la venituri scad ca pondere de la 98,67% cât reprezentau în 2005 la numai 13,68% în anul 2006.

CAPITOLUL 12

RECUPERAREA AJUTOARELOR DE STAT ÎN ROMÂNIA

Ajutoarele de stat reprezintă o facilitate pe care statul o acordă unei întreprinderi în vederea atingerii unui obiectiv, a cărui natură poate fi diversă: dezvoltare regională, susținerea activităților de cercetare, dezvoltare și inovare, protecția mediului, sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii, formarea profesională a angajaților, ocuparea cu forță de muncă, susținerea serviciilor de interes economic general, restructurarea firmelor aflate în dificultate, sprijinirea culturii și conservarea patrimoniului cultural etc.

Acordarea acestor stimulente, indiferent că este vorba de subvenții, alocații, prime, exceptări sau reduceri la plata unor taxe sau impozite, credite cu dobânzi preferențiale, investiții de capital, garanții, etc., impune furnizorilor anumite obligații de a urma proceduri stricte, ce implică în primul rând, respectarea caracterului de compatibilitate cu piața comună europeană. Foarte importantă este, de asemenea, autorizarea *ex-ante* de către autoritățile competente a măsurilor de sprijin, acolo unde acest lucru este obligatoriu. În caz contrar, respectivele ajutoare de stat pot fi considerate ilegale.

În cazul în care anumite acțiuni ale statului sunt declarate ilegale și incompatibile, se impune stoparea măsurilor și recuperarea ajutoarelor de stat de care întreprinderea beneficiară s-a bucurat. În această situație, recuperarea ajutorului are ca obiectiv restabilirea situației care exista pe piață înainte de acordarea ajutorului vizat. Recuperarea ajutoarelor ilegale și incompatibile cu piața unică nu este considerată ca o sancțiune, ci este numai consecința logică a ilegalității.

Până la momentul aderării României la Uniunea Europeană, Consiliul Concurenței deținea atribuții în ceea ce privește autorizarea și, respectiv, declararea ajutoarelor de stat drept ilegale. După 1 ianuarie 2007, aceste competențe au fost transferate Comisiei Europene.

Din punct de vedere procedural, apariția Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 129 din 15 septembrie 2005¹⁷ a simplificat modul de recuperare a ajutoarelor ilegale și incompatibile, deciziile Consiliului Concurenței și ale furnizorilor de ajutor de stat prin care se dispunea recuperarea, căpătând calitatea de titlu executoriu. În aceste condiții, furnizorii erau obligați să pună în aplicare fără întârziere prevederile acestor decizii și să procedeze la recuperarea ajutoarelor și a dobânzilor aferente.

După data aderării, legislația comunitară în domeniul concurenței a devenit direct aplicabilă în România. După acest moment, datorită modificării competențelor atribuite, Consiliul Concurenței nu mai poate emite decizii prin care să se dispună recuperarea unor ajutoare de stat ilegale și incompatibile. Furnizorii pot, însă, în continuare, să emită astfel de decizii ce și-au păstrat calitatea de titlu executoriu.

În cazul emiterii de către Comisia Europeană a unei decizii de recuperare, statele membre au responsabilitatea punerii în aplicare a acestora, fiind obligate să ia, fără întârziere, toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutoarelor incompatibile. Recuperea trebuie să se facă conform legislației naționale și trebuie să asigure executarea imediată și efectivă a deciziilor Comisiei.

¹⁷ pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedura fiscală, publicată în Monitorul Oficial nr. 887/04.10.2005

În principiu, la nivel național, recuperarea efectivă este realizată de către autoritatea ce a acordat ajutorul de stat. Întreprinderea beneficiară va trebui să ramburseze atât contravaloarea măsurii de sprijin considerată ilegală și incompatibilă, cât și dobânzile pentru perioada cât s-a bucurat de beneficiul ajutorului. Totodată, conform reglementărilor și jurisprudenței europene¹⁸, pe perioada până la momentul recuperării efective a ajutorului de stat ilegal și incompatibil, beneficiarul nu are dreptul de a primi un alt ajutor.

Până la momentul aderării, cadrul legal național pentru determinarea dobânzilor percepute în cazul recuperării ajutoarelor de stat era reprezentat de *„Instrucțiunile privind rata dobânzii aplicate în cazul recuperării sau rambursării ajutorului de stat ilegal și a celui interzis”*¹⁹, adoptat de către Consiliul Concurenței în anul 2005. Pentru ajutoarele ilegale și incompatibile acordate după 1 ianuarie 2007, se aplică dobânzi al căror quantum este stabilit în baza Regulamentului Comisiei nr. 794/2004²⁰ și a Comunicărilor Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont.

Consiliul Concurenței a emis în perioada 2004 - 2006, nouă decizii de recuperare a unor ajutoare de stat declarate ilegale și incompatibile. Prin aceste decizii s-a decis că ajutoarele de stat acordate beneficiarilor care nu au respectat atât condițiile impuse în actele normative care au instituit măsurile de sprijin, cât și cele impuse în deciziile de autorizare a acestora, sunt ilegale și incompatibile cu un mediu concurențial normal, solicitând

¹⁸ Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 13 septembrie 1996 în cauzele conexe T-244/93 și T-486/93, *Textilwerke Deggendorf GmbH versus Comisia*; Hotărârea Curții Europene de Justiție din 15 mai 1997 în cauza C-355/95 *Textilwerke Deggendorf GmbH versus Comisia*.

¹⁹ puse în aplicare prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 51/21.03.2005, publicat în Monitorul Oficial nr. 253/25.03.2005 și abrogat prin Ordinul Președintelui Consiliului Concurenței nr. 300/30.12.2006, publicat în Monitorul Oficial nr. 1057/30.12.2006

²⁰ de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE

furnizorilor de ajutor de stat recuperarea acestor sume împreună cu dobânzile aferente.

Deciziile de recuperare au avut în vedere:

- ajutoarele de restructurare de care au beneficiat trei societăți comerciale (din sectorul metalurgic și industria prelucrătoare);
- ajutoarele regionale pentru investiții de care au beneficiat cincizeci și șase de agenți economici ce desfășurau activități în zone defavorizate și care au depășit intensitatea maxim admisă a ajutorului de stat;
- ajutorul regional pentru investiții de care a beneficiat o societate comercială ce desfășura activități în zonă liberă și care a depășit intensitatea maxim admisă a ajutorului de stat;
- ajutorul de stat de care a beneficiat o companie care are ca obiect de activitate organizarea, administrarea și exploatarea jocurilor de noroc;
- ajutorul de stat de care a beneficiat o întreprindere siderurgică.

Sumele recuperate în perioada 2004 - 2007 în baza acestor decizii se ridică la valoarea de 12.888.476,41 lei.

În perioada analizată, Consiliul Concurenței a autorizat acordarea de ajutoare de stat pentru restructurare pentru cinci societăți comerciale din industria prelucrătoare, cu condiția ca acestea să ramburseze ajutoarele ilegale și incompatibile de care au beneficiat anterior. Drept urmare, întreprinderile beneficiare au rambursat în total 28.490.468,22 lei.

În cadrul acțiunii de monitorizare a ajutoarelor de stat acordate în România, Consiliul Concurenței a identificat măsuri de ajutor de stat care puteau fi considerate ilegale și incompatibile, de care au beneficiat trei companii siderurgice. Urmare a discuțiilor purtate cu reprezentanții

acestora, societățile au rambursat voluntar sumele primite prin implementarea acestor măsuri de sprijin, fără să fie necesară emiterea, de către Consiliul Concurenței, a unor decizii de recuperare. Suma totală recuperată de la aceste companii este de 45.976.980,64 lei.

În urma monitorizării agenților economici ce își desfășurau activitatea în zonele defavorizate, reprezentanții inspectoratelor teritoriale ale Consiliului Concurenței au constatat existența unor depășiri a intensității maxim admise în cazul ajutoarelor de stat de care au beneficiat unii agenți economici. În urma verificărilor realizate de inspectorii de concurență, agenții economici au rambursat, înainte de emiterea unor decizii de recuperare, suma de 2.548.356,12 lei.

În cursul anului 2006, Consiliul Concurenței a emis, în urma notificării de către furnizori, un număr de nouă decizii de autorizare a unor ajutoare de salvare pentru nouă companii aflate în dificultate. Analiza efectuată în vederea autorizării a ținut seamă de prevederile Regulamentului privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate²¹.

În conformitate cu prevederile art. 8 alin. (1) lit. (c) din Regulament, notificarea trebuie să fie însoțită de un angajament al furnizorului de a transmite Consiliului Concurenței, într-un termen maximal de șase luni, care începe să curgă de la data autorizării ajutorului pentru salvare, fie un plan de restructurare sau lichidare, fie dovada că ajutorul de salvare a fost integral rambursat.

²¹ pus în aplicare prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 501/23.11.2004, publicat în Monitorul Oficial nr. 1215/17.12.2004 și abrogat prin Regulamentul privind abrogarea unor regulamente și instrucțiuni adoptate de Consiliul Concurenței în domeniul ajutorului de stat, pus în aplicare prin Ordinul președintelui Consiliului Concurenței nr. 300 din 21 decembrie 2006, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 1057 din 30 decembrie 2006

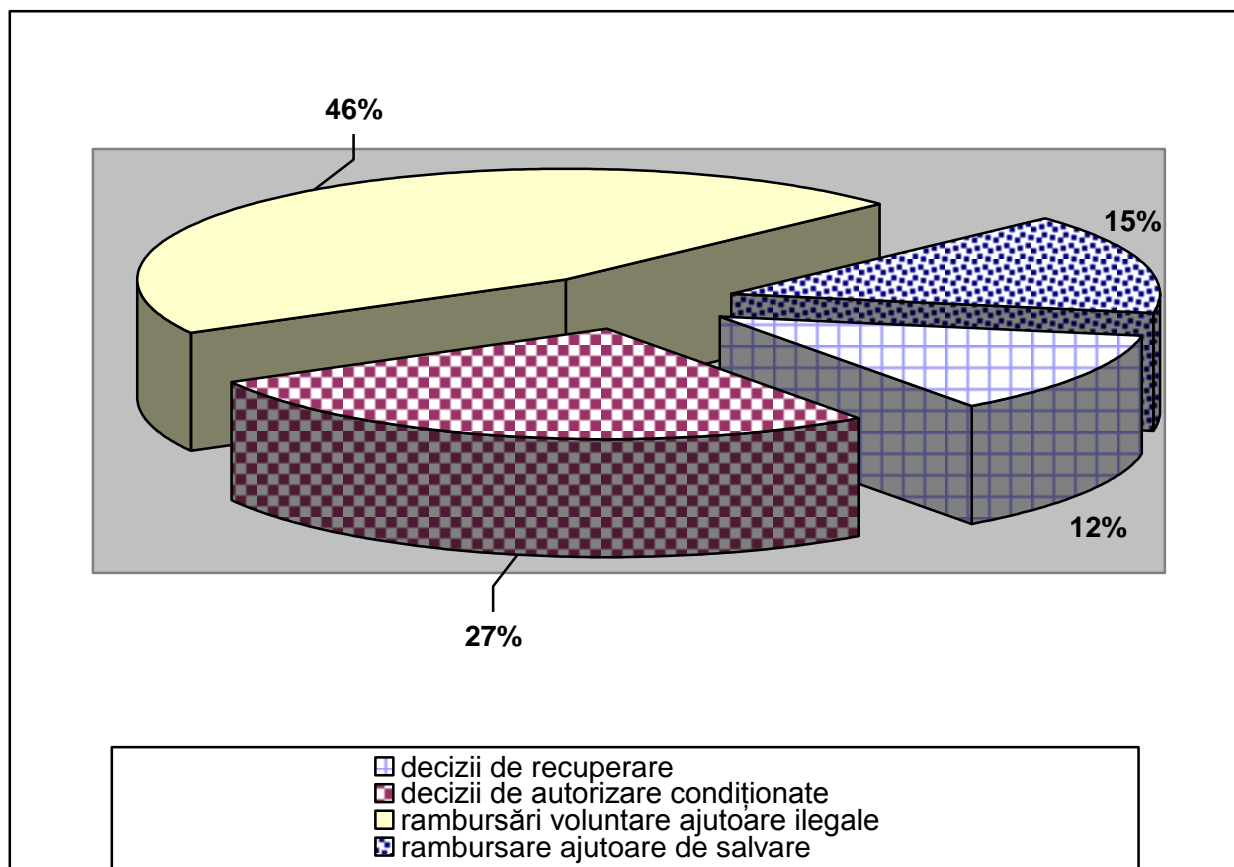
În cazul a cinci companii, furnizorul nu a prezentat Consiliului Concurenței sau Comisiei Europene (după data de 1 ianuarie 2007) un plan de restructurare/lichidare sau dovada că ajutorul de salvare a fost integral rambursat. În consecință, celor cinci companii le-a revenit obligația de a rambursa ajutorul de salvare de care au beneficiat anterior. Drept urmare a fost rambursată suma de 15.554.971,00 lei.

Totalizând, ca urmare a demersurilor întreprinse de Consiliul Concurenței, în perioada 2005 – 2007 a fost recuperată la bugetul de stat, suma de 105.459.252,39 lei.

Situația recuperărilor realizate în perioada 2005 – 2007 este prezentată în Graficul 12.1.

Graficul 12.1.

Situația recuperărilor realizate în perioada 2005 - 2007

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 129 din 15 septembrie 2005 a acordat posibilitatea Consiliului Concurenței să emită decizii prin care să dispună stoparea acordării unor ajutoare de stat considerate ilegale.

Prin Deciziile Consiliului Concurenței nr. 227/2005, 165/2006 și 222/2006 a fost dispusă stoparea acordării de ajutoare de stat pentru un număr de 37, 45 și respectiv 35 de agenți economici care desfășurau activități în zonele defavorizate.

Emiterea acestor decizii a fost o consecință a activității de monitorizare desfășurată de inspectorii de concurență în zonele defavorizate, prin care s-a constatat că agenții economici în cauză au atins limita maxim admisă a intensității ajutorului de stat aferent investițiilor nou create. O eventuală acordare de ajutoare de stat peste această limită constituie ajutor de stat ilegal și incompatibil, care ar trebui să fie recuperat.

După aderarea României la Uniunea Europeană, respectiv în cursul anului 2007, Comisia Europeană nu a emis nicio decizie având ca obiect recuperarea unor ajutoare de stat, declarate ca fiind ilegale și incompatibile cu piața comună, acordate de autoritățile române.

Se remarcă faptul că, deși reglementările specifice în domeniul ajutorului de stat sunt extrem de stricte, iar procedurile cuprind etape și criterii clar definite, există situații în care întreprinderile beneficiază de ajutoare ilegale și/sau incompatibile. Această stare, de fapt are la bază, fie necunoașterea în totalitate de către furnizorii măsurilor de sprijin, a prevederilor legale incidente acestui domeniu, fie nerespectarea de către beneficiarii de ajutor de stat a condițiilor asumate la momentul acordării ajutorului de stat.

De aceea, se poate considera că în condițiile unei cunoașteri mai bune și a unei aplicări coerente, de către organele de specialitate ale administrației publice centrale sau locale, a legislației privind ajutorul de stat și în urma unei monitorizări eficiente a companiilor ce beneficiază de facilități, s-ar putea preveni acordarea unor ajutoare ilegale și/sau incompatibile ce ar trebui, ulterior, recuperate împreună cu dobânzile aferente.

CAPITOLUL 13

CONCLUZII ȘI PERSPECTIVE

Raportul privind ajutoarele de stat acordate în România în perioada 2005 - 2007, a fost întocmit pe baza datelor și informațiilor transmise de furnizorii de ajutor de stat și prezintă totalitatea măsurilor de ajutor de stat acordate în această perioadă, grupate pe obiective și pe sectoare de activitate. Totodată, raportul cuprinde și măsurile de sprijin a căror valoare se situează sub pragul de minimis prevăzut de Regulamentul Comisiei Europene nr. 1998/2006 privind aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE.

Potrivit datelor din Anexa statistică a prezentului raport, se constată că ponderea în PIB a ajutorului de stat național (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile) a înregistrat în perioada 2005 - 2007 o tendință de scădere continuă, de la 1% în anul 2005 și 0,99% în 2006 la 0,56% în anul 2007. În valori absolute, ajutorul de stat național a evoluat de la 790 mil. Euro în 2005 la 960 mil. Euro în anul 2006, ca apoi să ajungă la 670 mil. Euro în 2007. Deși în anul 2006 valoarea absolută a ajutorului de stat a crescut, valoarea procentuală a scăzut, deoarece PIB-ul a crescut constant, de la 79 mld. Euro în 2005 la 97 mld euro în anul 2006, ajungând la 121 mld euro în 2007 (aceste valori includ și ajutoarele de stat pentru serviciile de interes economic general, precum și ajutoarele de minimis).

În funcție de repartiția pe sectoare de activitate, se constată că în anul 2007, cea mai mare pondere este deținută de ajutoarele de stat acordate pentru servicii de interes economic general (63,58%), urmată de cea a ajutoarelor acordate industriei cărbunelui (16,67%) și industriei prelucrătoare (6,44%).

Din punct de vedere al structurii ajutoarelor de stat, în perioada 2005 - 2007, cheltuielile bugetare au depășit trei sferturi (74,41% în 2005, 80,04% în 2006 și 94,89% în 2007) din ajutorul de stat național (mai puțin agricultura, pescuitul și transporturile), față de 17,99% cât reprezentau în anul 2004.

Ajutoarele de stat de natura renunțării la venituri au cunoscut o scădere continuă, pornind de la 25,59% în 2005 și 19,96% în 2006 și ajungând la 5,11% în anul 2007 din ajutorul de stat național (mai puțin agricultura, pescuitul și transporturile), în condițiile în care în anul 2004 erau 82,01%. Această situație este în concordanță cu cerințele Comisiei Europene de reducere a ajutoarelor de stat de natură fiscală, întrucât acestea pot afecta comerțul intracomunitar.

Tendința de scădere a ajutoarelor de natură fiscală reflectă aplicarea corectă a acquis-ului comunitar, România aliniindu-se pe deplin politicii comunitare în domeniul ajutorului de stat.

În ceea ce privește analiza pe obiective a ajutoarelor de stat acordate în România în perioada 2005 - 2007 (Tabelul 2.6.), se constată că ponderea cea mai mare în totalul ajutorului de stat național (mai puțin agricultura, pescuitul și transporturile) o dețin ajutoarele de stat pentru prestarea unor servicii de interes economic general, respectiv 63,58% în anul 2007, față de 44,44% în anul 2005. Marea majoritate a acestor ajutoare s-a acordat sub forma subvențiilor pentru compensarea pierderilor, ca urmare a prestării serviciilor de interes economic general, în baza schemei de ajutor de stat inițiată de Ministerul Administrației și Internelor (Ordinul nr. 125/2007).

Ajutoarele de stat cu obiective orizontale au înregistrat în anul 2007 o pondere de 16,45% din totalul ajutorului de stat național (exceptând

agricultura, pescuitul și transporturile) față de 34,03% cât erau în anul 2005 și 37,81% în 2006, ca urmare a reducerii ajutoarelor de salvare-restructurare și a faptului că ajutoarele pentru IMM-uri s-au acordat mai mult sub forma ajutoarelor de minimis, ajutoare mai ușor de obținut de către agenții economici.

Ajutoarele sectoriale acordate în anul 2007 au înregistrat o ușoară scădere față de anul 2005, înregistrând o pondere de 17,81% din totalul ajutorului de stat național (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile) față de 18,05% în 2005, cu o scădere mai accentuată în anul 2006 până la un nivel de 11,61%.

Ajutoarele de stat acordate în anul 2007 includ și ajutorul de stat acordat Companiei Naționale a Huilei Petroșani sub forma subvențiilor directe destinate acoperirii costurilor legate de producția curentă și sub formă de subvenții destinate acoperirii cheltuielilor sociale, ajutor autorizat de Comisia Europeană.

Având în vedere importanța politicii regionale, faptul că la nivel european se urmărește diminuarea dezechilibrelor regionale existente, prin stimularea dezvoltării echilibrate, revitalizarea zonelor defavorizate, prevenirea creării de noi dezechilibre, stimularea cooperării interregionale și crearea de noi locuri de muncă, ajutoarele regionale acordate în România au fost tratate în mod distinct în capitolul 8.

Situația ajutoarelor regionale acordate în România în perioada 2005 - 2007 (Tabelul 8.1.) arată tendința de scădere a volumului acestora, de la 99.644,90 mii lei în anul 2005, la aproape jumătate, respectiv 48.526,58 mii lei în anul 2007, tendință datorată în mare parte reducerii facilităților fiscale, ponderea ajutoarelor regionale fiind relativ mică, de 2-3% din totalul ajutorului de stat național (exceptând agricultura, pescuitul și transporturile)

Pentru anul 2007 au fost instituite un număr de 11 scheme de ajutor de stat având ca obiectiv dezvoltarea regională, exceptate de la notificare. Dintre acestea, un număr de 10 scheme vizează realizarea investițiilor în scopul prevenirii, reducerii și controlului poluării, gestionării deșeurilor, epurării apelor etc., iar o schemă vizează realizarea investițiilor în parcuri industriale.

De asemenea, Raportul ajutoarelor de stat acordate în România în perioada 2005 - 2007 tratează distinct, pentru prima dată, măsurile de sprijin ce au caracter de ajutoare de minimis.

Începând cu 1 ianuarie 2007, în România, toate schemele de minimis și ajutoarele individuale de minimis se acordă în conformitate cu prevederile Regulamentului Comisiei Europene nr.1998/2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de minimis.

Aceste ajutoare nu sunt supuse obligației de notificare către Comisia Europeană, dar conform prevederilor O.U.G. nr.117/2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, se transmit spre informare Consiliului Concurenței în termen de 15 zile de la data adoptării.

Ajutoarele de minimis acordate în perioada 2005 - 2007 au fost orientate în cea mai mare parte pentru dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, susținerea întreprinderilor nou-înființate pentru a face față concurenței pe piața comună.

S-au mai acordat ajutoare de minimis și pentru crearea de noi locuri de muncă, în baza prevederilor Legii nr.76/2002 privind sistemul asigurărilor de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă (cu modificările și completările ulterioare), pentru sprijinul unor proiecte ce se înscriu în contextul necesității integrării politicilor de mediu.

În scopul de a face mult mai eficientă și rapidă procedura de luare a deciziilor, Comisia Europeană a realizat schimbări semnificative în domeniul reglementării ajutoarelor de stat.

Această măsură permite Comisiei Europene să se concentreze pe cazurile cele mai distorsionante, concomitent cu reducerea sarcinilor administrative pentru companiile și statele membre în cazurile mai puțin importante.

Astfel, un număr mare de măsuri de ajutor sunt exceptate de la notificare, de la o analiză *ex-ante* a Comisiei, fie în baza regulamentului *de minimis* fie în baza noului regulament de exceptare în bloc. Raționamentul acestor măsuri luate de Comisie este acela că aceste ajutoare nu pot avea un impact semnificativ asupra concurenței la nivel comunitar, și astfel pot fi acordate fără notificare cu condiția îndeplinirii criteriilor prevăzute în reglementările respective.

Astfel, putem spune că România s-a aliniat noii politici a Comisiei Europene, încadrându-se în noua arhitectură europeană a ajutoarelor de stat.

ANEXA TEHNICĂ

Anexa tehnică oferă informații cu caracter general privind sfera de cuprindere a Raportului, modul de încadrare a ajutoarelor de stat pe obiective, categorii și forme, metodele de evaluare a ajutoarelor de stat, precum și sursele de obținere a datelor care au fost utilizate.

Informațiile menționate mai sus au fost grupate pe următoarele capitole:

- I. Sfera ajutoarelor de stat analizate în Raport;
- II. Categorii și obiective ale ajutorului de stat;
- III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor.

I. Sfera ajutoarelor de stat analizate în Raport

Raportul ajutoarelor de stat a fost elaborat pe baza „Inventarului ajutoarelor de stat” întocmit conform raportărilor transmise de furnizorii de ajutor de stat, potrivit *Regulamentului Consiliului Concurenței privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat*²², pus în aplicare prin Ordin al Președintelui Consiliului Concurenței nr. 175/20.06.2006, în vigoare la data raportării.

Totodată, în vederea realizării compatibilității informațiilor, s-a ținut seama de metodologia celui de-al IX-lea Raport privind ajutoarele de stat din Uniunea Europeană, publicat în iulie 2001, precum și de

²² Publicat în Monitorul Oficial nr. 436 din 28.06.2007

Scoreboard-urile ulterioare ale ajutoarelor de stat date publicității de Comisia Europeană.

Ajutoarele de stat acordate în România în perioada 2005 – 2007 care fac obiectul prezentului Raport, intră sub incidența:

- Tratatului Comunității Europene;
- Tratatului de aderare a României și Bulgariei la Uniunea Europeană;
- Ordonanței de Urgență nr. 117 din 21 decembrie 2006 privind procedurile naționale în domeniul ajutorului de stat, aprobată prin Legea nr. 137 din 17 mai 2007²³.

De asemenea, în Raport sunt cuprinse date privind ajutoarele de stat acordate pentru sectoarele agricultură și piscicultură, în conformitate cu dispozițiile art. 32 din Tratatul de instituire a Comunității Europene.

II. Categori și obiective ale ajutorului de stat

Categori ale ajutorului de stat

Acordarea de ajutoare de stat reprezintă pentru bugetul public, un cost sau o renunțare la venituri, iar pentru beneficiar, un avantaj. Totuși, „elementul de ajutor”, respectiv avantajul financiar final asigurat de suma nominală transferată, precum și eficiența și impactul concurențial al acordării acestuia depind într-o mare măsură de natura ajutorului acordat.

Conform metodologiei comunitare de elaborare a Raportului privind ajutoarele de stat acordate în Uniunea Europeană, s-au identificat patru categorii de ajutor (grupe).

Fiecare grupă este reprezentată printr-o literă (A, B, C sau D), urmată de cifra 1, în cazul ajutorului de natura cheltuielilor bugetare sau a

²³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 354 din 27 mai 2007.

veniturilor bugetare la care statul renunță, altele decât cele de natură fiscală, sau de cifra 2, în cazul ajutoarelor de natura renunțării la venituri bugetare acordate prin intermediul sistemului fiscal sau a sistemului asigurărilor sociale.

În grupa A (A1 + A2) este inclus ajutorul care este transferat în întregime la beneficiar. În acest caz, elementul de ajutor este egal cu valoarea nominală a ajutorului.

În categoria A1 - acordarea cu titlu gratuit a unor sume - sunt cuprinse:

- subvenții, alocații, prime (inclusiv prime pentru export) precum și orice alte sume nerambursabile;
- vânzări sub prețul pieței de terenuri, clădiri și alte active, aparținând domeniului privat al statului;
- reduceri de preț la bunurile furnizate și la serviciile prestate de către autoritățile publice sau alte organisme care administrează resurse ale statului;
- subvenționarea dobânzii în situația în care subvenția este primită direct de către beneficiar.

În categoria A2 - anularea și reducerea de datorii fiscale – sunt cuprinse:

- exceptări, reduceri și/sau scutiri la plata taxelor vamale;
- reduceri și/sau scutiri la plata impozitelor, taxelor și a altor obligații bugetare, inclusiv ale contribuțiilor la asigurările sociale.

În grupa B (B1) sunt incluse participările cu capital ale statului sau ale altor organisme care administrează fonduri în numele statului atunci când statul nu se comportă ca un investitor privat prudent.

Pentru includerea în categoria B1 este necesar să se determine dacă transferul financiar realizat de către o autoritate publică sub forma participării la capital reprezintă un ajutor pentru beneficiar sau acțiunea respectivă reprezintă o angajare a sectorului public într-o activitate comercială, operând asemeni unui investitor privat în condiții normale de piață. În consecință, deși participările cu capital ale statului sau ale altor organisme care administrează fonduri în numele statului, sub diverse forme, ar putea fi incluse în grupa A, ele au fost grupate într-o categorie separată (B1).

În categoria B1 se regăsesc și ajutoarele de natura conversiei datoriilor agenților economici către stat, prin transformarea acestor datorii în acțiuni la valoarea nominală, de regulă sensibil mai mare decât valoarea de piață a acestor acțiuni.

Grupa C (C1 + C2) include transferurile în care elementul de ajutor este reprezentat de dobânda economisită de către beneficiar de-a lungul perioadei pentru care capitalul transferat, respectiv sumele datorate statului și devenite scadente (creditul bugetar) sunt la dispoziția sa. De regulă, elementul de ajutor inclus în această categorie este mult mai mic decât valoarea capitalului transferat.

În categoria C1 transferul financiar ia forma creditului bugetar, iar ajutorul de stat constă în profitul obținut de beneficiar în timpul perioadei în care capitalul transferat este la dispoziția sa.

În categoria C2 sunt incluse scutirile, reducerile, reeșalonările la plata majorărilor de întârziere și a penalităților aferente, atât ca urmare a amânărilor și/sau reeșalonărilor la plată a obligațiilor fiscale, cât și a majorărilor de întârziere propriu-zise acumulate de agentul economic și datorate autorității publice.

În grupa D sunt incluse garanțiile acordate de către stat, ajutorul de stat fiind evaluat în perioada 2005 – 2006 în conformitate cu prevederile Regulamentului Consiliului Concurenței privind ajutorul de stat acordat sub forma garanțiilor²⁴, iar pentru anul 2007 în conformitate cu Comunicarea Comisiei Europene privind aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul C.E. ajutorului de stat sub forma de garanții²⁵.

Obiectivele ajutorului de stat

Încadrarea pe obiective a ajutoarelor de stat (atât a alocărilor specifice în cadrul schemelor de ajutor, cât și a ajutoarelor individuale acordate în afara unei scheme) s-a făcut ținând seama de obiectivul principal al acordării acestora, în conformitate cu modalitățile de clasificare și grupare comunitare, astfel:

Codul obiectivului	Clasificarea obiectivelor
1.1.	Agricultura
1.2.	Pescuit
2.	Obiective orizontale
2.1.	Cercetare-dezvoltare
2.2.	Inovare
2.3.	Mediul înconjurător
2.4.	Întreprinderi mici și mijlocii
2.5.	Comerț, export
2.6.	Economisirea energiei
2.7.	Salvarea firmelor aflate în dificultate
2.8.	Restructurarea firmelor aflate în dificultate
2.9.	Închidere
2.10.	Ocuparea forței de muncă
2.11.	Formare profesională
2.12.	Capital de risc
2.13.	Alte obiective

²⁴ Publicat în Monitorul Oficial nr. 165 din 17.03.2003

²⁵ Publicat în Jurnalul Oficial nr.C71/2000

3.	Obiective sectoriale (sectoare sensibile)
3.1.	Oțel
3.2.	Construcții navale
3.3.	Fire și fibre sintetice
3.4.	Autovehicule
3.5.	Alte sectoare din industria prelucrătoare
3.6.	Cărbune: ajutoare pt. producția curentă
3.7.	Cărbune: alte ajutoare
3.8.	Transporturi, din care:
3.8.1.	- Transport feroviar
3.8.2.	- Transport aerian
3.9.	Turism
3.10.	Servicii financiare
3.11.	Alte obiective
4.	Obiective regionale
4.1.	Zone pentru care au fost elaborate programe naționale de dezvoltare regională, altele decât zonele defavorizate
4.2.	Zone defavorizate
5.	Cultura și conservarea patrimoniului
6.	Ajutoare de stat cu caracter social
7.	Ajutoare de stat pentru înlăturarea efectelor cauzate de dezastre naturale
8.	Ajutoare de minimis
9.	Ajutoare de stat acordate pentru servicii de interes economic general

Menționăm faptul că în clasificările comunitare, ajutorul regional este grupat astfel:

– **codul 4.1.**

Ajutorul pentru proiecte de dezvoltare a anumitor activități sau a anumitor zone economice, cu condiția să nu fie afectate în mod nefavorabil condițiile de comerț, contrar interesului comunitar, respectiv ajutoare de stat care se încadrează în prevederile art. 87 (3) (c) din Tratatul comunitar;

– **codul 4.2.**

Ajutorul pentru zonele prevăzute la art. 87 (3) (a), respectiv acele zone ale Uniunii Europene în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau șomajul este mare.

Ajutorul de stat acordat pentru dezvoltare regională în România poate fi încadrat în totalitate ca *ajutor acordat în regiuni care se încadrează în prevederile art. 87 (3) (a)*, dar pentru o analiză mai detaliată a acestuia au fost reflectate distinct zonele defavorizate.

III. Sursele obținerii datelor și metodele de evaluare a elementului de ajutor

Sursele obținerii datelor

Cifrele din Raport sunt exprimate în termenii cheltuielilor efective sau ale veniturilor efective la care statul renunță.

Cifrele sunt exprimate în prețuri curente și prețuri constante 2004 pentru moneda națională și în prețuri curente pentru euro.

Evaluarea în mii lei, prețuri constante 2004, s-a realizat pe baza deflatorului P.I.B. (medie anuală față de media anului precedent) comunicat de Institutul Național de Statistică.

Cursului mediu anual de schimb Leu/Euro utilizat a fost publicat în cadrul Raportului anual al Băncii Naționale a României.

Datele efectiv utilizate pentru prelucrarea informațiilor privind ajutorul de stat sunt următoarele:

	UM	2004	2005	2006	2007
Deflator PIB* anul 2004 = 100	%	100,00	112,2	124,0	139,8
Curs de schimb - valoare medie anuală* -	Leu/Euro	4,053211	3,623438	3,524500	3,337300

* Surse: Site-ul Băncii Naționale a României, comunicarea Institutului Național de Statistică

Astfel, pentru determinarea ajutorului de stat în euro – prețuri curente, s-a raportat ajutorul de stat în lei prețuri curente la cursul de schimb mediu anual al leului în raport cu euro.

Pentru realizarea „Inventarului ajutoarelor de stat” acordate în perioada analizată au fost utilizate actele normative care conțin scheme de ajutor de stat și/sau ajutoare individuale, raportate de furnizorii de ajutor de stat.

Raportările au fost solicitate în configurație standard, conform reglementărilor în vigoare la data redactării raportului²⁶, respectiv prin completarea Anexelor la regulament (Anexa nr. 1 – Fișă generală pentru ajutoarele de stat acordate, Anexa nr. 2 – Fișă privind ajutoarele de stat din categoriile exceptate de la obligația notificării, Anexa nr. 3 – Fișă privind ajutoarele de minimis, Anexa nr. 4 - Fișă privind ajutoarele de stat acordate pentru sectorul agricultură și Anexa nr. 5 – Fișă privind ajutoarele de stat acordate pentru piscicultură) și au cuprins următoarele elemente:

- titlul schemei;
- baza legală;
- numărul ajutorului;
- categoria ajutorului;
- data la care a încetat acordarea ajutorului;
- cofinanțare;
- obiectivele acordării ajutorului de stat;

²⁶ respectiv ale *Regulamentului Consiliului Concurenței privind procedurile de monitorizare a ajutoarelor de stat*, publicat în Monitorul Oficial nr. 436 din 28.06.2007

- regiunea;
- originea ajutorului de stat;
- modalitatea de acordare a ajutorului de stat;
- descrierea instrumentelor de acordare a ajutorului de stat;
- tipul ajutorului de stat;
- condițiile de acordare a ajutorului;
- beneficiarii ajutorului de stat;
- sectorul de activitate în care operează beneficiarii de ajutor de stat;
- quantumul sumelor acordate ca ajutor anual, în perioada analizată, pe beneficiar, precum și cumulativ pe ultimii trei ani;
- date privind modul de determinare a ajutorului de stat;
- observații.

Informațiile statistice primite de la Institutul Național de Statistică și Studii Economice conțin:

- produsul intern brut;
- deflatorul PIB, având ca an de bază anul 2004;
- populație, din care salariați – total și pe ramuri ale economiei naționale;
- cursul mediu anual de schimb Leu/Euro.

Totodată, s-a urmărit actualizarea informațiilor din Raportul 2004 – 2006 cu noile informații din prezentul Raport.

Metode de evaluare a elementului de ajutor de stat

Quantumul ajutorului de stat a fost determinat conform prevederilor din actele normative prin care s-a instituit o schemă de ajutor de stat sau s-a acordat un ajutor individual, precum și ținându-se cont de legislația secundară, respectiv Regulamentele comunitare specifice fiecărui tip de ajutor de stat.

LISTA ACTELOR NORMATIVE

care conțin scheme de ajutor de stat sau ajutoare individuale care au generat efecte în perioada 2005 – 2007

- 1. LEGEA nr. 84 din 21 iulie 1992** privind regimul zonelor libere, modificată prin Legea nr. 244 din 9 iunie 2004, dispozițiile referitoare la impozitul pe profit prevăzute la art. 14 au fost abrogate prin Legea nr. 414 din 26 iunie 2002;
- 2. HOTĂRÂREA nr. 494 din 27 august 1992** privind aprobarea realizării obiectivului de investiții „Extinderea stației de epurare, etapa a II-a la Societatea Comercială Antibiotice - S.A Iași, județul Iași”;
- 3. HOTĂRÂREA nr. 179 din 24 aprilie 1993** cu privire la stabilirea prețurilor și tarifelor la unele produse și servicii destinate populației, în condițiile eliminării subvențiilor de la bugetul de stat, abrogată de Hotărârea nr. 711 din 12 iulie 2005;
- 4. HOTĂRÂREA nr. 209 din 16 mai 1994** privind aprobarea etapizării lucrărilor și a indicatorilor aferenți etapei I de execuție la obiectivul de investiții „Instalație pentru producerea lingourilor de zirconiu și titan” la „Regia Autonomă Zirom Giurgiu”, modificată prin Hotărârea nr. 162 din 3 februarie 2006;
- 5. LEGEA nr. 71 din 16 iulie 1994** privind acordarea unor facilități suplimentare față de Legea nr. 35/1991, republicată, pentru atragerea de investitori străini în industrie, cu modificările și completările ulterioare;

6. **HOTĂRÂREA nr. 511 din 5 august 1994** privind adoptarea unor măsuri pentru prevenirea și combaterea poluării mediului de către societățile comerciale din a căror activitate rezultă unele deșeuri poluante;
7. **LEGEA nr. 134 din 29 decembrie 1995** (actualizată până la 11 februarie 2004) - legea petrolului, cu modificările și completările ulterioare, completată și modificată prin Ordonanța de urgență nr. 47 din 11 aprilie 2002, abrogată de Legea nr. 238 din 7 iunie 2004;
8. **LEGEA nr. 114 din 11 octombrie 1996** – legea locuinței (republicată);
9. **ORDONANȚA nr. 27 din 5 august 1996** privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei „Delta Dunării”, modificată și completată prin Legea nr. 96 din 10 iunie 1997, modificată prin art. 38 și art. 284 din Legea nr. 571 din 22 decembrie 2003;
10. **HOTĂRÂREA nr. 398 din 4 august 1997** privind trecerea unor regii autonome aeroportuare de sub autoritatea Ministerului Transporturilor sub autoritatea consiliilor județene, modificată prin Hotărârea nr. 594 din 27 iulie 1999 privind salarizarea personalului din regiile autonome aeroportuare cu specific deosebit care își desfășoară activitatea sub autoritatea consiliilor județene, în conformitate cu prevederile Hotărârii nr. 398/1997 și prin Hotărârea nr. 1004 din 26 octombrie 2000;
11. **HOTĂRÂREA nr. 668 din 24 octombrie 1997** privind acordarea garanției statului în favoarea Societății Comerciale „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române TAROM” - S.A.;

12. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 31 din 16 iunie 1997 privind regimul investițiilor străine în România, abrogată parțial de Ordonanța de Urgență nr. 92 din 30 decembrie 1997;

13. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 73 din 6 noiembrie 1997 privind asigurarea și creditarea stocurilor de aprovizionare pentru perioada de toamnă-iarnă, destinate localităților izolate din Delta Dunării, aprobată prin Legea nr. 80 din 13 aprilie 1998, modificată prin Ordonanța de urgență nr. 128 din 9 decembrie 2004;

14. LEGEA nr. 163 din 30 iulie 1998 pentru ratificarea Memorandumului de înțelegere - Program de cooperare economică dintre Guvernul României și Guvernul Olandei, semnat la Haga la 5 martie 1998;

15. HOTĂRÂREA Nr. 557 din 3 septembrie 1998 privind acordarea garanției statului pentru creditele externe contractate de Societatea Comercială „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM” - S.A.;

16. HOTĂRÂREA nr. 816 din 19 noiembrie 1998 privind conservarea și închiderea definitivă a unor mine și cariere;

17. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 24 din 30 septembrie 1998 privind regimul zonelor defavorizate, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 20 din 15 ianuarie 1999 (actualizată până la data de 11 iunie 2004), modificată de Ordonanța nr. 94 din 26 august 2004, republicată;

18. LEGEA nr. 133 din 20 iulie 1999 privind stimularea întreprinzătorilor privați pentru înființarea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii, cu modificările și completările ulterioare, abrogată de Legea nr. 346 din 14 iulie 2004;

19. HOTĂRÂREA nr. 445 din 3 iunie 1999 privind acordarea de facilități și condițiile de realizare a investiției la Societatea Comercială „Automobile Dacia” - S.A cu modificările ulterioare în temeiul prevederilor art. 3 și 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 67/1999 privind unele măsuri pentru dezvoltarea activității economice, modificată de art. 161 din Legea nr. 571 din 22 decembrie 2003;

20. ORDONANȚA nr. 60 din 24 august 1999 pentru ratificarea Acordului de împrumut dintre România, Banca Europeană de Investiții și Societatea Comercială de Transport cu Metroul București „Metrorex” - S.A. (fosta Regie Autonomă de Exploatare a Metroului București - Metrorex) privind finanțarea Proiectului de modernizare a metroului din București, semnat la Luxembourg și București la 8 și respectiv 9 iunie 1999, aprobată prin Legea nr. 15 din 6 martie 2000;

21. ORDONANȚA nr. 97 din 30 august 1999 privind garantarea furnizării de servicii publice în transporturile rutiere și pe căile navigabile interioare, republicată în anul 2002;

22. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 73 din 24 mai 1999 pentru aprobarea continuării lucrărilor și a finanțării obiectivului de investiții „Dezvoltarea și modernizarea Aeroportului Internațional București-Otopeni” și pentru aprobarea garantării unui credit în favoarea Companiei Naționale „Aeroportul Internațional București-Otopeni” - S.A. aprobată prin Legea nr. 21 din 27 martie 2000, abrogată de art. 298, pct. 31 din Legea nr. 571 din 22 decembrie 2003;

23. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 173 din 5 noiembrie 1999 privind suportarea de la bugetul de stat a cheltuielilor de ecologizare a procesului de reciclare a deșeurilor și subproduselor plumboase, rezultate din

obținerea plumbului decuprat, aprobată prin Legea nr. 99 din 26 martie 2001;

24. LEGEA nr. 96 din 2 iunie 2000 privind organizarea și funcționarea Băncii de Export - Import a României EXIMBANK - S.A. și instrumentele specifice de susținere a comerțului exterior, republicată în anul 2005;

25. HOTĂRÂREA nr. 205 din 23 martie 2000 privind garantarea de către Ministerul Finanțelor a unui credit extern pentru Societatea Comercială de Transport cu Metroul București „Metrorex” - S.A.;

26. ORDONANȚA nr. 7 din 21 ianuarie 2000 privind ratificarea Contractului de finanțare dintre România și Banca Europeană de Investiții și Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM - S.A. pentru finanțarea Proiectului de reînnoire a flotei TAROM, semnat la București la 24 decembrie 1999 și la Luxemburg la 27 decembrie 1999, aprobată prin Legea nr. 140 din 24 iulie 2000;

27. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 189 din 9 noiembrie 2000 privind stingerea unor obligații bugetare, aprobată de Legea nr. 499 din 4 octombrie 2001, abrogată parțial de art. VIII din Ordonanța nr. 29 din 29 ianuarie 2004;

28. LEGEA nr. 215 din 23 aprilie 2001 a administrației publice locale – republicată;

29. LEGEA nr. 332 din 29 iunie 2001 privind promovarea investițiilor directe cu impact semnificativ în economie, modificată și abrogată parțial de Legea nr. 571 din 22 decembrie 2003;

30. HOTĂRÂREA nr. 373 din 4 aprilie 2001 privind aprobarea Listei cuprinzând echipamentele pentru protecția mediului scutite de la plata

taxelor vamale de import, achiziționate în cadrul proiectelor LIFE 99/ENV/RO/006607 MOSYM si LIFE 99/ENV/RO/006746 ASSURE;

31. HOTĂRÂREA nr. 1116 din 9 noiembrie 2001 privind aprobarea structurii, indicatorilor și fondurilor aferente programelor care se experimentează și se finanțează din bugetul Ministerului Dezvoltării și Prognozei în anul 2001, modificată de Hotărârea nr. 917 din 22 august 2002;

32. ORDONANȚA nr. 65 din 30 august 2001 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale, aprobată de Legea nr. 490 din 11 iulie 2002, literele b) și c) ale art. 7 abrogate de Legea nr. 571 din 22 decembrie 2003;

33. ORDONANȚA nr. 86 din 30 august 2001 privind serviciile de transport public local de călători, aprobată cu modificări și completări de Legea nr. 284 din 15 mai 2002, abrogată de Legea nr. 92 din 10 aprilie 2007;

34. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 126 din 11 octombrie 2001 privind stingerea obligațiilor bugetare ale agenților economici din sectorul producției de apărare, din patrimoniul cărora se constituie parcuri industriale, aprobată prin Legea nr. 50 din 16 ianuarie 2002;

35. LEGEA nr. 76 din 16 ianuarie 2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, modificată prin Legea nr. 107 din 7 aprilie 2004, Legea nr. 580 din 14 decembrie 2004 și Ordonanța de urgență nr. 144 din 18 octombrie 2005, modificată și de Ordonanța de Urgență nr. 91 din 26 septembrie 2007;

36. LEGEA nr. 137 din 28 martie 2002 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării cu modificările și completările ulterioare, art. 18 și

18¹ din lege și art. II din Legea nr. 191/2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 36/2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 137/2002 sunt abrogate de Ordonanța de urgență nr. 26 din 31 martie 2005;

37. LEGEA nr. 290 din 15 mai 2002 privind organizarea și funcționarea unităților de cercetare-dezvoltare din domeniile agriculturii, silviculturii, industriei alimentare și a Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”, cu modificările și completările ulterioare, art. 16 abrogat de Legea nr. 241 din 12 iulie 2007;

38. HOTĂRÂREA nr. 607 din 13 iunie 2002 privind acordarea garanției statului pentru creditele contractate de Societatea Comercială „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM” - S.A.;

39. HOTĂRÂREA nr. 1527 din 18 decembrie 2002 privind aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli pe anul 2003 pentru companiile, societățile naționale și societățile comerciale aflate sub autoritatea sau în coordonarea Ministerului Industriei și Resurselor, precum și a transferurilor pentru societățile comerciale, modificată prin Hotărârile nr. 213, 397, 569, 657, 691, 875, 918, 1053, 1067, 1350, 1475/2003 și Hotărârea nr. 416/2004;

40. ORDONANȚA nr. 25 din 30 ianuarie 2002 privind unele măsuri de urmărire a executării obligațiilor asumate prin contractele de privatizare a societăților comerciale, modificată prin Legea nr. 340 din 29 noiembrie 2005;

41. ORDONANȚA nr. 72 din 29 august 2002 privind unele măsuri pentru finalizarea procesului de privatizare a Societății Comerciale „Șantierul Naval” - S.A. Constanța, aprobată prin Legea nr. 33 din

13 ianuarie 2003, completată de art. 52 din Ordonanța de urgență nr. 26 din 29 aprilie 2004;

42. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 40 din 28 martie 2002 pentru recuperarea arieratelor bugetare, abrogată de Ordonanța de urgență nr. 26 din 31 martie 2005;

43. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 57 din 16 mai 2002 pentru recuperarea arieratelor către principalii furnizori de resurse energetice și apă, aprobată de Legea nr. 639 din 7 decembrie 2002;

44. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 120 din 25 septembrie 2002 privind aprobarea Sistemului de susținere și promovare a exportului cu finanțare de la bugetul de stat – republicată;

45. LEGEA nr. 85 din 18 martie 2003 - legea minelor, modificată de Legea nr. 237 din 7 iunie 2004, Legea nr. 284 din 11 octombrie 2005 și de Ordonanța de Urgență nr. 101 din 4 octombrie 2007;

46. LEGEA nr. 318 din 8 iulie 2003 a energiei electrice, abrogată de Legea nr. 13 din 9 ianuarie 2007;

47. LEGEA nr. 324 din 8 iulie 2003 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, modificată prin Ordonanța de Urgență nr. 88 din 20 noiembrie 2006;

48. LEGEA nr. 507 din 28 noiembrie 2003 - a bugetului de stat pe anul 2004;

49. LEGEA nr. 571 din 22 decembrie 2003 privind codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, modificată prin Legea nr. 343 din 17 iulie 2006;

50. HOTĂRÂREA nr. 322 din 20 martie 2003 privind aprobarea structurii, indicatorilor și fondurilor aferente subprogramului „Dezvoltarea orașelor prin stimularea activităților întreprinderilor mici și mijlocii” care se finanțează de la bugetul de stat pe anul 2003 prin bugetul Ministerului Dezvoltării și Prognozei în cadrul programelor regionale specifice, modificată și completată de Hotărârea nr. 1652 din 7 octombrie 2004;

51. HOTĂRÂREA nr. 1180 din 2 octombrie 2003 privind aprobarea metodologiei de scutire a unităților protejate de la plata taxelor vamale pentru unele categorii de importuri;

52. HOTĂRÂREA nr. 1305 din 13 noiembrie 2003 privind contractarea de către Societatea Comercială „Compania Națională de Transporturi Aeriene Române - TAROM” - S.A. a unor credite externe, garantate de către Ministerul Finanțelor Publice, necesare pentru achiziționarea a patru aeronave tip Airbus A 318, modificată și completată de Hotărârea nr. 599 din 21 aprilie 2004 și de Hotărârea nr. 1331 din 31 octombrie 2007;

53. ORDONANȚA nr. 45 din 10 iulie 2003 pentru ratificarea Addendumului dintre Guvernul României și Comisia Europeană, semnat la București la 20 martie 2003, la Memorandumul de finanțare dintre Guvernul României și Comisia Europeană referitor la Programul RO 9904 pentru restructurarea întreprinderilor și reconversie profesională (RICOP), aprobată de Legea nr. 437 din 27 octombrie 2003 ;

54. LEGEA nr. 434 din 27 octombrie 2003 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 50/2003 pentru ratificarea Memorandumului de finanțare dintre Guvernul României și Comisia Europeană referitor la Programul național PHARE 2002 (2002/000-586.01-2002/000-586.06), semnat la București la 11 decembrie;

55. ORDONANȚA nr. 59 din 22 august 2003 privind unele categorii de bunuri scutite de la plata datoriei vamale, aprobată prin Legea nr. 545 din 18 decembrie 2003;

56. ORDONANȚA nr. 92 din 24 decembrie 2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

57. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 8 din 27 februarie 2003 privind stimularea procesului de restructurare, reorganizare și privatizare a unor societăți naționale, companii naționale și societăți comerciale cu capital majoritar de stat, aprobată cu modificări și completări de Legea nr. 569 din 22 decembrie 2003, art. 13 și 14 sunt abrogate de Ordonanța de urgență nr. 26 din 31 martie 2005;

58. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 114 din 24 octombrie 2003 privind privatizarea Societății Comerciale „ARO” - S.A. Câmpulung Muscel, aprobată cu modificări și completări de Legea nr. 517 din 23 noiembrie 2004;

59. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 115 din 24 octombrie 2003 privind privatizarea Societății Comerciale „Roman” - S.A. Brașov și constituirea parcului industrial pe platforma Societății Comerciale „Roman” - S.A., cu modificările și completările ulterioare, aprobată de Legea nr. 560 din 7 decembrie 2004, modificată de Legea nr. 507 din 17 noiembrie 2004;

60. LEGEA nr. 190 din 24 mai 2004 privind stimularea privatizării și dezvoltării societăților comerciale din domeniul agriculturii, modificată și completată de Ordonanța nr. 94 din 26 august 2004, art. 1, 2, art. 4 - 10 și art. 12 – 14 sunt abrogate de Ordonanța de urgență nr. 26 din 31 martie 2005;

61. LEGEA nr. 230 din 1 iunie 2004 privind aprobarea Ordonanței nr. 38/2004 pentru modificarea Ordonanței nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, completată și modificată de Ordonanța nr. 94 din 26 august 2004, art. II abrogat de Ordonanța de urgență nr. 26 din 31 martie 2005;

62. LEGEA nr. 347 din 14 iulie 2004 a muntelui, modificată și completată de Legea nr. 343 din 17 iulie 2006;

63. LEGEA nr. 511 din 22 noiembrie 2004 - bugetului de stat pe anul 2005 cu modificările și completările ulterioare;

64. HOTĂRÂREA nr. 128 din 5 februarie 2004 pentru aprobarea Programului național „Dezvoltarea infrastructurii de inovare și transfer tehnologic - INFRATECH”;

65. HOTĂRÂREA nr. 307 din 4 martie 2004 privind acordarea județului Prahova a unui împrumut din disponibilitățile contului curent general al Trezoreriei Statului, pentru finalizarea lucrărilor de infrastructură prevăzute în etapa I de pe platforma Societății Comerciale „Ploiești Industrial Parc” - S.A.;

66. HOTĂRÂREA nr. 1232 din 5 august 2004 pentru aprobarea Protocolului dintre Agenția Națională pentru întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie din România și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, semnat la București la 23 aprilie 2004, pentru modificarea Memorandumului de înțelegere dintre Agenția Națională pentru întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie din România și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare privind Programul național multianual pe perioada 2002 - 2005 de înființare și dezvoltare de incubatoare tehnologice și de afaceri și a Acordului de cofinanțare dintre Agenția

Națională pentru întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie din România și Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, semnate la București la 14 octombrie 2003;

67. HOTĂRÂREA nr. 1307 din 19 august 2004 privind aprobarea structurii, indicatorilor și fondurilor aferente subprogramului „Investiții în turism”, care se finanțează de la bugetul de stat prin bugetele Ministerului Integrării Europene pe anii 2004 și 2005 în cadrul programelor regionale specifice, modificată prin Hotărârea nr.1652 din 7 octombrie 2004;

68. HOTĂRÂREA nr. 1461 din 9 septembrie 2004 privind aprobarea Programului pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin fonduri în limita sumelor plătite pentru impozitul pe profitul reinvestit;

69. HOTĂRÂREA nr. 1900 din 4 noiembrie 2004 privind compatibilizarea ajutoarelor de stat existente, acordate în temeiul Legii nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere;

70. HOTĂRÂREA nr. 2089 din 24 noiembrie 2004 privind aprobarea Listei unităților de cercetare-dezvoltare care beneficiază de înlesnirile la plata obligațiilor fiscale restante prevăzute de art. II din Legea nr. 230/2004 privind aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 38/2004 pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică, precum și a plafoanelor până la care se acordă scutiri la plată;

71. ORDONANȚA nr. 94 din 26 august 2004 privind reglementarea unor măsuri financiare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 507 din 17 noiembrie 2004, art. 12-23 abrogate de Ordonanța nr. 7 din 24 ianuarie 2007;

72. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 26 din 29 aprilie 2004 privind unele măsuri pentru finalizarea privatizării societăților comerciale aflate în portofoliul Autorității pentru Privatizare și Administrarea Participațiilor Statului și consolidarea unor privatizări, cu modificările și completările ulterioare, aprobată de Legea nr. 442 din 28 octombrie 2004;

73. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 37 din 19 mai 2004 privind măsuri de diminuare a arieratelor din economie, aprobată de Legea nr. 358 din 8 septembrie 2004, modificată și completată de Ordonanța nr. 94 din 26 august 2004 și Legea nr. 507 din 17 noiembrie 2004;

74. ORDINUL nr. 52 din 18 februarie 2004 pentru aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002 - 2005 de susținere a investițiilor realizate de către întreprinderi nou-înființate și microîntreprinderi, precum și a investițiilor de modernizare/retehnologizare a întreprinderilor mici și mijlocii;

75. ORDINUL nr. 54 din 19 februarie 2004 pentru aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002 - 2005 de sprijinire a întreprinderilor mici și mijlocii în dezvoltarea exportului;

76. LEGEA nr. 379 din 15 decembrie 2005 a bugetului de stat pe anul 2006, cu modificările și completările ulterioare;

77. HOTĂRÂREA nr. 144 din 28 februarie 2005 privind aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli pe anul 2005 pentru companiile, societățile naționale și societățile comerciale aflate sub autoritatea sau în coordonarea Ministerului Economiei și Comerțului, precum și a transferurilor pentru societățile comerciale, modificată de Hotărârile nr. 221, 554, 1147, 1404, 1746, 1848/2005;

78. HOTĂRÂREA nr. 368 din 28 aprilie 2005 privind aprobarea Programului Cercetare de Excelență – CEEX, modificată prin Hotărârea nr. 1077 din 15 septembrie 2005;

79. HOTĂRÂREA nr. 1410 din 17 noiembrie 2005 privind alocarea unei sume din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, prevăzut în bugetul de stat pe anul 2005, pentru județul Hunedoara;

80. HOTĂRÂREA nr. 1862 din 22 decembrie 2005 pentru aprobarea proiectului „Incinerarea deșeurilor periculoase și sterilizarea deșeurilor provenite din activități medicale”;

81. ORDONANȚA nr. 39 din 14 iulie 2005 privind cinematografia, aprobată prin Legea nr. 328 din 14 iulie 2006, modificată și completată de Ordonanța de Urgență nr. 97 din 6 decembrie 2006, aprobată de Legea nr. 145 din 21 mai 2007;

82. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 26 din 31 martie 2005 privind abrogarea dispozițiilor legale referitoare la acordarea înlesnirilor la plata obligațiilor bugetare restante, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 244 din 15 iulie 2005;

83. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 92 din 14 iulie 2005 pentru modificarea art. 15 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 116/2003 privind privatizarea Societății Comerciale „Siderurgica” - S.A. Hunedoara aprobată cu modificări prin Legea nr. 259 din 28 septembrie 2005;

84. ORDINUL nr. 43 din 15 martie 2005 privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002 - 2005 de sprijinire a întreprinderilor mici și mijlocii în dezvoltarea exportului;

85. ORDINUL nr. 46 din 16 martie 2005 pentru aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002 - 2005 de susținere a investițiilor realizate de către întreprinderi nou-înființate și microîntreprinderi, precum și a investițiilor de modernizare/retehnologizare a întreprinderilor mici și mijlocii;

86. ORDINUL nr. 48 din 17 martie 2005 privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2002 - 2005 pentru susținerea accesului microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici la servicii de instruire și consultanță;

87. LEGEA nr. 266 din 29 iunie 2006 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 28/2006 privind reglementarea unor măsuri financiar-fiscale;

88. LEGEA nr. 486 din 27 decembrie 2006 a bugetului de stat pe anul 2007, modificată parțial prin Legea nr. 249 din 31 octombrie 2008;

89. HOTĂRÂREA nr. 49 din 12 ianuarie 2006 pentru aprobarea, pentru anul 2006, a Listei operatorilor economici aflați sub autoritatea sau în coordonarea Ministerului Economiei și Comerțului, care beneficiază de prevederile art. 10 alin. (7) din Legea bugetului de stat pe anul 2006 nr. 379/2005, a subvențiilor pe produse și a subvențiilor privind protecția socială acordate companiilor, societăților naționale și societăților comerciale din sectorul minier, a subvențiilor pentru acțiuni de ecologizare pentru Societatea Comercială „Romplumb” - S.A. Baia Mare, precum și a cheltuielilor de procesare pentru obținerea a 1 kg de octoxid de uraniu prin reprocesarea concentratelor tehnice neconforme, cu modificările și completările ulterioare;

90. HOTĂRÂREA nr. 498 din 12 aprilie 2006 privind aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli pe anul 2006 pentru companiile,

societățile naționale și societățile comerciale, aflate sub autoritatea sau în coordonarea Ministerului Economiei și Comerțului, modificată parțial prin Hotărârea nr. 23 din 10 ianuarie 2007;

91. ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 8 din 16 februarie 2006 privind aprobarea unor măsuri financiare pentru operatorii economici de sub autoritatea Ministerului Economiei și Comerțului pe anul 2005, aprobată prin Legea nr. 504 din 28 decembrie 2006;

92. ORDINUL nr. 52 din 14 februarie 2006 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2006 - 2009 de sprijinire a întreprinderilor mici și mijlocii în dezvoltarea exportului;

93. ORDINUL nr. 53 din 14 februarie 2006 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual pe perioada 2006 - 2009 pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului, modificat de Ordinul nr. 169 din 15 mai 2006;

94. ORDINUL nr. 64 din 22 februarie 2006 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin fonduri în limita sumelor plătite pentru profitul brut reinvestit modificat prin Ordinul nr. 101 și 172 din 17 mai 2006;

95. ORDINUL nr. 85 din 6 martie 2006 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului național multianual

pe perioada 2002-2006 de susținere a investițiilor realizate de către întreprinderi nou-înființate și microîntreprinderi, precum și a investițiilor de modernizare/retehnologizare a întreprinderilor mici și mijlocii;

96. ORDINUL nr. 101 din 22 martie 2006 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie privind modificarea Procedurii de implementare a Programului pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin fonduri în limita sumelor plătite pentru profitul brut reinvestit, aprobată prin Ordinul președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie nr. 64/2006, modificat de Ordinul nr. 172 din 17 mai 2006;

97. ORDINUL nr. 173 din 17 mai 2006 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie privind modificarea Procedurii de implementare a Programului pentru informarea și educarea comercianților, aprobată prin Ordinul președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie nr. 56/2006;

98. ORDINUL nr. 2335 din 14 august 2006 pentru aprobarea Regulamentului privind concursul de selecție a proiectelor cinematografice în vederea acordării de credite financiare directe pentru dezvoltare de proiecte, producție și distribuire de filme;

99. HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al Agenției Fondului pentru Mediu nr. 3 din 2 martie 2006 privind aprobarea „Proiectului privind gestionarea deșeurilor lemnoase și a rumegușului provenite de la exploatarea forestiere și pomicole și din industria de prelucrare a lemnului”;

100. HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al Agenției Fondului pentru Mediu nr. 3 din 26 aprilie 2006 privind aprobarea „Proiectului privind depozitarea deșeurilor”;

101. HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al Agenției Fondului pentru Mediu nr. 4 din 2 martie 2006 privind aprobarea „Proiectului privind reciclarea anvelopelor uzate”;

102. HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al Agenției Fondului pentru Mediu nr. 4.2 din 9 iunie 2006 privind aprobarea „Proiectului privind procesarea deșeurilor de sticlă în vederea reciclării”;

103. LEGEA nr. 92 din 10 aprilie 2007 a serviciilor de transport public local, cu modificările și completările ulterioare;

104. HOTĂRÂREA nr. 112 din 7 februarie 2007 pentru aprobarea subvențiilor pe produse, a subvențiilor privind protecția socială acordate companiilor, societăților naționale și societăților comerciale din sectorul minier, precum și a cheltuielilor de procesare pentru obținerea a 1 kg de octoxid de uraniu prin reprocesarea concentratelor tehnice neconforme, modificată prin Hotărârea nr. 1203 din 4 octombrie 2007;

105. HOTĂRÂREA nr. 475 din 23 mai 2007 privind aprobarea Planului național de cercetare-dezvoltare și inovare II, pentru perioada 2007 - 2013, modificată parțial prin Hotărârea nr. 705 din 2 iulie 2008;

106. ORDONANȚA nr. 1 din 10 ianuarie 2007 pentru aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli ale unităților din subordinea, coordonarea sau sub autoritatea ministerelor, celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și a autorităților publice centrale, abrogată de Ordonanța de Urgență nr. 37 din 26 martie 2008;

107. ORDINUL nr. 48 din 21 martie 2007 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie privind aprobarea procedurii de implementare a „Programului național multianual

pe perioada 2006 - 2009 pentru susținerea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la servicii de instruire și consultanță”;

108. ORDINUL nr. 51 din 21 martie 2007 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie pentru aprobarea procedurii de implementare a „Programului național multianual pe perioada 2006 - 2009 de sprijinire a întreprinderilor mici și mijlocii în dezvoltarea exportului”;

109. ORDINUL nr. 52 din 21 martie 2007 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie pentru aprobarea procedurii de implementare a „Programului de dezvoltare și modernizare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață”;

110. ORDINUL nr. 53 din 21 martie 2007 al președintelui Agenției Naționale pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperatie pentru aprobarea procedurii de implementare a „Programului pentru creșterea competitivității IMM-urilor prin implementarea și certificarea sistemelor calității”;

111. ORDINUL nr. 54 din 21 martie 2007 pentru aprobarea procedurii de implementare a „Programului pentru sprijinirea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii prin fonduri în limita sumelor plătite pentru profitul brut reinvestit”;

112. ORDINUL nr. 452 bis din 28 septembrie 2007 privind acordarea de credite cu dobândă avantajoasă din bugetul asigurărilor pentru șomaj, pentru întreprinderi mici și mijlocii, unități cooperatiste, asociații familiale și persoane fizice autorizate care să desfășoare în mod independent activități economice;

113. ORDINUL nr. 586 din 5 iulie 2007 pentru aprobarea procedurii de implementare a „Programului național multianual pe perioada 2002 - 2009 de susținere a investițiilor realizate de către întreprinderi nou-înființate și microîntreprinderi, precum și a investițiilor de modernizare/retehnologizare a întreprinderilor mici și mijlocii;

114. ORDINUL nr. 1560 din 13 februarie 2007 privind aprobarea bugetelor de venituri și cheltuieli pe anul 2007 pentru companiile, societățile naționale și societățile comerciale, aflate sub autoritatea sau în coordonarea Ministerului Economiei și Comerțului, modificată parțial prin Ordinul nr. 2440 din 19 decembrie 2007;

115. ORDINUL nr. 1609 din 27 martie 2007 pentru aprobarea instituirii schemelor de ajutor de minimis pentru acțiunile de promovare a exportului privind participarea la târguri și expoziții internaționale în străinătate, organizarea de misiuni economice și acțiuni de promovare a exporturilor în străinătate și realizarea de studii de piață și pe produse, inclusiv pentru obiective complexe;

116. HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al AFM nr. 4 bis din 4 mai 2007 privind aprobarea „Proiectului pentru efectuarea investițiilor necesare realizării de instalații noi de epurare a apelor uzate urbane și industriale”;

117. HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al AFM nr. 5 din 4 mai 2007 privind aprobarea „Proiectului privind prevenirea, reducerea și controlul integrat al poluării”;

118. HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al AFM nr.7 din 4 mai 2007 privind aprobarea „Proiectului privind gestionarea deșeurilor lemnoase provenite de la exploatarea forestiere și pomicole și din industria lemnului”;

119. HOTĂRÂREA Comitetului de Avizare al AFM nr. 15 din 28 august 2007 privind aprobarea „Proiectul privind promovarea tehnologiilor curate și a producerii energiei din surse regenerabile de energie”.

ANEXA STATISTICĂ – SITUAȚII CENTRALIZATOARE